

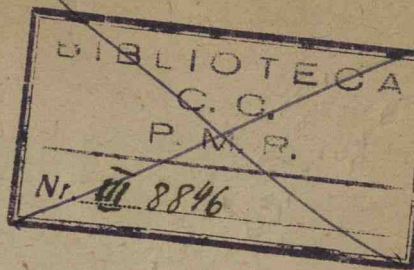
17 5570
OCTAVIAN GOGA

POEZII

EDIȚIA IV



CUGETAREA - GEORGESCU DELAFRAS S. A.



POEZII

— 1905 —

OCTAVIAN GOGA

POEZII

B313659

EDIȚIA IV

BUCUREȘTI

CUGETAREA — GEORGESCU DELAFRAS S. A.

Inv. 137.672/960

~~*14.689/967*~~

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITATII
BUCURESTI
COTA 158 208

980/05

B.C.U. Bucuresti



C20057230

Vertical handwritten text on the right side of the page, possibly a library call number or date, including characters like '158' and '208'.

Faint handwritten text at the bottom right of the page.

RUGĂCIUNE

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
In fața strălucirii tale.
In drum mi se desfac prăpăstii
Și 'n negură se 'mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte-orându-mi cărarea!

In pieptul sbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s' adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta 'nțeleaptă,
In veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Desleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește 'n brațul meu de-a-pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și svonul firii 'ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Invață-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-a-pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plâng 'n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
— De mult gem umiliți 'n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
In inimă tu mi-o coboară.

In suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se sbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate ;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
In smalț de fulgere albastre,
Inchiagă-și glasul de aramă :
Cântarea pătimirii noastre.

PLUGARI I



La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se 'nchine ;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi noastre de mai bine
Al vostru-i plânsul strunei mele ;
Crestini ce n'aveți sărbătoare,
Voi cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre 'nduioșate,
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v'a dat suflet să tresară
Și inimă să se 'nfioare,
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

In coapsa grăitoarei miriști,
De vreme plugul vostru ară ;
E primăvară pe câmpie
Și 'n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Supt strălucirea 'nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v' alină,
Doar' bunul cerului părinte,
De sus, pe frunte vă așează
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă lovește,
Când cerul bine vă cuvântă.
Dar dacă 'n schimbul pâinii voastre,
Piticul vă plătește fiere,
Indurător v' ascultă Domnul
Și vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe roțile,
In pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana,
A visurilor noastre Doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Și 'n aur zânele bălaie :
Atâta strălucire 'ncape
In bietul bordeiaș de paie.

Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu roua suferinții
Țărâna plaiurilor noastre !
Din casa voastră, unde 'n umbră
Plâng doinele și râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru-al tuturor.

A mea e lacrima ce 'n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce 'n pustie
Neputincioasa jale-și plânge.
Ci 'n pacea obidirii voastre,
Ca 'ntr'un întins adânc de mare,
Trăiește 'nfricoșatul vifor
Al vremilor răzbunătoare.

N O I

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătasă ;
La noi atâția fluturi sunt
Și-atâta jale 'n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ni-asculte ;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă sus e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare .
La noi de jale povestesc
A codrilor desişuri,
Și jale duce Murășul
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Și 'mbrățișându-și jalea plâng :
Și tata și feciorul.
Sub cerul nostru 'nduioșat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng
In ochii tuturoră.

Și fluturii sunt mai sfioși,
Când sboară 'n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri —
E lacrimi de-ale noastre.
Iar' codrii, ce 'nfrățiți cu noi
Iși înfioară sânul,
Spun că din lacrimi e 'mpletit
Și Oltul biet, bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții, —
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții...
— Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi :
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă,
Ce ne-a 'nfrățit pe veci necazul
Și veselia deopotrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! — Cu buza arsă
Iți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tăinuța jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcușeie
Comoara lacrimilor noastre
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins la cingătoare —
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluer povestindu-și dorul —
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul..

Drumeț bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Imbrățișându-ne câmpia
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă,
Demult, o dreaptă sărbătoare.

— Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege, —
Când Domni vicleni jurau pe spadă,
Să sfarme sfânta noastră lege ;
Tu, frate plâsetelor noastre
Și răsvrătirii noastre frate,
Urlai tărilor amarul
Mâniei tale 'nfricoșate.

Cum tresăriau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre,
Când la strigarea ta de tată
Grăbiau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subțioară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită 'n praf, muria arama
Și codrul chiotia, vietazul ;
Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruitor frângeai zăgazul
Și 'mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Incovoindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

— Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v'am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a 'ncins cu lanțuri Impăratul
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții
Tu, Oltule, să ne răzbuni !

Să verși păgân potop de apă
Pe șesul holdelor de aur ;
Să piară glia care poartă
Instrăinatul nos' tezaur ;
Țărâna trupurilor noastre
S'o scrumi de unde ne 'ngropară
Și să-ți aduni apele toate,
— Să ne mutăm în altă țară !

CASA NOASTRĂ

Trei pruni frăți, ce stau să moară,
Iși tremur' creasta lor bolnavă,
Un vânt li-a spânzurat de văfuri
Un pumn de fire de otravă.
Cucuta crește prin ogradă
Și polomida-i leagă snopii...
— Ce s'a ales din casa asta,
Vecine Neculai al popii ?...

De pe păreții 'ngălbeniți
Se deslipește 'n pături varul
Și pragului îmbătrânit
Incepe-a-i putrezi stejarul ;
Iar' dacă razele de soare
Printre șindrile facu-și cale,
Văd sporul pânzei de păianjen
Și 'nfiorate mor de jale.

Cum dorm acum de mult pierdute,
Sub vreascurile stinse-a vetrii,
Poveștile 'nșirate seara
De-atâtea cuscre și cumetri ;
Cum tremură cenușa aspră
Ce 'nfiorați îmi par cărbunii,
De vraja care-o mai păstrară
Din câte povesteau străbunii...

Infipt în meșter-grindă, iată-l,
Răvașul turmelor de oi ;
Șireagul lui de creștături
Se uit' atât de trist la noi.
Imi duce mintea 'n alte vremi
Cu slova-i binecuvântată.
— In pragul zilelor demult
Par'că te văd pe tine, tată.

Și par' c' aud pocnet de bici
Și glas stăruitor de slugă,
— Răsare mama 'n colțul șurii,
Așează 'ncet merindea 'n glugă...
Induioșată mă sărută
Pe părul meu bălai, pe gură :
„Zi Tatăl nostru seara, dragă,
Și să te porți la 'nvățătură !“...

Și uite-mi trec pe dinainte
In rânduri-rânduri toate cele :
Orașul înegrit de fumuri
Și toate plânsetele mele.
— Cum m'am făcut apoi cuminte
Cu vremea ce înainta,
Și m'am trezit pe nesimțite
Că-mi zice satul : — Dumneata...

Și căror strigături la joc
Țineam cu glasul meu ison,
De câte ori am spus povestea
Lui Alexandru Machidon.
Și ca un cântec, cum s'a stins
Frumoasa mea copilărie —
Și dragostea de două veri
Cu fata popii Irimie...

Cu valul vremilor ce curg
Atâtea cântece s'au dus,
Și valul vremilor ce curg
Atâtea cântece-a răpus...
Eu vă sărut, păreți străbuni,
Pe varul alb scobit de ploaie...

De ce-ți ștergi ochii cu cămașa,
— Ori plângi, vecine Niculaie !...



APOSTOLUL

Ca o vecernie domoală
Se stinge svonul din dumbravă.
Pleoapa soarele-și închide
Sus pe-o căpiță de otavă.
Norodul a cuprins podmolul
Lângă frăgarul din uliță, —
De cârjă sprijinit răsare
Bătrânul preot la portiță.

Moșneag albit de zile negre,
Așa îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban dela 'mpăratul.
— Domol, în mijloc se așează,
Și sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte
Incepe-a povesti moșneagul.

Intreg poporul ia aminte,
Ascultă jalnica poveste,
Și fusul se oprește 'n mâna
Induioșatelor neveste.
Moșnegii toți fărâcă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinși feciorii strâng prăseaua
Cuțitului din cingătoare.

Atâtea patimi plâng în glasul
Cuvântătorului părinte,
Și-atâta dor aprinde în inimi
De clipa răzbunării sfinte.
— Bătrânul mag înalță fruntea.
Ce sfânt e graiul gurii sale :
Din el va lumina norocul
Acestui neam sfârșit de jale !

Acelaş dor tresare 'n piepturi,
Când glasul strigător răsună,
Şi geamăt înfioară firea
Prelung şi greu, ca o furtună.
Frăgarul îşi îndoiaie coapsa,
Iar de prin văi purcede vântul,
Prin largul albelor văzduhuri,
Să ducă cerului cuvântul.

Din cetăţuia strălucirii
Coboară razele de lună,
Pe-argintul frunţii lui boltite
Din aur împlătesc cunună.
— Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor ţie,
Drept — vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie !

DASCĂLUL

Moșneag senin, cu tâmpla ta curată
O cer pe veci, nădejzii mele pază.
Din soarele copilăriei mele
Pe fruntea ta mai licărește-o rază.
In suflet simt cum negura se sfarmă
Și se 'mpletește albă dimineață,
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de ghiață.

Azi, ca un sfânt dintr'o icoană veche.
Blând îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zâmbet bun, cu ochi cumiști și limpezi,
Strălucitori de lacrimi și lumină.
Cu tine-aduci atâtea nestemate
Din îngropatul vremilor tezaur
Și amintirea 'n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...
O casă 'n deal, cu strașine plecate,
Unde-asculta de sfaturile tale
Atâta răs și-atâta sănătate.
In frunte, tu păreai un mag din basme,
Când soarele trecând peste fântână,
Blând pătrundea prin strașina de paie
Și lumina bucoavna ta bătrână.

— A fost de mult. — O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de ghiață.
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și 'nțelepciunea altei lumi mă 'vață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus în satul de sub munte,
Unde și azi zâmbește împăcată,
Curata cinsté-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, subt pragul de pe grindă,
Iși hodinește 'nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,
Toată povara greului o poartă.
— Pierdut ascult troparul tău din strană
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m'atinge,
In zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie
Sfințenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și 'n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostei de lege.
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

DĂSCĂLIȚA

Când, tremurându-și jalea și sfiala,
Un cânt pribeag îmbrățișează firea
Și-un trandafir crescut în umbră moare
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,
Eu plâng atunci, căci tu-mi răasai în zare,
A vremii noastre dreaptă muceniță,
Copil blajin, cuminte prea de vreme,
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,
Poveste nu-i mai jalnic povestită,
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,
Pe buza ta n'a tremurat ispită.
Cununa ta de zile și de visuri
Au împletit-o rele ursitoare,
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,
Din graiul tău culeg învățătură,
E scrisă parcă 'n zâmbetele tale
Seninătatea slovei din scriptură.
In barba lor, căruntă ca amurgul,
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,
Căci văd aievea întrupat ceaslovul,
In vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă
Feciorii duși în slujbă la 'mpăratul,
Și tu ascunzi o lacrimă 'ntre slove,
In alte țări când le trimiți oftatul...
Și fete vin, să le înflorești altița,
La pragul tău e plină ulicioara
Și fetele își șoptesc în taină:
Ce mâini frumoase are domnișoara!

...Aşa, grijind copiii altor mame
Te stingi zâmbind în calea ta, fecioară,
Iar căpătâiul somnului tău viterg
De-un vis deşert zadarnic se 'nfioară.
Tu par'c'auzi cum picură la geamuri
Un ciripit de pui de rândunică
Şi-un gând răzleţ îţi înfierbântă tâmpla,
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică.

Sfios, amurgul toamnei mohorîte
Işi mişcă 'ncet podoaba lui bolnavă,
Ca din cădelniţi fumul de tămâie,
Prelung se zbate frunza din dumbravă.
Tu stai în prag şi din frăgar o frunză
La sânul tău s'a coborît să moară,
Iar vântul spune crengilor plecate
Povestea ta, frumoasă domnişoară...

BĂTRÂNI

De ce m'ați dus de lângă voi,
De ce m'ați dus de-acasă ?
Să fi rămas fecior de plug,
Să fi rămas la coasă.

Atunci eu nu mai rătăciam
Pe-atâtea căi răzlețe,
Și-aveați și voi în curte-acum
Un stâlp la bătrânețe.

M'aș fi 'nsurat, când isprăveam
Cu sljba la împăratul,
Mi-ar fi azi casa 'n rând cu toți...
— Cum m'ar cinsti azi satul...

Căci, ai avea azi Dumneata
Nepoți, să-ți zică : Moșu...
Le-ai sune spuză de povești...
Cu împăratu' roșu...

.....

Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugi la preacurata,
Și plânge mama pe ciaslov
Și 'n barbă plânge tata...

R E Î N T O R S

Stăpâne codru, craiu bătrân :
Mai ții-le tu minte, oare ?...
— La umbra unui fir de nalbă,
Plângea o floare de cicoare,
Și-un firicel de izmă creață
Se săruta atunci cu Oltul...
Atunci m'am dus în lume eu,
Feciorul lui Iosif preotul !

Părinte-al meu din vremi demult,
Era și-o casă la răscuri...
— Era a noastră... Nu știu, tu
Aminte dacă-ți mai aduci ?...
Că matca Oltului bătea
La colțul casei într'un soc,
Și 'n Olt se oglindeau, din geam,
Trei rădăcini de busuioc...

Când mi-am luat într'un amurg
De frunza ta bunul rămas,
Era și tata... Știi-l tu ?...
Și mama sta sfârșită 'n glas...
Și hâtrul dascălu' Ilie,
Cel înțelept, glumeț și schiop,
La vatră răzimat spunea
O pilduire din Isop...

Bătrâne codru ! — Eu m'am dus,
Răpus de-un gând nebun, pe semne.
Uitat-am pilda lui Isop,
Vârtejului să nu mă 'ndemne...
— Dar ostenit odat' privind
La zarea cerului albastră.
Am plâns și gândul ma bătut,
Să mă întorc la casa noastră !...

...Și m'am întors, stăpâne-al meu !...
Dar casa noastră nu mai este...
— Azi, rogu-te, să-mi spui din frunză
Indurerata ei poveste !
— Că dascălu' Ilie-i mort
Cum s'a schimbat de-atuncea satul,
Și Oltului i-a mutat matca,
Poruncă dela Impăratul...

Cinstite craiu — A fost demult,
Că s'a schimbat atât de-atunci :
Seninul razelor de soare
Și fața florilor din lunci...
Și 'n valul vremilor s'a dus
A vieții mele dimineață,
Cum s'o fi dus demult pe Olt
Cel firicel de izmă creață...

Zadarnic cat stolul de visuri
Ce printre paltini se pierdură
Și dorurile mele scrise
Pe fața foilor de mură...
Și toate râsetele mele
Din alunișul din zăvoi,
Și plânsul meu de-odinoară...
— Ne-aveam atât de bine noi...

Azi, lasă-ți freamătul să-mi pară
Un mulcom zvon de patrafire,
Ce blând asupra mea-și pogoară
Duiosaa lui hirotonire...
Și spune-i vântului să tacă,
Când va porni de-aici la plaiu :
Că răposatul na fost vrednic
De poala ta, bătrâne craiu !

D E P A R T E

Vezi luna 'n cingătoarea
Aprinsei bolți albastre,
Argintul ei tivește
Și pragul casei noastre.

Și uite 'n clipa asta
Eu nu știu ce mă 'ndeamnă,
Să simt întreg amarul
Acestei nopți de toamnă.

Dar par'că plâng copacii
Din frunzele lor moarte,
Și par'c'a'ud un cântec
Cum tremură departe.

Aievia simt în suflet
Cum alea lui m'apasă,
— Aș vrea să fiu acuma,
In sat la noi acasă.

S' ascult cântarea blândă,
Cum picură domoală
Și capul greu de gânduri
Să-l culc la mama 'n poală.

Ea, biata. să-mi sărute
Șuvițele pe frunte,
Norocul să mi-l vadă
In firele cărunte.

Incetișor la sânu-i
Obrajii să-mi îngroape
Și lacrima nădejzii
Să-mi tremure 'n pleoape.

Și lacrima nădejzii
Pe fruntea mea să cadă :
Un picur de văpaie
Pe-un bulgăr de zăpadă.

D O R I N Ț A

Departeaș vrea de-aici să vie,
In alte lumi senine,
In dimineața de Florii
Să mă cunun cu tine.

Să ne-așezăm în sat la noi,
S'avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cuminte 'n sat
Și tu cea mai frumoasă.

Să vie și mama la noi,
Că-i necăjită tare,
Să aibă tihn' un an ori doi,
Ori cât pământ mai are.

Acolo să trăim în munți,
De cât traiu avem parte,
Sătenii seara să-i adun
Și să le spun din carte :

Că sunt din neam împărătesc
Din țară 'ndepărtată,
Că tot pământul rotogol
Era al lor odată...

Și că azi oamenii 'nvățați
Așteaptă să se nască,
Un tânăr craiu coborîtor
Din legea românească.

— Copiii noștri să-i înveți
Tu : „Crezul... Născătoarea“
S'ajung să-i văd cântând pe toți
In strană, sărbătoarea.

Atunce, împăcat cu rostul
Acestei lumi deșerte,
Să mor, să-mi zică satu 'ntreg
Un : Dumnezeu să-l ierte !

Iar popii nostru 'ntâmplător,
Vre-un oaspete-atunci să-i vie :
Pe cine 'ngropi, părinte, azi ?
— Pe-un om de omenie !..

ZADARNIC

Noroc, logofeți de-acum zece ani!
Primiți-mă, rogu-vă, iarăș,
Și gândului vostru mă faceți părtaş
Și glumelor voastre tovarăș.

Depart-am fost eu, copii, la oraș,
Și legea pe-acolo nu-i bună,
Cârcimarii te mint și lăutarii nu știu
Aievea ce-i graiul din strună.

De-aceea mă ntorc să mai joc înc'odată
Senina și vesela horă,
Cumătră cu sufletul vostru curat,
Cu biata mea inimă, soră.

Așa! Să le văd închiegându-se 'n lanț,
Vânjoasele brațe rotunde,
Și tropotul vostru din greu apăsător
Tărâmul să stea să-l scufunde.

Așa! M' așteptați, vin și eu cu voi,
Cămașa răsfrâng-o de mâneci,
Să 'ncepem alaiul, vrăjmașul alai,
De praznicul sfintei Dumineci.

Un pas înainte și doi înapoi
La dreapta la stânga 'nainte...
... Un pas

Lăsați-mă! — Mă duc. Cetesc
In ochii voștri-ai tuturora:
Nu e de rândul cetei noastre
Cine-a uitat să joace hora.

DE-O SĂ MOR

De-oi muri la primăvară,
Să mă plângeți tu și mama ;
Amândouă să mă plângeți
Și să vă cerniți năframa.

Nimeni altul nu jelească
Răposata voastră fală,
Și vă rog, cu îngroparea
Nu vă faceți cheltuială...

Să-l chemați pe popa Naie
Să-mi citească din scriptură,
Și să spună cuvântare,
C'am fost om cu 'nvățătură.

Dar că m'am născut, pe semne,
Intr'o zodie ciudată,
De m'a bătut nenorocul
De pe lumea asta toată.

Are să 'ntristeze satul
Rostul meu atât de jalnic,
I-or cădea și popii Naie
Lacrimi multe 'n molitvelnic.

Voi să-i dăți lui popa Naie
Liturghii o lună 'ntreagă,
Că-i sărac și popa Naie
Și n'are bucate, dragă.

Când rătăcind, bătrâne codru,
 Ajung la sânul tău de tată,
 La poarta 'mpărăției tale
 Plec fruntea mea infierbântată.
 Eu simt că 'n lung șirag de lacrimi
 Se sfarm' al genei mele tremur,
 Și, ca un făcător de rele,
 La poarta ta eu mă cutremur.

Curat e duhul luminii tale,
 Căci Dumnezeu cel sfânt și mare,
 Subt bolta ta înrouată
 Iși ține mândra sărbătoare.
 Tu-l prăznuești cu glas de clopot
 Și cu răsunset de chimvale,
 Pe cel ce-atâtea înțelesuri
 Gătit-a strălucirii tale.

Amurgul înveșmântată 'n umbre
 Smerita frunzei frământare,
 Și pare tânguiosul freamăt
 Un glas cucernic de tropare
 — Nu- jalea pătimirii tale,
 Tremurătoarea ta plânsoare,
 Ci-i cântecul de 'ngropăciune.
 Al doinei noastre, care moare.

Departa sa aprins un fulger,
 Lovind în creasta ta năpraznic,
 Și 'n tat hotarul tău mânia
 Și-a început păgânul praznic
 E-al răzvrătirii noastre tunet
 Și 'n neagra ta cutremurare,
 Atâta veacuri umilite
 Iși gem strivita răzbunare.

Iar dacă printre paltini luna
Iși frânge razele curate,
Vărsând sfiala ei gălbuie
Pe frunzele înfiorate,
In picătura de lumină,
Din geana zorilor albastre,
Eu văd cumtremură și 'nvie
Nădejdea visurilor noastre.

S'ar oțeli piticul suflet
Atunci când mila ta, 'mpărate,
Mi-ar lumina o clipă taina
Măririi tale 'nfrișate..
Pe strunele neputincioase
S'ar zămisli cântarea sfântă,
Dând înțeles vieții mele
Și morții, ferecându-și țântă !

DIMINEAȚA

Cu grele răsuflăte apele dorm,
Pe lanuri dorm spicele grele,
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele.
Luceafărul bolnav în lumea de 'nghet,
Clipește din gene molatic,
Când dorul pribeag, de pe-o creastă de ulm,
Și-l geme porumbul sălbatic...

În geamăt se 'nalță durerea la cer,
Câmpii de lumini să 'nfioare,
Luceafărul simte văpaia arzând
Și tremură, bietul, și moare.
Cu ochii plânși stelele toate se duc
Pe patul de nori să se culce;
Din dragostea stinsă în neguri de zări
Lin picură liniștea dulce.

În taina tăcerii pornește-se vânt
Să mângâie trestia 'n vale,
Pe-ascuns o sărută, dar dragostea lui
O văd licuricii din cale.
Și-o spun licuricii la frunze de soc
Și socul pădurii o spune,
Și frunzele toate grăbite tresar
Și 'ncepe pădurea să sune.

Se duce iar vântul, pribeag drumeț,
Sfios fâlfâind din aripă,
Din doru-i aprins și în veci călător
O doină domol se 'nfiripă.
Și doina o cântă alunii din crâng
Și-o tremură 'n murmur izvorul,
Și doina trezește și turma din deal
Și turma trezește păstorul.

Din funduri de peșteri din umbre șirag
S'asculte amarul cântării,
De patima doinei și umbrele mor,
Cu lacrimi plâng genele zării.
Și doina se zbate și frunzele plâng
Și codrul prelung se 'nfioară,
Când iată, prin neguri cu sârg străbătând
O rază solie coboară :

Deschideți larg poarta, cărunților brazi,
Să vie. 'mpăratul măririi,
Să mângâie jalea nestinsului dor,
Să 'mpace durerile firii...

PE 'NSERATE

Mireasa ceriului albastru
Iși împânzește 'n ape chipul,
De vraja ei tresare unda
Și 'nfiorează-se nisipul.

S'aștern bobitele de rouă
Pe 'ntinsul luncii patrafir :
Din mâna creierului, părinte,
Se cerne preacuratul mir...

In molcom svon se 'mbrățișează
Cu apa, trestia bolnavă, —
Doi licurici și-aprind sfiala
In adăpostul de otravă.

S'aude toaca cum, grăbită,
In fag o bate-o gheunoaie, —
Se odihnesc pe iarbă miei
Și zurgălăii de cioaie.

Domol purcede glas de schijă
Dela clopotnița din deal, —
Să povestească lumii jalea
Instrăinatului Ardeal.

Cu fruntea 'n țărână, plângând azi ne vezi
 Din slavă, cerescule soare ;
 Rugămu-te ție, azi sufletul nostru
 Tu lasă-l departe să sboare.
 Trimite și vântul, pribeag drumet,
 El, crainicul bolții albastre,
 Să ducă departe pe aripa lui
 Cuvântul strigărilor noastre.

Acolo, departe, spre soare-răsare,
 In freamăt de foi din dumbravă,
 Pe veci cetluite în marmură rece,
 Dorm clipele noastre de slavă.
 Voi sunteți acolo, viteji pârcălabi ,
 Și voi, prea cinștiților vornici.
 Statornici în cinstea de lege și țară,
 In focul credinței statornici.

Acolo dormi și tu, arhanghel bătrân,
 Tu Ștefane, sfânt Voievoade,
 Ce-ai scris strălucirea norodului tău
 Cu sânge dușman de noroade.
 De sfânta ta dreaptă, de spada ta sfântă,
 Spun toate poveștile slovei,
 — Să nu se înfioare de numele tău
 Nu-i frunză în codrii Modovei...

Azi mașteră-i vremea... Acum văduvite
 Zac sfintele tale oțele,
 Și una când trece, de milă tresare,
 Căci vede rugina de ele.
 Amarnic ne poartă pe strâmbe cărări
 Vicleana și vitrega soarte,
 Mărit Voievoade, — în țara ta azi
 Și vise și fulgere-s moarte...

Noi suntem drumeteți piticelor vremi,
Pitici în puțință și vrere,
Copii fără sprijin ne scurgem vieața
Din dor și din nemângâiere.
A noastră, moșie, frumoasă nespus,
Grumazul și-a 'ntins spre pierzare,
Căci brațele noastre azi spadă nu strâng
Și steag țara noastră nu are...

Măria Ta ! Suntem bătuți de nevoi !
La noi în zadar ară plugul,
Căci holdelor noastre cu spicul de aur
Străinul le fură belșugul.
Am vrea să purcedem cu jertfele laudei,
Dar n'avem nimica la casă...
Mărit Ta ! — Toate străinii le duc
Și numai cu lacrimi ne lasă...

Dar spunem cu toții nevestelor noastre
Să plângă cu lacrimi de jale,
Potopul treacă și plaiuri și munte,
Să spele oțelele tale.
Atunci, când în soare din nou străuci-vor,
— De sus din a ta 'mpărăție :
Craiu tânăr, craiu mândru, craiu nou să le 'ncingă
Trimite, rugămu-ne ție !

CÂNTĂREȚILOR DELA ORAȘ

Voi n'aveți flori, nici cântece, nici fluturi,
Căci soarele în țara voastră moare ;
Voi în zadar cerșiți acolo 'n umbră
Din cerul sfânt o rază să coboare.
E frig la voi și-i moartă strălucirea
Cetăților cu turnul de aramă,
Bieți cântăreți cu aripile frânte :
In alte zări cuvântul meu vă chiamă...

Veniți, veniți să 'ngenunchiem cu toții :
Pământul negru-i vechiul nostru tată ;
La sânul lui să râdem și să plângem,
Cu sufletul și inima curată.
Să fim copiii iscusiți ai firii,
Să învățăm din sfânta ei cântare,
Să furișăm în mintea noastră picuri
Din înțeleapta firii îndrumare.

Veniți, veniți în ceasul dimineții,
Când subt clipirea bolții 'mbujorate,
Sărbătorește-al învierii praznic
Biserica de frunze 'nrourate .
Când umbre mor și scapără lumina
Din negură sburând biruitoare ;
Veniți, veniți să cad' asupra noastră
Hirotonirea razelor de soare.

Să ne 'nfrățim cu svonul și viața
Ce saltă 'n zori când se pornește plugul,
S 'adăpostim în suflete mândria
Lîvezilor ce-și mlădie belșugul.
Iar când amurgu 'n haina lui cernită
Cărunții brazi încep să 'nveșmânte,
Noi să privim luceafărul din zare,
Și-atunci să zicem strunelor să cânte...

Din freamătul dumbrăvii 'nlăcrimate
Din argintatul tort al lunii pline,
Din șopotul izvoarelor de munte
Să împletim noi cântece senine.
Iar' trăsnetul ce înfioară bolta,
Când fulgere potrivnice se 'ncaier',
Și mugetul infricoșat al apei
Să ferece al strunei noastre vaier.

Să piară umbra zidurilor negre
Ce 'ntunecă o melodie sfântă,
Curatul chip al farmecelor firii
Să scânteie când glasul nost' cuvântă.
Căci Dumnezeuul neamurilor toate
Sub strălucirea mândrei bolți albastre,
In codrii verzi și 'n negrele ogoare
A semănat nădejdea vieții noastre...

S E A R A

Bolta și-a cernit năframa,
Ca o mamă întristată,
Floarea soarelui, pe câmpuri,
Pleacă fruntea 'ngândurată.

Zarea-și picură argintul
Pe ovesele de aur,
Ostenit din aripi bate,
Ca un vis pribeag, un graur.

Codrul cântăreții-și culcă,
Doarme trestia bolnavă,
Dorm doi pui de năvăstuică
Sub o brazdă de otavă.

S'a oprit trudita moară,
Doarme apa la irugă,
Răzimat pe coate-adoarme
Un cioban întins pe glugă.

Doarme cerul și pământul
Intr'o dulce 'mbrățișare...
Doar' izvorul mai tresaltă
Ca un sân de fată mare.

LĂUTARUL

Desgroapă, moșnege, cu mâinile 'n tremur
Comoara ta veche de jale...
Tu porți ferecate durerile noastre
In vaierul strunelor tale.
In ele 'mpletit-au străbunii cucernici
Credința visării deșarte,
Și 'n graiul lor plânge și n'are repaos
Amarul nădejdlor moarte.

Se 'ndoaie, se 'ntinde și tremură arcul
Și lemul prelung se 'nfioară.
Când două mărgele, ca mirul de limpezi,
Din gene se scurg pe vioară.
...Ne cântă bătrânul... — Cărunta pleoapă
O vezi cum povara-și frământă.
Cum mâna lui cade... I-alunecă arcul...
— Mai cântă, lăutare, mai cântă!...

Ș'a stinge și roua pleoapelor noastre,
Și ochii lumina și-or frânge,
Ci, strâns cetluită de marmura vremii
Cântarea ta vecinic va plânge.
Pe aripi de vânturi trăi-va pribeagă
Oftarea ta sfântă, moșnege,
De jalea-i răzleață va plânge amurgul
Și plânge-vor frații de-o lege.

Vor geme pe plaiuri izvoarele 'n noapte
Și 'ncet grăitoarele unde,
Bătrânilor codri și-or spune mustrarea
Iar codrii cu glas vor răspunde...
Pe rând vor începe să freamăte brazii,
Gătindu-și cetatea măiastră,
Și focuri pe creste pe rând rumeni-vor
A bolții năframă albastră...

*Politic
vremii*

Când soarele mândru din nori va purcede
Văzduhul senin să întretaie,
Aprinsă scânteia ascunselor doruri
Va ardē cu munți de văpaie, —
Un vifor năpraznic cu brațe de flăcări
Topi-va în goana lui cruntă :
Din jalea pribeagă a strunelor tale
Măreața cântare de nuntă !

A M U R I T . . .

De-o zi 'ntreagă plângând alături, biata Mura cu fecioru'
In bordeiu, pe masa 'ntinsă, doarme astăzi Laie Chioru.

De 'nvălire o vecină s'a îndurat cu două straie
Și drept pernă o desagă a umplut Mura cu paie.

L-a legat pe sub bărbie cu năframă de mătasă, —
O scumpete pusă 'n ladă de pe când era mireasă.

Busuioc și izmă creață a adus cumătra dar
Iar pe buzele 'n negirte a pus Mura un creițar.

Intr'un ciob zăcuse banul, în firdă, la o parte,
Nu mai umblă azi, și Mura de păcat se teme foarte...

Intre foi de nuc alături lângă fruntea lui de ceară,
Ostenit se 'ntinde arcul pe grumazul de vioară.

Din cărbuni sfiala-și scapăt, adormind sub pirostriei,
Intunerecul coboară prin ferestrele pustii...

Mura stă pe fața vetrii și-i cad lacrimi în cenușe...
— Leneș scârțâie țărâna ruginită dela ușe .

Se ivește 'n prag copila judelui Zăbun, cea mare,
Și din mâneca cămășii scoate 'ncet o lumânare.

Cruce-și face, — o aprinde... Tremurând para gălbuie
Nu se 'ndeamnă de sfială, cât pe-acî era s'apuie...

— „Nu mai plânge, Mură, leică“ — zice fata lăcrămând,
Mura stă cu fața stinsă și răzleț o paște-un gând :

Ce vieață fără milă... Lângă mort, la căpătâiu,
I-a fost dat să ardă 'n casă lumânarea cea dintâiu...

LA GROAPA LUI LAIE

Am venit să-ți spun o vorbă,
Azi când pleci în țări mai bune,
Niculaie, Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune ;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne 'ntăria soboru' :
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru !

Unde norii-și țin popasul
In lăcaș de mărgărint.
Șede Domnul cu Sâmpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Să-ți apeși domol obrazul.

Și să cânti un cântec, Laie,
Cum se cântă 'n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Inălțimilor albastre,
Vremea lungă, câtă jale
Scris-a 'n sufletele noastre.

S'ar întuneca pământul,
C'ar veni, veni, țigane :
Toate stelele s'asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul...
Iar din geana lui de-argint,
Lacrimi ar cădea 'n adâncul
Norilor de măgărint.

Ni s'ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petrecea :
Intre stelele de pază
Am avea și noi o stea !

CĂNTECE

I

Sus la cărcimă 'n Dealu-mare
De trei zile țin soboru'...
De trei zile beau și-mi zice
Din lăută Laie Chioru !

De trei zile, măi copile !
Doru-i greu și jale-i multă,
Și tot zice să le-aline,
Laie Chioru din lăută.

Zi, măi Laie, înc' un cântec
De-o cămașă cu altiță
Și de-un drac cu ochii vineți,
De-o Ariță-cârcimăriță.

C'a trecut și postul mare
Și moșia mi-e arată,
Și crâșmaru-i dus la târguri...
— Foaie verde, foaie lată !

Zi, mă Laie, — de-o bălaie
Cu trupșor subțire 'nalt...
Tu c' un ochiu nu vezi, țigane,
Să-l închizi și celălalt !...

II

Măi crâșmare Niculaie,
Ce mai zic de lumea asta ?
Dumnezeu să-ți ție vinul,
Și norocul, și nevasta !

Cum mai umblă târgurile ?
Ți-e cam acru vinul, vere,
Dar ți-e harnică nevasta,
Arz'o focul de muiere !

Bea și tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru'
Par'că-i alta lumea asta,
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru, — băta-l Domnu —
El nu vede toate cele ;
Știe două din lăută :
Una-i dor și una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,
Tremură cupa pe masă ;
Când de jale cântă Laie,
Sboară cupa pe fereastră.

Și-aș aprinde-atuncia satul...
Să-l văd pară, vâlvătaie...
— Ochii vineți foc să-i arză...
Mă-i crâșmare Niculaie !

III

Bea și dumneata, părinte,
Dumnezeu să-ți ție darul, —
Să mai poți ceti psaltirea
Și să poți goli paharul.

— Că noi bem de patru zile
Cu crâșmarul, umfle-l zmeii,
Bem, părinte, ca la nunta
Dela Cana Galileii.

Ce-ar mai fi de lumea asta,
— Zice-alaltăieri vecinul, —
Ca la nunta dela Cana,
De-am găti din apă vinul ?

N'ar fi bine, măi vecine !
N'ar fi crâșme-atunci de loc,
Și crâșmarul Niculaie
Nu s'ar duce 'n iarmaroc...

N'ar mai fi nici Laie Chioru,
Ție-l paza Maici sfinte,
Nici Anița-cârcimărița —
Și ne-am prăpădi, părinte !...

IV

Lună, lună, stea vicleană,
Neam de fire de vădană,
De ce dorurile mele
Spusu-le-ai la stele ?

Stelele sus, călătoare,
Fete mari, clevetitoare,
Mi-au dus vântului oftatul
Și mă știe satul.

V

Dorurile mele
N'au întruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare...
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

In zadar le caut
Visurile mele,
Strălucită salbă,
Salbă de mărgele...
Minunată și pierdută salbă de mărgele.

Tot ce-ți țese noaptea
Zorile-mi destramă,
Mi s'a dus norocul..
Nu-l mai plânge, mamă...
La icoana Preacuratei, nu-l mai plânge, mamă.

VI

Fată mare, fată mare,
Călătoare printre stele
Vin la tine 'n miez de noapte,
Toate visurile mele.

La fereasta ta, șirete,
Bat din aripi de mătasă,
Fată mare, fată mare,
Lasă-le să vie 'n casă.

Tremurând să treacă geamul,
Să se 'nșiruie mărunte
Pe șuvița de pe tâmplă.
Pe șuviță de pe frunte.

Fată mare, 'n zorii zilei
Te-a vedea seninul soare,
Strălucind cu o cunună
De albe mărgăritare.

P R I B E A G

Flânge-o mierlă 'ntr'o răchită
La răscruci de Dealu-Mare...
Suie 'n pas domol răzorul
Un voinic pe murg călare...

Jos, în smalț de soare-apune,
Turla satului străluce ;
Sapă murgul și nechiază
Și 'nspre vale vrea s'apuce...

Se 'nalță 'n șea voinicul,
Vede-o casă 'ntre poiene
Și cu mâneca cămășii
Zvânt' o lacrimă din gene...

Intr'o clipă strânge frâul
Și-l îndeamnă 'n altă parte,
Dârz pleoapele-și închide...
— „Du-mă, murgule, departe !...“

Sfărmând jghiabul cu potcoava,
Drumului s'așterne murgul, —
Peste plopi cu frunza rară
Cade 'nlăcrimat amurgul...

Luna-și picură argintul,
Tremurându-l pe fereastră ;
Vede-atâta împăcare,
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat, zâmbind, stă mama,
Adormindu-și copilașii. —
Cămășuță cu mătasă
Li-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,
Așezat pe fața vetrii, —
Dumiriți de-o pildă veche
Il ascultă doi cumetri.

Dar auzi ! — Cățelul latră,
S' aud șoapte 'n ogradă
Și s'aude, supt opincă,
Scârțâitul de zăpadă.

S'a curmat deodat' povestea
Și-i tăcere mută 'n casă, —
Osteniți dorm ochelarii
Pe ciaslovul de pe masă.

Licărind o raz' atinge
Geamul ușii dela tindă,
De trei glasuri legănată,
Se 'nfiripă o colindă...

De supt țol, ridică fruntea
Două fețe bucălaie..
— Blând zâmbește din icoană
Cuviosul Niculaie...

CADE-O LACRIMĂ

După plopi cu frunza rară
Iși desface luna sânul,
Vede-arma numărându-și
Barbă-Putredă, jupânul.

In ajun de miez de noapte
Tremură de chiot hanul,
Din ungherul unei laviți,
Cântă Iepure, țiganul.

O păreche râde 'n umbra
Nucului dela portiță :
Stă de gât cu-o văduvioară
Pristăvelul Niculiță.

Și se bucură tot satul,
Vin feciori din cătănie,
Sprinten țârlăie tilinca
Și-i atâta veselie..

Doar' le geam stă singurică
Fata Jidovului, Ida,
Cu ochi verzi ca leușteanul,
Cu păr roș ca cărămida.

Cade-o lacrimă din ochii-i,
Leneș prelingând fereastra...
— Suflet obidit și singur,
Ce mai cauți pe lumea asta ?...

S I N G U R

Bolnăvit de doruri multe,
Moare 'n geam azi busuiocul.
— Ni s'a dus în altă țară,
Amândurora norocul.

Și grădina mi-e pustie,
Lăcrămând se stinge macul,
Văduvit de fluturi galbeni
Și de mâna ta, săracul.

Purtători senini de grijă
Unde sunteți, ochi căprui?
Neplivită-i buruiana
Celor patru căărui.

PĂRĂSIȚI

Stînsă-i para lumînării
De pe lespede de piatră
Și bătrânii, bieți, alături
Tot mai stau, uitați, la vatră.

Luna trece șura popii,
Luminând în drum pridvorul. —
Pipa moșului nu arde,
Baba și-a uitat fuiorul.

Doar târziu, când prind mai aprig,
In vecini să latre câinii,
Ei tresar, se văd în față
Și plâng amândoi bătrânii.

— Cătă jale li-a fost scrisă!
Doi feciori aveau la casă...
Unu-i mort de astă toamnă,
Altul stă cu domni la masă.

RUGA MAMEI

(Fragment)

Să-mi plec genunchii iară,
Să-ți spun iar' ce mă doare,
Preasfântă Născătoare
Și pururea Fecioară!
— Cu ochiul tău din ceruri,
A-toate-văzătorul,
Tu mi-ai văzut feciorul,

Și mi-ai văzut necazul...
— In doftori n'am credință...
Să-l pui iar' în picioare,
Să-i rumenești obrazul,
La tine-i cu puțință,
Preasfântă Născătoare.
— Azi rogu-mă iar' ție,
Cum rogu-mă deapururi
La sfânta liturghie...
— Atâta bogăție
Avem și noi la casă!
Umblat-a mult băiatu'
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar dela 'mpăratu'!
Și are 'nvățătură,
Din carte și din gură,
Mai multă și ca popa,
Ca popa Irimie.
— Și cum aș vrea, Preasfântă,
Norocul să mi-l ție,
Să-l văd iar' ca odată,
Ca fața 'mbujorată,
Cu ochi de fată mare,
Cum a plecat de-acasă...
— Să-și caute mireasă,
Subțire ca o floare,
Ca floarea de cicoare.

Să facem nuntă mare,
Să curgă râuri vinu',
Să joace și vecinu',
Vecinu' Niculaie.
— Și să-și arunce 'n grindă
Căciula lui de oaie,
Și să roiască 'n tindă
Tot domni cu 'nvățatură
Să cânte toți din gură
Și 'n horă să se prindă.
— Să-l văd în hora mare,
Pe el c'o domnișoară,
Preasfântă Născătoare
Și pururea Fecioară!...
— Umblat-a mult băiatu'
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar dela 'mpăratu'!

ZADARNIC

Zadarnic plânge vântul și nucii plâng, bătrânii,
Frăgarul din ogradă și cumpăna fântânii...
Și plânge mama biata... și cum ar vrea s'o 'nșele,
Povestitorii jalnici ai pribegirii mele.

La mine vii cu cartea, cu gând să-mi dai canoane,
Și vrei să mă cumineci părinte Solomoane,
Cucernic faci aghiazmă și mâna ta, părinte,
Stropește casa tatii, ca bine-s'o cuvinte.

Dar în zadar mă 'nvăluie încet cu patrafirul
Și fruntea mea fierbinte o răcorești cu mirul...
Zadarnic mami-i cade o lacrimă pe iie,
Zadarnică e slujba lui sfântu' Vasilie !...

LA STÂNĂ

Găinuşa 'ncet răsare,
Luna-i după Dealu-Mare,
Plânge-un clopot de cioaie, —
Vin ciobanii dela stână, —
Strungărințele de mână,
Cântă cântec de cimpoaie
Și le râde tuturoră
Față plină bucălaie.
Cum încep să 'nvârte hora...
— Numai Sandu Copiladru
Nu se prinde 'n hora mare.
Cântă jalnică cântare...
Cimpoieru-i ia de veste,
Stă o clipă, hodinește, —
Schimbă hora 'n cânt de jale :
— „Mândră fată, ochișorii,
Ochișorii, obrăjorii“...
— Se opresc în joc feciorii,
Dumerindu-se deodată.
— Parc'ar vrea să plângă-o fată,
Fața-i arde vâlvătaie...
Strigă Sandu Copiladru :
„Zi, căprare Niculaie!“
„Zi, căprare Niculaie!“
— Și cum arde focu 'n stână
Și lumin'ă buturugă,
Vede baciul că lui Sandu
Ii cad lacrimi pe glugă...

TOAMNĂ

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum dela Miază-Noapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge 'n sbor câte-o șindrilă.

De vifornița păgână
Se 'ndoiesc nucii. bătrânii,
— Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântâni.

Il ascult și simt supt gene
Cum o lacrimă învie:
— Ni s' aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocâlie.

COPIIILOR

I

Veniți la sânul meu cu toții,
Copii cu frunțile senine,
Veniți să primeniți izvorul
Nădejzii mele de mai bine!

Voi sunteți roua dimineții
Ce scânteie neștiutoare,
Că poartă 'n ea întreg argintul
Curat al razelor de soare.

Din glasul vostr' un dulce clopot,
Ce mângâie-un amurg de seară,
Învăță sufletul meu, bietul,
Să creadă 'n flori și 'n primăvară.

Și parcă înțeleg mai bine
Privighetoarea care cântă..
Veniți, veniți! Mi-atât de dragă
Zburdălnicia voastră sfântă.

Căci râsul vostru plin, năvalnic,
Ca unda râului de munte,
Imi amintește 'ndurerata
Poveste-a firelor cărunte.

Și parcă-mi picură un cântec
La poarta minții mele reci:
— O dulce 'ntârziată rază
Din raiul meu pierdut de veci..

Copii, cu ochii mari și limpezi
 Ca raza nopților albastre,
 De ce purtați și voi osânda,
 Ce-a scris ursita firii noastre?

O jale sufletu-mi despică
 Și-mi frânge visurile 'n două,
 De glasul minții mă cutremur :
 ...Și voi veți fi asemeni nouă !..

Când înțeleg c' aceleași patimi,
 Și-aceleași năzuinți deșarte,
 Cum vor călăuzi în oarba
 Prăpastie ce ne desparte.

Că ochii voștri 'n care arde
 Azi vraja basmelor cu zmeii
 Rătăcitori, în drumul vieții
 Cum au să mintă fariseii.

Atunci o scârbă mă supune
 Și-un gând păgân mă infioară,
 Și sufletul meu fierbe-asemeni
 Acelui crai de-odinoară,

Ce-a omorât în fașă pruncii...

— Orânduiala ta-i amară,
 Mărite Domn al lumii noastre..
 Eu nu mai cred în primăvară !..

PĂRĂSIT

Mor multe șiraguri de clipe,
Și nimeni nu-mi bate la poartă,
Când vremea-mi așterne pe suflet
Cenușa ei aspră și moartă.

Vin neguri, cu noaptea pe umeri,
Și bezna mă 'nghite, nătângă,
Și viforul vine, păgânul,
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,
Incet coborându-mi din stele...
— Mai străluci-va vreodată
Altaru 'nchinărilor mele?

Stejarul nădejdlor multe
Iși scutură frunzele moarte...
Vai, tu ești atât de frumoasă,
Și tu-mi ești atât de departe...

DESPĂRTIRE

Azi moare 'nfiorarea cetăților de stele
Și înțelesul tainic al cântecelor mele.
Se rupe tortul galben al razelor de lună,
Mor visurile albe ce-mi tremură pe strună.
Luceafărul clipirea în negură și-o frânge,
Lumina lui bolnavă se zbate și se stânge,
Și moare găinușa în pragul nopții sure
Și toată mângâierea din zvonul de pădure.
Mor fluturi din zare și mor toți trandafirii,
Iși curmă înțelesul întreagă vraja firii.
— Cum se desfac prăpăstii și-adâncul lor înghite
Strălucitoarea salbă a multelor ispite.
Comoara 'nfășurându-și nădejdea pleacă 'n pripă,
De drum norocu-și gată pribeaga lui aripă,
Din mintea 'ntunecată fug grabnic, rânduri-rânduri
Ducându-și tot argintul, popoarelor de gânduri
Și se 'mpletește noapte din neguri jucăușe,
Când sufletul meu calcă pe-a viselor cenușe.
Drumeț cu ochii tulburi se duce fără țântă,
Amarul îl încinge și noaptea-l înveșmântă,
Și patima-l sugrumă cu brațele-i de fier..
— Sfârșit el îngenunche și zgribură de ger,
Cerșind din îngropata-i hlamidă de văpaie,
Să-mi mai trimiți o rază, domnița mea bălaie.

I N V I N S

I-am zis într'un amurg de vară,
Robit de chipul unei stele:
Durează, suflete măiestre,
Altar nădăjduirii mele!

I-am dat temuta mea comoară,
Temeiul sfânt al suferinții,
Argintul visurilor toate
Și marmura curat' a minții.

Și el mi-a întruchipat altarul,
Lăcaș de mândră strălucire,
Zidindu-și în catapeteazmă
Intregă setea de mărire.

Dar vifor s'a pornit prin noapte,
Și 'n goană vitregă și crudă,
O clip'a sfărâmat nătângă
Prisosul lunilor de trudă...

E noapte-acum... Pe fața bolții
Plâng ochii stelelor senine,
Când blestemă 'nșelatul meșter
Și strigă bietul din ruine...

S O L U S E R O

Tu preacurată rază, ce-ai coborît din stele
Să luminezi în noaptea singurătăţii mele,
Ascultă-mi rugăciunea, ce-o gem cu buza arsă :
Din preajma vetrei mele fă calea ta întoarsă.
— Păcătuieşte raza curată, vioaie,
Când se opreşte 'n drumu-i pe-o straşină pustie,
Inveşmătând cu picuri din sfânta ei văpaie
O scorbură, ce poartă un cuib de cucuvaie.
— Vezi, sboar' atâţia fluturi în necuprinsul firii
Şi strălucesc pe câmpuri în floare trandafirii.
In calea ta senină, spre ei îndreaptă-ţi zborul,
Căci lor te dete 'n gându-i de-vieaţă-dătătorul,
Tu prea curată rază, ce-ai rătăcit din stele,
Să luminezi o clipă singurătăţii mele.

Eu port în mine noaptea şi 'n bezna ei adâncă
Mi-e sufletul un vultur înlănţuit de-o stâncă ;
Ar vrea adâncul bolţii cu zboru-i să 'ntretaie,
Prin câmuri de lumină, prin drumuri de văpaie,
Să-şi scalde ochii tulburi în râuri largi de stele...
— Dar aspra ţintuire a lanţurilor grele,
Cu praful sur al pietrii îi înfrăţeşte rostul...
Zadarnic vrea să-şi cate în ceruri adăpostul :
Cu glas nebun el urlă şi blestemă şi ţipă
Şi sânge cald stropeşte trudita lui aripă
Şi veşnic o să lupte în patima-i păgână,
● Cu bulgării de piatră, cu lumea de ţărână...

Zâmbind amar se întreabă deci mintea gânditoare :
De ce-ar veni la mine făptura ta de floare ?
Tu înger cu ochi limpezi, cu aripi de mătăasă,
De ce să te cutremuri de-o luptă ne 'nţeleasă ?
Când sboar' atâţia fluturi în necuprinsul firii
Şi strălucesc pe câmpuri în soare trandafirii..

N O A P T E

Nemărginită bolt' a nopții,
Deschide tainic a ta carte,
Și-ascultă-mi glasul zbruciumării
Neputincioase și deșarte.
Doar' m.la ta n'o să se stingă,
Când două mâini tremurătoare,
Iși împreun' nevolnicia
In chip de rugă și iertare.

Azi, țintele de nestemate
Culege-le din cingătoare,
Căci ochii stelelor mă muștră
Și plâsul stelelor mă doare.
Azi orice picur de lumină
Din fața ta îmbujorată,
In țintirimul larg al minții
O cruce prospătă-mi arată.

Le văd șireag... și mă cutremur,
Și fiecare clipă-mi pare
O fărmitură ce se smulge
Ca dintr'un cântec de pierzare.
Sînt mîntea, desgropându-și morții,
Căzând la fiecare groapă —
Și jalea trecerii eterne
Mi-apasă plumbul pe pleoapă.

Când tu-mi aprinzi în mii de facile
Senina dragostii dovadă,
Infiorându-se 'n adâncuri,
Plâng ochii osândiți se vadă.
Aducerea aminte vine
Și din oglinda-i blestemată
Invie rostul celor duse...
Iar eu ascult ce-a fost odată.

O lume-și desfăcea 'nainte-mi
Comoara tainelor bogată,
Zvâcnia eternul ei cutremur
Subt tâmpla mea înfierbântată.
O patimă-mi robise ochii
Cu strălucirea ei păgână
Și mă smulgea cu braț de vifor
Din valul lumii de țărână.

Simțiam fiorii 'ndrăgostirii,
Măreața 'mbrățișare mută,
Când în amurg târziu de vară
Pământ și boltă se sărută.
Și 'n zmalțul pulberii de rouă,
Ce strălucea pe câmp, mărunță,
Părea că firea-ı hărăzește
Nădejdiile mele dar de nuntă.

Eu mi-am zidit în nori altarul,
Și inima, smerită roabă,
Ingenunchiată 'n umilire,
Jertfia curată ei podoabă...
— Azi nu mai este... Și mă doare
Când vraja razelor senine
Aprinde-o candelă de veghe
Intr'o biserică 'n ruine...

Azi fulgerele mele-s stinse
Și moarte-s zâmbetele toate
Și nu va mai rodi nisipul.
Din biata mea pustietate.
In lanț de neguri și uitare
Aș vrea amarul meu să-l ferec...
Nemărginită bolt'a nopții,
Imbracă-ți haina de 'ntunerec!

Aruncă valul tău de umbră
Pe toate farmecele firii
Și 'ngroapă 'n adâncimi de ape
Ispitele îndrăgostirii.

Pe scâteierile de rouă
Și peste câmpul nins de floare,
O beznă grea, ca giulgiul morții,
Să cearnă pace-adormitoare.

Când glasul tinereții moarte
Și-al viselor înfrigurate,
Rătăcitor, fără repaos,
La poarta sufletului bate,
Eu, învălit în întuneric ;
Să 'nchid zăvorul dela poartă
Și nici o stea să nu mai vadă
Singurătatea mea deșartă.

CLĂCAȘII

Era în miezul zilelor de vară
Și soarele, din drumul lui de pară,
Iși trimetea săgețile aprinse.
Din brâul lui, din haina lui senină,
Descopciate ținte de lumină
Cădeau sfărmate 'n pulbere de rază
Pe răvărsarea țarinei întinse
Și ascuțiau ucigătoare suliți...

Eu le vedeam înșiruirea lungă,
Cum gârbovită 'ncet înaintează,
Cum, stăruind, prin holdă-și taie uliți
Cerșitorind cu ochii stinși o dungă
De nor pribeag în vânățul din zare.
Când secera 'n trudita ei cărare
Șir așternea în snopii grei de aur.
Prisosul sfânt de binecuvântare.

Erau clăcași : oștenii fără nume
Ce duc războiul mare-al tuturoră,
Ei ce se sting în neguri și uitare
Și cad și mor de cruda 'mpovărare
A tuturor durerilor din lume..

Erau atâția 'n slujbă lor de clacă,
Cei osândiți să plângă și să tacă :
Moșnegi slăbiți, ce scris' aveau pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte ;
Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieți deșarte.
Și 'n lung șirag femeile trudite,
Cu ochii stinși, cu sânul supt de trudă.

Inaintau în cale, gârbovite
De munca lungă, vitregă și crudă.
Cum se târa poporul mut de umbre,
Părea o ceată tristă de 'ngropare,
Și arșița cădea ucigătoare
Pe-a secerii sclipire ne 'ndurată.

In urma lor, încet, fără zăbavă,
Ca un blestem din vremuri înnoptate,
Ca o pedeaps' a veacuri de păcate
Venea stăpânul glieie odrăslite,
Cu zâmbetul nădejzii împlinite,
Cu pasul greu de-atâta sănătate.
Obrajii lui se aprindeau în pripă
Și 'n ochii lui ardea mânia oarbă,
Când vre-un moșneag sta locului o clipă,
Tremurător cu mâneca să-și șteargă
Sudoarea grea ce-i picura din barbă.

Și se târa poporul mut de umbre,
Neputincioasă ceată de 'ngropare.

*

Iar' când a fost în ceasul de amiază,
Și le-au adus merindea lor amară
Din pâne de neghină și săcară,
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe
In adâncimea zărilor deșarte.

— Eu le vedeam înșiruirea lungă
De mucenici nerăsplățiți ai pâinii,
Cei logodiți de veacuri cu durerea,
Și două lacrimii mi-au curmat vederea,
Căzând încet în bulgării țărâni...

Din ceata lor, grăbită se desprind,
Intreg lăsându-și codrul de merinde,
Cu chipul stins, o umbră de femeie,
Lâng' un răzor ea stă îngrijorată,
Privește 'n jos și sânul și-l descheie,
Mângâietor s'apleacă să ridice
Un făt bălan ce adumbrit de spice
A adormit pe-un așternut de glugă.
Ea blând ridică-l stând ingenunchiată
Și 'ncet îi dă copilului să sugă...

— Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând șimțiam cum sufletu-mi frământă,
Cum mă supune gândul și mă 'ndeamnă,
Poruncitor cum drumul mi-l arată :

Ca un proroc, cu fața 'mbujorată,
Să cad la poala mamei din țărână
Și sărutându-i înăsprita mână
Și haina ei de sfână preacurată.
Genunchii mei să-i plec de închinare !
Și pe copilul ce zâmbește 'n pace,
Infășurat în scutece sărace,
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă
In strălucirea arșiței din slavă,
In razele ce cad dogoritoare,
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare
Și să-l cunun cu doina din 'dumbravă !

Căci inima purcede să-mi desgroape
Comoara ei de doruri ne 'mplinite,
Și simt amarul țarinei robite,
Și simt rușinea neagră cum mă 'nneacă,
Simt cum lumină 'ncepe să se facă,
Cum moare bezna vechilor păcate.

Și sufletul înviorat îmi spune
Că fătul ăst' al patimii amare
Și-al dorului ce moare 'n așteptare
E solul sfânt... înfricoșatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.

APOCALIP

Azi ochii lui ascund în adâncime
Măreața taină nepătrunsă mie
A ceasului cel poruncit să vie,
Să sfarme jalea din viitorime.
— El, cel frumos și frate bun cu glia,
Nou întrupatul suflet de Mesia,
Va fi județul ceasului de mâne,
Ce 'ntr'un zorit aprins de dimineață
Cu mâna lui vitează, îndrăzneată,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va 'ntrupa în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,
In licăriri de tainice altare,
Biserica nădăjduirii noastre.
Și strigătul într'aripat va crește,
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul
Și va trezi din somnul lui pământul,
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci, în ziua mare-a învierii,
Acești ostași cu fețe ofilite,
Cu zâmbet mort, cu suflete trudite,
Ca 'ntineriți de suflul primăverii
S'or ridica, ei cari au fost străjerii
Amarului și-ai morții și-ai durerii,
Cu brațul greu de greul răsplătirii.
— Toată țărâna gliei desrobite
Și munții toți și-adâncurile firii

Vor prăznui din pacea lor urnite
Infricoșata clip' a premenirii,
Când suflet nou primește întrupare
Și 'n strălucirea razelor de soare
El hărăzește vremii mbătrânite:
Veșmântul nou, de nouă sărbătoare.

AȘTEPTARE

Sat din margine de codru,
Revărsat sfios în vale,
Tot mai jalnic cade-amurgul
Peste strașinile tale !
Frunza popilor de plaiuri,
Ochii stelelor pe creste,
Roua firelor de iarbă
Plâng duioasa ta poveste.

Ursitoare rele scris-au
Toți voinicii să te lasă,
Și-au orânduit să fie
Un pribeag din orice casă.
Azi, de cântece și glume
Toată vatra ta-i orfană,
Și-i atât prisos de jale
În îngusta ta poiană.

Unde-i astăzi cântărețul,
Glasul codrilor s'asculte,
Cetluind pe patru strune
Taina svonurilor multe ?
Și pribegitori, azi, unde-s
Ochii văzători a toate,
Să îmbrățișeze 'ntreagă
Vraja firii fermecate ?

În zadar de sus azi luna
Chipu-și împletește 'n apă,
Ale firii înțelesuri
Minte nu-i să le priceapă.
Și 'n zadar răsare soare,
Brâul bolții să 'ntretaie,
N'are suflet, azi, tovarăș
În cărarea-i de văpaie.

Mor azi cântecele 'n pragul
Noptilor la șezătoare,
Și de Feți-frumoși uitată
Mândra Cosânzeană moare.
Azi vonici cu smei 'n luptă
Zarea nu mai înspăimântă
Și pe pajiștea 'nflorită
Nici un cântăreț nu cântă.

Tot mai ostenită-i doina
Fluierului dela munte,
Tot mai părăsite-s astăzi
Bietele piscuri cărunte.
Doar' amare, câteodată,
Vreun rătăcitor, departe,
Satului pierdut în umbră
Mai trimite-i câte-o carte.

Salba de căsuțe albe
Se 'nsenin' atunci deodată,
La podmol, în fapt de seară,
Toată lumea-i adunată,
Și prin ochelarii umezi,
Spune popa din scrisoare,
Pân' ce luminează luna
Fruntea celor arși de soare.

NE CHIAMĂ
PĂMÂNTUL

— 1909 —

FECUNDITAS

Se 'doaie coapsa plopului pe culme,
Când frunzele, de-o nevăzută mână
Atinse cad, — și una câte una
Sburând domol se spulberă 'n țărână.
Le văd în drum șiraguri așternute,
Un val de cânt le 'nvolbură 'n risipă,
— Viața mea, la tine-acum mi-e gândul
Cum te fărâmi tu, clipă după clipă !...

Trec zielele în goana lor pripită,
Și fiecare mai sărac mă lasă,
In orice clipă, minții sbuciumate
Câte-un drumeț îi pleacă dela casă.
Nu au popasuri gândurile mele,
Sămânța lor se sbate veșnic nouă
Și, călător pe drumuri nesfârșite,
Se risipește sufletul meu vouă !

In alergarea clipei călătoare
Atâtea's date ochilor să vadă,
Și câte-mi trec, fugare pe la poartă,
Le chiamă toate sufletu'n ogradă.
Cu ele 'mpart eu darurile mele !
Las inima comoara să-și desfacă
Și, când pornesc în calea lor pribege,
Cu ele duc podoaba mea săracă...

Nu sus în cer ! Vă biruie Inaltul !
Curmați-vă cărările spre stele !
Rotind răzlețe 'n praful de pe uliți.
Vă vreau acolo, gândurile mele !
Cădeți, cădeți voi frunze deslipite,
Pe câmpul larg, în sbor, vă poarte vântul
Și vă 'nfrățească rostul cu țărâna :
Pe urma voastră va rodi pământul !

PRĂPASTIE

La geam mi se sbătea orașul cu huietul fără popasuri,
Cu vraja lui, războiul pâinii, îl deslușeam în mii de glasuri,
Și chiotul flămând al vieții vuia la geamurile mele...
Eu ascultam pierdut la masă, și toate svonorile-acele
Smulgeau din inima-mi bolnavă șiragul slovelor trudite...
Și cum pluteam așa 'n neștire, deodată, 'ncet, pe nesimțite,
Nedumerit trecându-mi pragul, un om s'a strecurat de-afară...
Un biet moșneag cu barba albă, frumos în portul dela țară...
El s'a oprit în prag o clipă... Mi-a zis apoi sfios pe nume,
Când ochii 'ntrebători-albaștri mă cercetau în faț' anume...
Juca un zâmbet de lumină pe fruntea lui brăzdată 'n crețe
Și când m'a cunoscut bătrânul, ca 'ntinerit, mi-a dat binețe.
Am îngropat atâta vreme de când eram noi împreună,
Imi învia o lume 'ntreagă cu vorba-i limpede și bună,
Atâtea farmece uitate zâmbeau din graiul lui cuminte,
Se fărâma o jale blândă în tremuratele cuvinte
Și povestea încet moșneagul mișcându-și pletele cărunte...
Spunea de-un sat cu case albe, pierdut pe coasta unui munte,
De oamenii uitați acolo, pe cari îi paște nenorocul,
Cum li s'a stins nădejdea 'n suflet și li s'a stins în vatră focul,
Cum numai mărăcini pe câmpuri li-a mai lăsat arsura verii,
Cum slujbe dau pe câmp plugarii și cum se vaieră oierii.
Spunea de-o casă părăsită, fără stăpân de ani de zile,
Cum își îndoaie 'nheietura acoperișul de șindrile,
Cum vântul a 'ngropat fântâna, cutreerând ograda moartă,
Și 'n ziua sfântului Ilie i-a frânt armindenul la poartă.
Și multe povestia bătrânul... Vorbea de jalea bătăturii,
Cum și-a făcut o barză cuibul și are pui în podul șurii ;
Mi-a spus că'n țintirim la groapă, doar'dânsul b'iet dese mai duce,
Că picăturile de ploaie au șters porecla de pe cruce...
Ii tremura încet cuvântul... Simțiam sfiala că-l apasă,
Când m'a privit duios în față :

— „Te mai gândești vre-odat' acasă ?...“

În ochii 'ntrebători albaștri, priviam eu fulgerat de clipă.
Simțiam cum duhul altor vremuri de-asupra-mi bate din aripă.
Vedeam cuprinși de 'nfiorare cum stau în fața mea păreții,
Când mi se deslușesc aieva din neguri tainele vieții...

Supus îmbrățișam moșneagul atâta de străin în casă
Și chipurile din părete și lucrurile de pe masă
Și toate cărțile pe poliți păreau c'ascultă și se miră
Și mă privesc cutremurate de câte se destăinuiri...

*

** *

În urmă se zbătea orașul cu svonu 'ntregerilor multe,
Se sbuciumau alături plopii de câte li-a fost dat s'asculte.
Atâtea jalnice 'nțelesuri plângeau în frunza lor bolnavă
Și pricepând atâtea taine, tânja livada de otravă.
Venea din cer pe câmp, amurgul... De pe înaltul unui munte
Dură, din umbră și lumină, în drum o minunată punte.
Simțiam cum bolta se 'nfioară, cum sânu-i uriaș tresaltă,
Cum tremură înfrigurată sfioasa trestie de baltă
Și stam înmărmurit, în cale, cu brațele încrucișate.
Neștiutor priviam departe și ochii 'nchiși pe jumătate
S'au umezit de arătarea acestui asfințit de sară :
...Vedeam pe șerpuirea albă în largul dumului de țară
Un om bătrân ducând povara unei vieți nemângăiate
Și soarele 'mpletea cu aur argintul lui curat din plete.
Și cum urca încet colina — schimbând cu mâinile toiagul,
Cu barba albă de zăpadă — un sfânt mi se părea moșneagul...

Îl deslușeam tot mai departe. Simțiam, în clipele acele,
Cum orice pas sfarm' o verigă din lanțurile minții mele
Și, ca un făcător de rele, am tresărit de 'nfiorare
Când mi l-a înghițit amurgul...

— Un fulger și-a deschis cărare,

Cutremurându-mi pieptul șubred. Sclipirea lui înfricoșată
Mi-a luminat abia o clipă — și-am înțeles atunci, deodată,
Prăpastia ce port în mine.

— Acolo 'n piept încātușate,

Sunt două suflete dușmane... Străveche ura lor se sbate
Și mintea s'a trudit zadarnic o viață 'ntreagă să le lege...
Obezile lor ruginite, tu mi le-ai sfărâmat, moșnege!
Atunci scăpate din robie s'au ridicat într'o clipită,
O luptă s'a încins grozavă din ura lor neadormită
Și le vedeam, cum vor cu pumnii să spargă strâmta încăpere,
Le auzim în piept strigare... Cum glasul lor închis mă cere :

„Mă du departe mai departe ! La munți cu fruntea de zăpadă,
Să sbor din freamătul pădurii ș'al ierburilor din livadă !

Să mă 'nfioare tainic brazii, când tremură din aripi vântul,
Dă-mi largul bolții înstelate și fă-mă frate cu pământul !
Mă du departe, mai departe ! In satul semănat sub munte,
La casa cu ferești înguste... la piscurile largi, cărunte.
Mă du acolo 'n țitirimul, unde 'n poleiul alb al lunii
Sub cruci de lemn slăbit de vremuri își dorm odihna lor străbunii!“

— „Nu simți orașul cum tresare sub turnurile de aramă ?
N'auzi vârtejul lui năpraznic... nu-l simți pe nume cum te chiamă ?
Nu-l vezi în haina lui de flăcări cu veșnica neadormire,
Cu sbuciumul atâtor patimi... atâta sete de mărire ?
Suflarea lui de foc mă arde, iar glasul-i mă oprește 'n cale :
In umbra zidurilor negre ai tors tu gândurile tale !...“

Așa se frământa în mine strigarea lor neîntreruptă,
Mi-au pustiiit întreg avutul cei doi potrivnici prinși în luptă
Și stam sărac în benna nopții cu ochii ațintiți în zare,
Când vântul, domn fără milă, părea că-mi râde 'n alergare :

Impins de visele deșarte, zadarnic drumul tău îl sui,
Biet călător, în lumea asta, tu nu mai ești al nimănui !

CÂNTECELE MELE

Eu vă chem din visuri,
Vă cobor din stele,
Vă alint în taină,
Cântecele mele, —
Ca 'ntr'un cuib, v'adorm în suflet, cântecele mele !

Ciripiți acolo,
Păsăruici golașe
Ciripiți și creșteți
Ca un prunc în fașe, —
Plângeți și zâmbiți la sânu-mi, ca un prunc în fașe.

Pe de-asupra voastră
Impletesc cunună,
Razele de soare,
Razele de lună,
Câte nu vă spun, șirete, razele de lună ?

Intr'o zi vă 'nșală
Zărilor albastre,
Vă despart de mine
Aripile voastre, —
Cine-mi poate spune drumul aripilor voastre ?

Rătăciți departe,
Paseri călătoare,
Nu vă știe cuibul, —
Il mai știți voi oare ?
Pribegind în lumea largă, mă mai știți voi oare ?

Bate 'n streșini ploaia,
Cuibul vechiu vă chiamă,
Părăsit și singur
Cuibul se destramă, —
Fără ciripitul vostru, cuibul se destramă !

ÎNVIERE

E'n cuib la noi visatul sol de pace,
E îngerul chemat în nopți sihastre
Să 'mbie două suflete sărace...
Il simt deasupra capetelor noastre
Cum, tremurând, aripile-și desface...

— Vezi, suntem singuri. Fruntea mea fierbinte
O sprijini tu cu mâinile-amândouă,
O sprijini tu, și mâna ta nu minte,
Nevasta mea... — Ca fața unei sfinte,
Ai chipul blând și 'n ochi sclipiri de rouă.
Ei se deschid, ca bine să cuvinte
Tăcerea ast' atât de dulce nouă...
...Și stăm uitați... E-atâta pace 'n casă,
Doar' în cămin jăratecul tresare.
Și mor cărbunii arși de 'nfiorare,
Când cade-o dulce-adormitoare lene
Și 'n noapte 'ncet, pe creștet ni se lasă,
Coboară lin, ni-alunecă pe gene,
Ca o broboadă albă de mătăasă...

În pacea caldă visurile toate
Pe-acelaș drum se duc îngemănate,
Când ochii mei în noapte-și fac cărare,
Neștiutori călătoresc în zare,
Imbrățișând câmpiile de ghiață..
Zadarnic cer un picur de viață...
Dorm zăvorâte 'ndemnurile firii
Și luna trece, galbenă la față,
Nemilostivă 'n drumul strălucirii...
Eu stau pierdut, înlănțuit de frică.
Când, într'o clipă, câmpul se 'nfioară.
Din adâncimi un urlet se ridică :
Simt tot mai dârz cum bolta o despică
În drum năvalnic suie și coboară
Pustietatea albă de zăpadă.

Frământă creasta plopilor din vale,
Ingrozitorul chiot de osândă.
Și tremură omătul pe livadă, —
Când de-departe-un lup își taie cale
Și-și strigă nopții patima flămândă.

In ochii verzi văd fulgere de ură,
Văd neînfrânata sete de viață,
Mă biruie păgâna lor arsură...
Ei nu cunosc a jugului povață !

Te înțeleg, neîmblânzită fiară,
Tu frate bun al visurilor moarte,
Mustrea ta, ce-mi vine de departe,
Lovește-adânc și 'ncepe să mă doară..
Te-ascult, te-ascult ostaș fără hodină,
Tu sol răzleț al patimilor mele,
Imi tulburi pacea cerului cu stele,
Și mă cobori din lumea lor senină.
De glasul tău ce strigă 'n întunec
Se frâng și cad zăvoare ferecate,
Se frâng și cad. Și lanțuri n'am să ferec
Adânca cript' a vremilor uitate.
Simt sufletul cum calcă pe ruine,
Biruitor îi fulgeră armura :
Un mândru mort s'a deșteptat în mine
Și chipul lui cutremură-mi făptura...

Mărită fii, tu clipă 'nfricoșată !
L-ai înviat pe cel de-odinioară
Și i-ai trezit durerea îngropată
Cu glasul tău, neîmblânzită fiară !
Ești tot cel vechiu, cum te știam odată,
Când, în tăcerea umedei mansarde,
Îți împleteai din fulgere cunună
Și 'n tremurarea razelor de lună
Intretăiai țăriile cu sborul !..
Pe-acelaș drum treci vămile vieții
Și fruntea ta și sufletul tău arde,
Neînfrânate sol al dimineții !

Dă-mi mâna ta, frumoasa mea copilă,
Să prăznuim măreața înviere !
N'auzi eterna lumilor durere ?
Din mii de guri s'a deșteptat la poartă
Fiorul vechiu de dragoste și milă
Mi-a înviat amărăciunea moartă
Și glasul ei din cuibul tău mă cere
— Dă-mi mâna ta, frumoasa mea copilă !

C O S A Ş U L

S'a fost pornit un vânt molatec
Să mişte papura din baltă,
Intr'un oftat prelung şi sâlnic
Gemea tulpina ei înaltă.
Călătorea de-atâta vreme
Bolnavul vânt, mergea departe,
Şi semăna atâta jale
De-a-lungul miriştilor moarte.

Mureau ovesele pe dealuri
Sub răsuflarea de otravă,
Şi se uscau în rădăcină
Livezi întinse de otravă.
Alături tremura porumbul,
Cu trupul chinuit de sete,
Şi se frângea troznind în noapte
Ca o oştire de schelete..

Mai sus, la deal, în spre dumbravă,
In colţ, la marginea poienii,
Era un car cu oiştea 'ntoarsă
Şi 'n jug, alături, boulenii :
Sărmane, blâde dobitoace !
In căutarea lor amară
Se răsfângea întreagă jalea
Acestui trist amurg de vară..

In faţa lor stătea pe gânduri
Tovarăşul sdrobot de luptă,
Infiorat de truda stearpă,
Un biet cosaş cu faţa suptă.
Şi cum şedea bătându-şi coasa
Intins pe zdrenţuita zeghe,
Cu ochii stinşi, părea ţăranul,
Un mucenic de legea veche.

Eu mă uitam, cu milă 'n suflet,
La mâna lui de soare arsă ;
Vedeam cum din apus o rază
Pe frunte 'ncet i se revarsă.
Și, cum treceam tăcut în cale,
Din glasul coasei chinuite,
Se 'nfiripa povestea mare
A mânilor nerăsplătite.

Țipa pe urma mea oțelul,
Simțiam cum blastămă și plânge,
Și ceriu m'bujeat departe
Părea tivit cu foc și sânge.
In sufletu-mi strivit de groază,
Păgâne patimi prind să fiarbă :
— Trudită, chinuită coasă,
Vei mai cosi tu numai iarbă ?

PORTRET

Și cum te văd întins pe perne, în faetonul tău de gală,
Și văd cum toate's largi pe tine și numai fruntea ți-e îngustă,
Să nu te miri că nu mă mișcă o clipă lenea ta augustă
Și că înfrunt cu-atâta milă căutătura-ți triumfală.

Ca într'o criptă doarme 'n carne pitica inimă 'ngroaptă,
Nimic din vaierul de-afară nu izbutește să audă,
Dar, uite, sufletul meu meșter c'o liniște atât de crudă
Ridică lespeda și vede în groapa ta întunecată.

Și te 'nțeleg, drumeț statornic al lumii veșnic neschimbate,
Ți-i știu șacalii care ți-pă în biata inimă bolnavă,
Ei nu vor înceta să urle, căci foamea, foamea ta grozavă
E 'nfiripată din fiorul atâtor guri nesățurate.

Atâția zileri răstunară în noaptea veacurilor mute
Cu sapa lor neostenită bogata țarină bătrână,
Ți-au răsădit, drept moștenire, în suflet foamea lor păgână,
Și cum te-ai sătura când trebui să potolești atâtea sute?..

Străbunii tăi cu palme aspre, răpuși de robota haină,
Și-au risipit în trudă vlaga atâtor brațe chinuite,
Atâtea zile fără tihnă și nopți atâtea nedormite...
Ei dorm în somnul tău acuma și cer în lenea ta, hodină.

— De-aceea când te văd pe perne în faetonul tău de gală
Și văd cum toate's largi pe tine și numai fruntea ți-e îngustă,
Îți iert și inima flămândă, îți iert și lenea ta augustă
Și, — vezi, — înfrunt cu-atâta milă căutătura-ți triumfală!...

DE DEMULT...

Tot mai rar s'aud în noapte clopotele dela strungă...
Patru inși la popa 'n casă țin azi sfat, de vreme lungă.

Intr'un sfeșnic ard pe masă două lumânări de ceară,
Plin de grije, peană nouă, moaie popa 'n călimară :

— „Patru juz din patru sate, dela Murăș mai de vale,
Cu supunere se 'nchină astăzi Inălțimii tale,

Luminte Impărate ! — Scriem carte cu 'ntristare,
Ni-au luat pășuna domnii, fără lege și 'ntrebare...

Semne-avem, și 'n miezuine le-au fost pus de mult bătrânii,
De pe când în țara asta numai noi eram stăpânii...

Nu mai sunt acum pe câmpuri, toate le-a sfărmat dușmanul
Și pe Ionuț al Floarii ni l-au prăpădit, sărmanul.

Ne mor vitele 'n ogradă și ni-e jale nouă foarte
Și 'nălțate Impărate, noi n'am vrea să facem moarte !

Dar ne vrem moșia noastră, vrem și pentru mort dreptate !
Ale Inălțimii tale slugi supuse și plecate,

Am trimis această carte și precum ca să se știe
Scris-am eu popa Istrate în ziua de Sfânt-Ilie.

Iar noi patru juzi cu toții, nu știm slova și scrisoarea,
Punem degetul pe cruce și 'ntărim și noi plânsoarea“.

.

La fereastră's zor de ziuă și pătrund încet în casă,
Juzii treji de gânduri grele, stau cu coatele pe masă.

O nădejde luminează fețele nemângâiete :
A 'ntărit scrisoarea popa ; la tot colțul o pecete.

Moș Istrate se ridică și, cu mâna tremurată,
Pune cartea în năframă, de trei ori împăturată...

Incolțit de drum jitarul Radu Roată se ivește,
Vechiu căprar din cătănie, știe carte pe nemțește.

El așează 'n sân răvașul și sărută mâna popii,
Juzii-i strâng odată mâna, le mijesc în gene stropii.

Stau cu popa 'n pragul porții, ochii lor spre drum se 'ndreaptă,
Când cu traista subsuoară și toiagu 'n mâna dreaptă,

In sclipirea dimineții, care rumenește satul,
Radu Roată pleacă 'n lume, cu scrisoarea la 'mpăratul.

COLINDĂ

Moș Crăciun. Moș Crăciun !
La casa de om sărac,
S'a gătat făina 'n sac
Și n'avem să-ți dăm colac...
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele
Ne-am trudit picioarele,..
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Toate săptămânile
Ne-au ostenit mâinile
Și-am adunat grânele.
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Slujim slujba satului,
Țarina bogatului,
Pajura 'mpăratului.
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Pe toate cărările,
Iți cântăm cântările,
Ardem lumânările
Moș Crăciun !

Rămas bun, biete mâni de trudă
 Atâta vreme 'mpovărate,
 Ce stați pe pieptul slab acuma
 Intâia dată 'ncrucișate.
 Ostaș al sfintei munci depline,
 De-acum pământul te așteaptă,
 La judecarta cea din urmă
 Tu vei găsi socoată dreaptă !

Cinstită slugă credincioasă,
 Vor odihni a tale moaște,
 Doar' glia neagră și mănoasă
 Atât de bine te cunoaște...
 Inchișii ochi n'or să mai știe,
 Și nu s'or tulbura de jale,
 Când cai străini vor paște iarba
 De pe movila gropii tale.

Azi nu mai e îngust bordeiul
 Să 'ncapă jalea ta amară,
 Din iconița ei Preasfânta
 Te vede cea din urmă sară..
 La cap un muc de lumânare
 Invie 'cet și dă să moară,
 Asemeni visurile tale
 In sufletul de-odinioară !

Numai o babă milostivă
 Îți străjuie la căpătaie,
 Și pe cărbunii din jertfelnic
 Așează boabe de tămâie.
 De pe blidar un biet opaiț
 Iși joacă para tulburată
 Pe fața strânsă supt bărbie
 C'o legătură 'mprumutată.

Incet s'apropie de tine
Și-ți pune-un ban în mâna slabă,
Ii tremură durerea 'n gene
Și'ncepe-a plânge biata babă...
Ii fură tânguirea vântul
Ce bate 'n drumul lui fereastra :
— Vai de norocul tău, vecine,
De ce-ai mai fost pe lumea asta ?...

S'abat în mintea ei bătrână
Frânturi din rostul tău pe lume,
Cum doi băieți ți-s slugi, departe,
Și nu le-ai mai știut de nume.
Din trei feciori ce-aveai, războiul
Ți l-a 'ngropat pe cel mai mare,
O fată-i moartă de rușine,
Nevasta ta de supărare.

Se zbate 'n sfeșnic lumânarea
Și moare 'n stingere domoală,
A adormit în lacrimi baba
Și capul i-a căzut în poală...
Prin geamul spart clipește luna,
O clipă numai se arată,
Și 'n perna ei de nori ș'ascunde
In pripă fața rușinată..

Un popă 'n grabnice tropare
Te va petrece dimineață,
Și poate nimeni nu va plânge
Plecarea asta din viață...
De lângă șură, răzimată,
Te va privi muncita sapă,
De-ar ști vorbi surata bună,
Amar te-or prohodi la groapă :

O viață 'ntreag' am fost tovarăși
In ploi și 'n arșiță de soare.
De truda palmei tale aspre
Eu m'am făcut strălucitoare...
Sclipirea mea spune rușinea
Și jalea care mă purta :
M'ai frânt de glia tuturoră,
Dar n'am săpat moșia ta !

ZILE RELE

Crâșmă bună, crâșmă veche, lângă crucea dela moară
In zadar îți caut rostul zilelor de-odinioară.

Te-a schimbat porunca vremii, ca o prevestire-a morții
Îți mai spânzură clondirul atârnat de stâlpul porții.

In ograda unde hora își sălta năvalnic chiul,
Brotăcei cu gușa verde își orăcăie pustiul.

A crescut cucuta deasă, naltă până 'n brâu de mare,
Peste vatra unde-odată frigeau mieii în frigare.

La fântâna cu găleată, roibii câți își adăpară,
Câți voinici fără de teamă, câți boieri fără de țară!

Toți s'au dus!... Azi fierb în suflet mute roadele durerii,
Dorm sub glie azi voinicii și-au ajuns în sfat boierii.

Nu's haiduci acum, nici codru, nu-i nici măciniș la moară.
Nici pe lavița ta veche nu-i azi cântec de vioară...

Pentru tine nu mai are zile bune calendarul,
Ți s'au răzlețit ortacii, ți s'a prăpădit crâșmarul...

Ca un moș slăbit de vreme anii tăi tu poți să-i numeri.
Prea te-ai gârbovit din spate, prea te-ai subțiat din umeri.

Domnii ți-au golit celarul, ți-a rupt gardurile câinii,
Și'ntr'o noapte-un vifor mașter ți-a smuls cumpăna fântânii.

Ai rămas așa orfană, despoiată și nătângă :
Sufletul să te jelească, glasul strunii să te plângă...

Sub fereasta ta un Jidov numără viclean din gură,
Tremurând de-o sete neagră urâcioasa barbă sură.

Intr'un chip uitat sub grindă șede-un biet sfânt Niculaie,
C'un obraz brăzdat de drumul picăturilor de ploaie,

Mustrător ridic' un deget, parc'ar vrea să zică sfântul :
— Doamne, câte lifte rabdă pe spinarea lui pământul..

GRAIUL PÂNII

Poveste 'ntunecat' a pâinii
Nu-i strună să te știe plânge,
Căci de durerea ta străveche
In suflet cântecul se frânge.
Când de strigarea strunei mele
Aș vrea plânsoarea ta s'o ferec,
Se sfarmă coardele strivite
De-atâta jale și 'ntunerec.

Din umbra nopții care 'ngroapă
Al vostru neam din vremi bătrâne,
Vă deslușiți în negre rânduri,
Voi dătătorilor de pâne.
Cinstite mâni, de soare arse,
Și înăsprite de sudoare :
Din truda săptămânii voastre
Trăiește-a lumii sărbătoare,

Eu vă 'ntâlnesc în drumul minții
Și 'n calea visurilor mele,
Căci nu vor ochii să mă mintă,
Nu vrea urechea să mă 'nșele.
Simt câte doruri ne'nțelese
Și gemâte nepricepute
Acopere cu voi alături
Cenușa veacurilor mute.

Ați împlinit atâta jale
In doina voastră care plânge,
Doar' holdele cu spice grele
Răsar din lacrimi și din sânge.
Dureri ați zăvorit sub glie
Și patimi ne'mblânzite încă,
Eu le 'nțeleg și mă 'nfioară
Cum fierb în matca lor adâncă.

Mustrarea mintea mea o sapă
Și groaza sufletu-mi apasă,
Căci umbra voastră 'ndurerată
Pe veci îmi străjuie la masă.
Simt duhul răzvrătirii negre
Infricoșata zi de mâne,
Cum și-au dospit amărăciunea
In bucătura mea de pâne.

I

În vremi demult s'a așternut sub glie
Și trupul tău și mâna vinovată,
Dar Cain, tu, păcătuirii tată,
Tot mai răsari și 'n vremea mea târzie.

Azi crește iarbă proaspătă, curată,
Pe goapa ta de veșnică urgie
Păcatul însă pururi reînvie,
Nu l-a primit țărâna 'nfiorată...

El s'a 'mpărțit în largul lumii noastre,
Se zbugiumă neadormit în fire
Pe plaiuri verzi, pe stâncile sihastre.

Noi îi simțim ispita 'nfrigurată —
Nepoți ai tăi, părtași în moștenire,
Purtăm în suflet zestrea blestemată !

II

Simțiam demult suflarea de otravă
Cum doarme 'n pieptul fraților de-o mamă,
Cum din cetăți cu turnul de aramă
Purcede 'n lunci și 'n creștet de dumbravă.

Vedeam cum duhul negru se destramă,
Mă înneca funinginea grozavă
Și deslușeam clocotitoarea lavă
Cum se 'nfiripă nebăgată 'n seamă.

Tu frate rău, cu inima flămândă !
Când Aveli mii cercetoreau iertare,
Nu te-ai oprit în drumul de osândă !

Păcatul tău și-a întetit avântul
Și n'ai avut nici milă, nici mustrare,
Când otrăveai în urma ta pământul !

III

Azi s'a aprins oceanul tău de ură,
Azi limbi de foc despică aurora,
Pierzarea astăzi își întinde hora
Și despletită urlă 'n bățatură.

S'a început războiul tuturoră,
Azi strig' acei ce mii de ani tăcură,
Deslănțuirea patimii arsură
Azi prăpădește 'n trăsnete Gomora.

Bieți munți bătrâni ! Voi gemeți azi de jale...
De-atâtea-ori v'aș fi mutat din cale,
Voi stavila atâtor visuri moarte !

V'aș prăvăli azi munte peste munte,
Intre pământ și cer v'aș face punte,
Să n'aud plânsul fraților departe !

O ȚARĂ ȘTIU

— 1907 —

Părinte bun al neamurilor toate,
Fă geana ta de milă să tresară...
Ascultă-mă!... O țară știu, — acolo
Vor fi mai grele spicele la vară,
Mai cu belșug va fi rodirea gliei
În țara unde's lacrimi și osânde...
Și sânge, Doamne, — sângele îngrășă
Și spor aduce miriștii flămânde.

Curând veni-vor pluguri în ogoare
Și-or rupe brazde negre de rușine,
Sfios cădea-va bobul de sămânță
Și sub pământ s'a furișa mai bine!
Mai rodnică va fi îmbrățișarea
Grăuntelui cu firul de țărână,
Mai des vor curge larimile tale
Pe nou sfințita țarină bătrână.

Va crește, Doamne, grâu bogat la vară,
Incovoiat de roadele durerii
Și va veni cernită oaste mută
Pe câmpul larg să strângă sporul verii.
Aprins luci-va soarele 'n văzduhuri
Și n'a fi cânt să-i mângâie arsura,
În pas domol oștirile de seceri
Iți vor culege cuminecătura...

Ascultă, Doamne, glasul rugii mele:
Când trupul tău lângă altar s'a frânge
Adu aminte celor ce 'ngenunche
Că trupul tău e plămădit în sânge...
De gândul ăst' cutremură-le firea
Și 'n sufletele grele de păcate
Coboară, Doamne, pentru totdeauna,
Fiorul sfânt al dragostei de frate...

ÎN MUNȚI

Voi munților mândri, moșnegi cununați
Cu stelele bolții albastre;
In leagănul vostru de codrii și stânci
Dorm toate poveștile noastre.
Alături de șoimii cu ochii aprinși,
Din tainica voastră dumberavă,
Se 'nalță 'ndrăznețe 'n lumina din cer
Și visele noastre de slavă.

In voi își deșteaptă plânsorile ei
Frumoasa mea țară săracă,
Cu brațe lipsite de-al luptei fior
Și buze ursite să tacă.
La voi vine jalea-i, când vifor păgân
Purcede strigarea să-i frângă,
In cântec o schimbă pădurea de brazi
Și 'n lume-o trimite să plângă.

La voi mă îndrumă 'n cărările ei
Și biata mea soartă pribeagă,
Pădurea cea veșnic lipsită de somn
Mi-e sfântă și-atâta de dragă.
Cântarea măiastră din codrii cărunți
Dă strunelor mele povață,
Și-o mândră poveste strivită de vremi
Truditul meu suflet învață.

Din culmea pleșuvă cu creștetul alb
Privirile-mi sboară departe
Și 'n mintea supusă tresare aprins
Fiorul măririlor moarte.
Un vaier amarnic se sbate 'n amurg
Și stăruie 'n svonuri de ape,
Al munților vaier mă sbuciumă 'n piept
Și-mi tremură plânsul în pleoape.

O vitregă soartă, cu patima ei,
Pe 'ntinsele culmi și poiene,
In vremuri pitice, iubirii de frați
Ziditu-i-a graniți viclene...
A pus miezuine și stavil' a pus
Rupându-vă creștetu 'n două,
Când Domnul, stăpân pe pământ și pe cer
Pe voi v'a dat munților, nouă !

Vă arde rușinea din creștet, — ades'
Voi aspră poriniți vijelie —
Și sufletu-mi lacom vă soarbe atunci
Năpraznica voastră mânie !
Din urletul vostru sub ceriul aprins,
Din ploaia de trăsnete grele
S'a naște odată, plutind peste vremi,
Cântarea cântărilor mele !

PRIMA LUX

Intr'o Duminecă de toamnă... Vezi, ca prin vis mi-aduc
aminte...
M'a sărutat cu lacrimi mama, când mi-a 'ncheiat la gât cămașa,
Zâmbind m'a mângâiat pe frunte și nuci mi-a dat din sân,
nănașa,
Și tata m'a bătut pe umăr și m'a 'ndemnat să fiu cuminte..

Și parc'o văd cum sta bunica, plângând în colțu-i de năframă,
Când dascălul din sat și popa deodată ni-au venit în casă,
Și cum roșisem de rușine când popa m'a chemat la masă
Și mi-a vorbit de 'nvățatură și m'a cinstit c'un ban de-aramă !

M'am furișat sfios în tindă.. Simțiam cum mă supune frica,
Ii ascultam de lângă vatră, dar nu le 'nțelegeam cuvântul...
Vorbeau de bani... vorbeau de carte... de rodul slab ce-a
dat pământul...
Și nu mai știu... Cu capu'n poală, am adormit lângă bunica.

Și vezi, atunci, în noaptea-aceea, m'a chinuit o arătare..
Părea că s'a deschis, departe, o gură roșă de bălaur,
S'apropia în drum o fiară cu solzi strălucitori de aur...
O deslușiam cum vine'n goană și crește mare, tot mai mare.

Eu în zadar fugeam pe câmpuri... In urma mea urla spurcata,
Răsuflatul grozav și negru puternic i-l simțiam în urmă...
Simțiam cum vrea să mă înghită, simțiam cum glasul mi se
curmă, —
Cu mâinile încrucișate stă fără de putere tata !

O mână m'a trezit din groază... Venise mama să mă vadă.
Cu brațe moi și tremurânde mi-a 'ncolăcit atunci grumazul,
M'a îmbrăcat în haine albe, mi-a sărutata pripit obrazul, —
Plângea când m'a urcat bunica sus în căruța din ogradă..

Și s'a pornit căruța 'n noapte. In pietre scânteia potcoava —
Și tata sta tăcut alături.. Mi se părea o 'nchipuire...
Și somnul mă fura arare... Cu ochii grei de nedormire
Zăream în cale licuricii, cum luminau în șanț otava.

Dar sus, în marginea pădurii, am tresărit din somn deodată..
Vedeam cu ochii mei aieva vedenie îngrozitoare :
O gură roșă de bălaur mi se părea aprinsul soare
Și 'n fum îi clocotea întregă spinarea largă, revărsată.

Strivit atunci de înfiorare, — m'am ghemuit la tata 'n poală :
„Intoarce caii mai degrabă !... Nu vezi bălaurul mă 'nghite ?“
— Imi tremura de groază trupul, ca pieptul paserei rănite,
Când tata mi-a răspuns pe gânduri :

„Ne ducem la oraș, la școală !“

CANTORUL CIMPOIU

Cântăreț de lege veche,
Cântăreț și om de treabă,
Biată mintea mea zadarnic
De păcatul lui se întreabă...

Cantorul Cimpoi, bătrânul,
Cu făptura lui vitează,
Cum câta de mult în strană
Cântecul de Bobotează !...

De troparele-i măiestre
Se 'nchina adânc poporul
Și se lumina icoana
Lui Isus, mântuitorul...

Povesteau pe-atunci nănașii,
Ca-i mai sfântă cununia,
Dacă glasul lui mărește
Pe prorocul Isaiia.

Și la orice zi de praznic
Îl poftea un colț de țară,
— Câte cântece de lume
N'a cântat odinioară !...

Dar, vezi, vremea fără suflet
Duce cântecul și gluma,
Azi e rău de satul nostru
Și-i de cantor rău acuma.

Cum l-a 'mbătrânit necazul,
De când i-a murit muierea,
Dumnezeu i-a luat glasul,
Domnii i-au vândut averea.

Astăzi doarme unde poate,
N'are casă, n'are șură :
I le-a dus pe toate darea,
Și-un fecior la 'nvățătură...

STRĂINUL

Era Duminică 'ntr'amiază,
Noi stam pe prispă strânși în sfat,
Când s'a ivit pe drumul țării
Un om la margine de sat.
Din pulberea învolburată
Abia puteai să-l deslușești,
Cu pașii largi grăbindu-și mersul
Venea în hainele-i nemțești...

La cruce 'n deal, noi îl văzurăm
Cum s'a oprit deodată 'n pas
Și s'a 'nchinat adânc drumețul
Când a făcut în drum popas.
Privea 'ndelung, ca dus pe gânduri
La zidul zugrăvit cu sfinți.
Și sta cu capul gol străinul
In ploaia razelor fierbinți.

Când s'a pornit încet la vale
Noi ne uitam dela zaplaz,
Și nu știu, ni s'a părut nouă,
Dar avea lacrimi pe obraz.
Când ne-a ajuns, a dat binețe,
Cu glas domol, și-apoi a stat
Și ne-a 'ntrebat de sănătate
Și de nevoile din sat.

Ne-a zis c'ar vrea la sfânta slujbă
Să vie-alătura cu noi,
Și s'a uitat cu-atâta jale,
Când a trecut un car cu boi.
Iar la vecernie drumețul
Stătea cucernic și suspus
Și-a sărutat duios icoana
Cu răstignirea lui Iisus.

Când a plecat ni-a spus povețe,
Cu grai înduioșat și blând,
Și ne 'ncălzea atâta 'n suflet
Că lacrimam toți ascultând.
Spunea că nu-i păcat mai mare
Decât să-ți lapezi legea ta
Și, vezi, îi tremura cuvântul
Pe buze, când nu cuvânta !

Apoi s'a dus... Ne era jale,
Când s'a pornit la drum, pe grui..
Dar uite 'n țintirim, pe noapte,
Spun că văzură umbra lui.
De-atunci tot despre el ni-e vorba
Și-atâta am vrea cu toți să știm :
Aname lângă care cruce
A 'ngenunchiat în țintirim ?

MI-A BĂTUT UN MOȘ LA POARTĂ...

Mi-a bătut un moș la poartă,
Biet țaran cu țundra sură,
Il lătrau departe câinii
Când să-mi vie 'n bătătură.

Cu sfiala lui senină
Mi-a trecut cucernic pragul,
Ca un sol din altă lume
Zâmbitor pășea moșnaegul.

Câte nu ne povestirăm
Stând alătura la masă?...
Sfânta mea copilărie
Mi-a venit cu el în casă.

Rând pe rând îmi înviară
Năzuințe frânte 'n două,
Dela satul de sub munte
Până 'n lumea asta nouă.

Murmura încet în barbă,
Se trudea să mă 'nțeleagă,
Sta pe gânduri dus bătrânul
Când i-am spus povestea 'ntreagă.

Mi-a plecat cu ochi umezi
De amara 'nvățătură:
— N'o mai spune nimănuia
Biet moșneag cu țundra sură!...

SCRISOARE

Vezi, cum trece vremea
Și tu tot departe,
M'am gândit acumă
Să-ți trimit o carte.

A 'nflorit mușcata
Din grădina noastră
Și-i atât de roșu
Macul din fereastră..

Straturile 'n luncă
Toate's semănite —
Și-ți spune nănașa
Multă sănătate.

Și mai este-o veste,
— Știi tu, nene, oare? —
Peste-o săptămână
Mărităm pe Floare.

Tata-i dus la târguri,
Mama stă și coasă
Și tot plânge, biata,
Că nu ești acasă.

Eu pe gânduri dusă
Trec seara 'n ogradă,
Plâng acolo 'n taină,
Plâng să nu mă vadă...

Bată-le pustia
Cele țări străine...
— Ne gătim de nuntă
Și gândim la tine...

LĂCAȘ STRĂBUN . . .

O lume 'ntreagă mi-a rămas în urmă
Cu goana ei pripită după vieață..
Tu iar mă chemi, împărăție-a firii,
Tu 'nlăcrimată, sfântă dimineață !
Când demonul celor pribegi în lume
Mi-a 'ngenunchiat și dragostea și ura,
Vin din potirul bunurilor tale
Intârziat să-mi cer fărămitura.

Subt adumbriri de sălcii despletite
Mă 'ndură azi cea mai din urmă vrere,
Sfiala lor îmi freamătă un cântec
Ș'aieve-aud țărâna cum mă cere.
Eu, ostenitul călător al nopții,
Neputincios, azi, poposesc în cale.
— Lăcaș străbun, cu turnul subțiratec,
Mă mai primești supt zidurile tale ?...

Atâtea legi ș' au picurat otrava
In inima rătăcitoare 'n lume,
Ș' atâtea duhuri privegheau în umbră
Toți mugurii nădejzii să-mi sugrume.
Pentru atâtea poticniri în cale
Și ispitiri de 'nvățături deșarte
Ș' atâta suflet risipit pe drumuri
Putea-va oare ceriul să mă ierte ?..

Când urc acum cărarea de pe culme
In dulcea pace-a toate iertătoare,
Eu luptă simt cum sufletu-mi încinge
Cum pieptul meu se sbate și mă doare
In inimă obezile se sfarmă,
Se desrobesc aducerile-aminte
Și ușurat, — biserică bătrână, —
Mă 'nchin la pragul porții tale sfinte.

Imi răsăriți, din tremurările de umbre,
Voi firi cuminți cu zâmbete 'mpăcate,
Voi preoți nădejdie fără moarte,
Voi cei zidiți din vechea sănătate.
Văd luminat obrazul vostru rumen
De înțelesul altor lumi senine,
— Eu, rob suspus al patimilor mele,
Atât de mult m'am îngropat în mine !..

Adormitor m' alină busuiocul
Ingălbenit supt candela de pază,
Prin liniștea ferestrelor boltite
Infiorată a trecut o rază.
Lumină blând un chip de muceniță
Incremenită 'n visu-i de fecioară,
Și 'n suflet îmi pătrunde-o picătură
Din flacăra ce-ardea odinioară.

Stau biruit la colțul vechiu de strană
Și mintea mea cutremurată-mi spune
Că 'n drumul ei a răsărit un picur
Din mult ascunsa vieții 'nțelepciune...
Aici, în umbra potolită doarme
Măreța tain'a morții și-a vieții,
Tu suflete întunecat de gânduri,
Tu simți prelung fiorul dimineții...

Un nou botez, de premenire nouă,
Dă minții mele altă 'nfiripare,
Când din înaltul zidurilor negre
Coboară glas de binecuvântare.
Clopotnița se 'ndoaie și se frânge
Din bieteale închieturi uscate,
Un suflet e ce-i înfioară lemnul
Și din adâncul altor vremi străbate.

E clopotul.. Copilăria-și plânge
Comoara ei pierdută 'n pribegie,
Cu limba lui de rugă și chemare
Strămoșii toți își spun mustrarea mie.
Azi îmi trimit nădejtile de veacuri
Strigarea lor ce vine de departe.
Eu o ascult și 'n suflet îmi învie
Sămânța bun' a vremurilor moarte.

ION CRĂȘMARUL

Vezi, multe păcate
Sunt pe lumea asta,
Lui Ion crășmarul
I-a fugit nevasta ;
Mi se pare cu vătaful, i-a fugit nevasta.

Trei zile 'mplinite
Și-a grijit amarul,
Cu obrazii 'n palme
A veghiat crășmarul ;
Fără pâne, fără apă, a veghiat crășmarul.

Când a fost de-a patra
Și-a chemat ortacii,
Gloată voinicescă
Mi-au venit săracii ;
Lotri mari din două sate, mi-au venit săracii...

— Bieți, copii, de-acuma
Rău să nu vă pară ;
Să bem crășma toată
Până de cu sară ;
Praf din toate să s'aleagă, până de cu sară!

S'au sumes vonicii
Și mi-au prins păharul,
De buți și butoaie
Mi-au golit celarul ;
De cuprinsurile toate, mi-au golit celarul..

Zice-un baci năstrușnic
Vorbe legămate :
Bea și tu, Ioane,
Bea și tu, fârtate ;
Cine știe câtă vreme mai trăim, fârtate !

Dar Ion Crâșmarul
Bea și nu prea foarte
Și-i părea obrazul
Galben ca de moarte ;
Era răzimat pe coate, galben ca de moarte.

Colo cătră sară,
Strașina de paie
A 'nceput să ardă
Foc cu vâlvătaie ;
De trei părți vărsa din crâșmă foc cu vâlvătaie !

Lui Ion crâșmarul
Nu-i mai știi de nume.
Spun că peste muche
A plecat în lume ;
Cu căciula pe sprâncene, a plecat în lume...

A C A S Ă

...Dar nici că vrei să pleci atunci,
Știi că de groază 'nvățăturii,
Ai plâns vre-o două nopți întregi
Și te-ai ascuns în podul șurii...

Câți ani vor fi de când te-ai dus?..
Mai spune-ne cum ai umblat!..
Fără astâmpăr îmi erai
Și cât eși azi de așezat!...

Nu m'ascultai... Știi ce-ai pățit
Atunci în seara de Ajun?..
— Acum și gândul mi-l cetești,
Cât de cuminte ești și bun...

Nu te-ar cunoaște nici de cum
Să te 'ntâlnească 'n drum vecinii,
Vezii ieși în poartă și le zi:
— „Mai știți, eu sunt feciorul Linii!?”...

Te-ar râde fără crezământ,
Necum în drum să te oprească, --
Și-ar zice: „Uite-un domn aici,
Dar nu-i de legea românească!”

*

Și mă sărută împăcată:
— „Fecior cuminte are mama!...”
Eu îmi întorc o clipă fața
Și-o lacrimă-mi udă năframa..

NEPOTRIVIRE

Am întâlnit-o ieri în cale
Sus la răscruce lângă alun,
Nu ne-am văzut de ani de zile
Cu fata judei Zăbun.

Drăguța mea dela podmol
Din nopțile cu șezători,
Și-a pironit ochii 'n pământ
Posomorîți și visători.

I-am prins mînuța s'o alint,
Nedumerită se uita,
Drăguța mea dela podmol
Mi-a zis sfioasă „Dumneata“.

Iar când am prins-o de mijloc
Și-am sărutat-o lung pe gură,
Mi s'a ascuns la piept și-a plîns:
— De ce te-ai dus la 'nvățătură?...

ASFINȚIT

Crai bătrân pornit spre rugă
Vine-Amurgul de pe munte,
Impărțind cernite-odăjdii
Brazilor cu bărbi cărunte.
Umiliți se 'ndoaie brazii
I se 'nchină, i s' apleacă
Și cu zvon de surle-l lasă
Pe Măria Sa să treacă.

Stăruie domol moșneagul
Mai coboară, mai se suie
Și 'n spre marginea pădurii
Stă la colț de cărăruie.
Ostenit, pe-un jghiab s' așează
Și clipind tremurătoare
Genele lui argintate,
Ce mi-și vede, ce mi-l doare ?

Măre colo, mai departe,
Se îmbină două creste
Și 'n poiană, ce s'arată
E aievea, nu-i poveste .
Părul galben răsfirându-și
Răsturnat peste răzoare,
— De huzur i-s roși obrazii, —
Doarme leneș craiul Soare.

Se încruntă greu bătrânul,
Murmurând încet în barbă,
De sfială se cutremur'
Firicelele de iarbă.
Iși spun taina la ureche :
Craiu de glume, stai ș'adastă,
Moș Amurg aleanu-ți poartă,
Nu-ți dă fata de nevăstă.

Craiul tânăr sus pe creste
Simte-a ierbilor povață
Și de jale, biet vornicul,
Se întunecă la față.
Către casa lui din peșteri
Necăjit moșneagul pleacă
Brazii 'nfiorați îl lasă
Pe Măria Sa să treacă.

În oftat se 'ndoaie fagii,
Tremură în câng alunii
Și deodat' pădurea 'ntreagă
A 'nțeles durerea Lunii..
Biată Lună tremurândă
În zadar te-arăți în cale
Toate florile surate
Plâng de dorurile Tale.

C A R M E N

Mireasă mea albă cu chipul bălaiu,
Ascultă a nopții povață,
Minuni spune glia 'n poveștile ei
Și tainele vieții ne 'nvață.
Nu simți tu fiorul ce 'n tremur prelung
Tresare 'n adâncuri de ape,
Răsufletul verii cum vine și 'n drum
Purcede vieți să desgroape ?

E dragostea mare — ascunsa pornire
Ce sânul pământului poartă ;
E ceasul când glia în truda ei mută
Invie-și țărâna sa moartă ;
E clipa când vechiul prisos de viață
In straturi de flori se adună,
Când bobul sfielnic din spice răsare
Zâmbind în poleiul de lună

Lumina și cântul nuntesc peste fire
In svon de evlavie sfântă,
Cu brâne de aur e bolta încinsă
Și iarba livezilor cântă.
Azi lunca-i mândră biserică largă,
Iar' plopii străjeri la irugă,
Par preoți cărunți în odăjdii de praznic
Cu braț 'nălțare spre rugă...

Mireasa mea albă cu chipul bălaiu,
In fața lor blândă și dragă,
Smerită să-și plece genunchii trudiți
Și dragostea noastră pribeagă ;
Și ceriul și glia ne-ascultă pe noi,
Iar' marginea zării albastre
Aprinde-o sfioasă făclie de veghe
Și 'n drumul nădejdlor noastre.

Noi suntem copiii pământului bun,
Drumeți ai poruncilor firii,
Și 'n sufletul nostru-i acelaș îndemn
Ce 'nvie pe câmp trandafirii.
Stăpână e firea ce bolta aprinde
Șe seamănă flori în dăbravă,
Iar dragostea noastră-i un picur senin
Din veșnicu-i cântec de slavă!

O R A Z Ă

Te-apropie, te-apropie de mine.
Și-ascultă-mă, frumoasa mea minune :

Eu sunt supusul firii înțelepte,
Inchinător la glie și la soare ;
M'au învățat poruncile ei drepte,
Indemul lor cuvântul meu îl spune.
Sunt cântărețul celor fără nume,
Un strigăt smuls de-a vremilor vâltoare
Din viforul durerilor din lume.
Mult tănuita firii îndrumare
M'a plămădit din ură și iubire,
Mi-a dat durerea lumii moștenire,
Amarul ei să-l ocrotesc pe strune.

Te-apropie, te-apropie de mine,
Vreau mâna ta, minunea mea bălaie :
Azi, sub aprinsa cerului văpaie,
In strălucirea mândrei bolți albastre,
Să se 'nfrățească sufletele noastre,
Să se topească 'n firea 'ndrăgostită
Atât prisos de viață netrăită,
Ce răzvrătit îmi fulgeră prin vine.

Azi sufletul, trudit ceteț de stele,
Străjerul treaz al visurilor mele,
Intr'aripat străbate bolta 'ntreagă ;
Pătrunde sus și 'n drumu-i se 'nveșmântă
Cu revărsarea ceriului senină,
Cu cingătoare albă de lumină,
Cu tot argintul pulberii mărunte.
In calea lui din stele-și face punte :
Pătrunde sus, în bolta care cântă,

Și-atâtea taine-acolo sus desleagă.
Azi, mintea, simț, purcede să 'nțeleagă
Al vieții mele rost ascuns în stele.
Căci stelele îmi spun cuvânt anume :
Că 'n patima îmbrățișării mele
Și-a ferecat iubirea ei o lume.

Toți cei lipsiți de-a dragostei povață,
Rătăcitori prin negură și ceață,
Toți cei feriți de-a soarelui căldură,
Ingenunchiați de rele și de ură,
Infrigurate suflete muncite
De-o veșnică, zadarnică arsură.
Ce n'au primit iubire în viață,
Cu patima durerii lor uitate
Iși înfrățesc aprinsa mea pornire,
Ii dau avânt și nouă întărire, —
Și glasuri nouă struna mea învață.

Mă chiamă țara celor fără soare,
Durerea lor și azi mă înfioară.

Privește-o rază blândă cum coboară
De sus din cer și fruntea ne sărută :
Solie sfântă, tainică și mută,
A pribegit din lumea ei de ghiață
Spre lamura văpăii noastre sfinte,
Dorind iubire strălucirii sale.
Frumoasa mea, ea se va duce 'n cale,
Rătăcitoare, undeva departe,
Lâng' un bordeiu părăginit de soarte,
Unde-o fecioară harnică, trudită,
Cu chipul stins de-a lipselor otravă,
Ce moarte-au scris pe fruntea ei bolnavă,
Cu acu 'n mâna albă, ostenită
A adormit pe pânga chinuită ;
Tremurător va trece prin fereastră
In chiliuța umedă de lacrimi,
Lăsând un strop din fericirea noastră.

In clipa asta tainică și mare,
Când noi, topiți în dulce 'mbrățișare,
Jertfim iubirii sufletele noastre,
Tremurătoare rază călătoare
Alintă somnul trudnicei fecioare
Și-i luminează fața ostenită,
Cu vraja ei întruchipând un zâmbet
Fericitor pe buza ofilită.

IUBIREA MEA

În munți cu creștetele sure, din albă inimă de stâncă
S'a plămădit în taină lacul și din prăpastia adâncă
A biruit în drum pământul. — Pe veci în matcă nestatornic,
El crește azi și crește mâne, de cer și de lumină dornic.

Căci are dragoste cu cerul de-apururi mișcătoare apă
Și 'n frământarea ei păgână ea coasta jghiaburilor sapă.
Cu pumnii sfarmă 'n jur tarâmul și urlă de amar ce-o doare.
Spre ceriuri brațele-și întinde să-i vie dragul mire: Soare!

Când razele nepotolite sărută fața undei clare,
Infiorată spuma albă prelung și pățimaș tresare,
Atâtea curcubeie tremur' în val-vârtejul ei de picuri,
Când în adânc se prind în horă strălucitoarele nisipuri...



Așa-i iubirea mea, asemeni acestei largi cetăți de unde,
Adâncul ei se pierde 'n taina nemărginirilor profunde,
Cu vifore și curcubeie, cu valuri lung clocotitoare,
Cu picuri ce se înfioară de chipul unui veșnic soare!

F I O R

Mesteacănul ne zgribură la poartă,
Biet cerșitor ce-i despoiat de fire,
Și picuri grei, ca lacrimi de durere,
Se scurg pe coaja albă și subțire.

Bolnav, amurgul tremură pe dealuri..
— Ostrov de flori e odăița noastră.
Și stăm pierduți... când vântul vine în pripă,
Drumeț trudit, să geamă la fereastră.

Tot mai aproape vaierul lui moare,
Tot mai pripit cu degetul lui bate.
— Noi ascultăm. — Visarea noastră mută
Pe-acelaș drum cărările-și abate :

Pe semne-acuma, undeva departe,
Vre-un călător, în tanina sărei plânge,
Ori înșelat în visu-i de-o viață,
El blestemă și mâinile le frânge...

Noi tresărim ! Acelaș gând năpraznic
Ne fulgeră fiorul lui de ghiață.
Și, îndemnați. de-o clipă de cutremur,
Cercetător noi ne privim în față.

NOI NE 'NTÂLNIM

Muria cucernic busuiocul în păhărelul din fereastră,
Sărmana floare 'ngălbenită ne cunoaștea povestea 'ntreagă,
Știa pe semne câtă jale ne-ascunde zodia pribeagă,
Și lacrima când fără milă înmormântam iubirea noastră.

Amurgul toamnei mohorâte ne-a despărțit atunci cărarea
Și, vezi, cum ne-a supus mândria neînfânată și păgână:
Când pe frumoasa noastră moartă am coborît-o în țarnă,
Noi amândoi cu sloi de ghiață ne-am scris în suflete uitarea.

Ne-a înghițit vâltoarea largă.. Nebuni ne-am aruncat în
spume,
Pe-atâtea unde mincinoase ne-a legănat de-atunci viața,
Când ne vedeam pe la răspântii ne întorceam în pripă fața,
Căci ne-am trudit a noastre drumuri să nu se 'ncruciseze 'n
lume.

Dar salba viselor măiestre ne-a risipit-o nenorocul
Și câte ne-a furat ursita în goana ei neînteruptă!...
Azi ne 'ntâlnim săraci și singuri... doi bieți oșteni striviți în
luptă...

— Avea atâta drept să plângă odinioară busuiocul...

Cum ne privim acum în față, pe noi acelaș gând ne paște.
In umbra vorbei care minte noi tăinuim aceeași jale...
Și eu cu gândurile mele și tu cu visurile tale
Din morții toți câți îngroparăm cinstim aceleași sfinte
moaște.

Ni-e țintirimul plin acuma... Movable nu mai pot să 'ncapă,
Dar una singură ne chiamă cu toate-aducerile-aminte:
Ca făcători de rele 'n noapte, noi ne 'ntâlnim printre mor-
minte,
Ii ducem flori frumoasei moarte și-i plângem amândoi la
groapă...

R A P S O D I E

Iar' gândul ăst păgân îmi paște mintea,
Ascultă-l tu cu degetul pe buză :

Când ochii tăi stau ațintiți asupra-mi
Și-și tremură ispita lor aprinsă
Cu dor prelung, cu dulcea lor sfială,
Frumoaso ! —

Pe buza ta păcatul când zâmbește,
Un ucigaș al minții înțelepte,
Stăpân tiran al patimilor mele,
Femeie ! —

Și brațul tău molatec când cuprinde
O undă doar din valurilor negre,
Atunci,

Să 'ncremenești în marmură cioplită.
De pe îngustul lumilor tărâm
Călătorire-ar pestrițe popoare,
De pedestalul chipului de piatră
In nopți de Mai să-și razime genunchii.
Ar pribegi pe negrele-i corăbii
Apusu 'ntreg și 'ntreaga Miazănoapte
Și-ar preamări în templu sfânt de fildes
Minciuna

Cea mai frumoas' a vremii călătorie,
Inmărmurită 'n marmură curată.

Un împărat cu pletele cărunte,
Inebunind cântare-ar pe gitară :
— „Un serafim cu ochii mari și limpezi,
Robit de clipa dulcelui păcat,
Din tronul sfânt al Domnului din ceruri,
In miez de noapte-un bulgăr a furat
Și te-a 'ntrupat cu daltă de argint
Pe tine !...“

— L-ar asucita pe gāduri dus norodul,
L-ar săruta pe tâmpla lui căruntă.

*

Invăluit în ceața nopții sure,
Eu răzvrătitul călător al nopții;
M'aș furișa în templul tuturor,
Și sărutându-ți ochii reci de marmur'
Și brațul tău și buza ta și fruntea,
Te-aș sfărâma cu pumnul încleștat
Și-aș râde,
Prelung,
Văzând zdrobit odorul *tuturora* !

În zori de zi ar omorî norodul
Un biet nebun, ce blastă și plânge
Și-apoi răsând își istovește brațul:
Din bulgării nătângi ai pietrei moarte
Zdrobitul chip ar vrea să-l reînvie
Nebunul...

TRANDAFIRI

Nemângâiate flori bolnave,
Voi albi și galbeni trandafiri,
V'a scris o jalnică poveste
Ursita ne 'nduratei firi.

Cum tresăriți voi când vă paște,
Cu ochi flămânzi, păgânul gând,
Și câte patimi vă 'nfioară
Nevinovatul trup plăpând.

Păcate negre dorm în pieptul
Pe care-o mână rea v'a pus,
Și să roșiți voi de sfială,
Nu v'a dat dreptul cel de sus.

EȘTI SINGURĂ

Ești singură astăzi, tu inima mea,
Biserică veche 'n ruină,
Sub bolta ta sfântă 'nnegrită de vremei
Azi nici un drumeț nu se 'nchină.

Ești singură astăzi... Păreții 's bătrâni,
Nu-i cântec în stranele mute,
Icoanele 's șterse și nimenea nu-i
Altarul uitat să-l sărute.

Prin neguri arare s'abat amintiri
Lăcașul pierdut să și-l vadă,
Și fâlfâie tainic din aripa lor
Ca groaznice paseși de pradă.

Ducându-și pierzarea trec vifore 'n drum,
Te zbuciumă 'n goană păgână..
— Și tu ceri zadarnic un fulger răzleț
Să-ți năruie bolta bătrână!

SUFLETUL

Pustietate largă și-atâta de săracă,
Lumina ta mă arde și bezna ta mă 'nneacă.

De mult, în vremi uitate, când mintea nu mai știe
Ți-ai stors întreg belșugul din chinuita glie

Atunci ți-ai stins și svonul de miriști roditoare,
Și cântecul livezii și cea din urmă floare...

Azi țara ta-i supusă de jale și osândă —
Și-atâția tigri 'și urlă strigarea lor flămândă.

În noape vin șacalii cu ochii de otravă
Și sapă tainic groapa atâtor morți în slavă...

Pustiul se întinde, cât ochii pot să vadă,
Sub soarele tău vitreg nisipul nu dă roadă.

Arare, câteodată, când vântul de departe
Un fir de lut aduce țărâni tale moarte,

Când c'o sămânță 'n taină se înfrățește lutul
Și-un mugur își ivește sfielnic începutul,

Himere cu ochi tulburi viața lui o curmă,
Nisipul le rămâne uscat și sterp în urmă.

Din cer, strălucitoare, cad raze jucăușe,
Batjocorind, păgâne, o lume de cenușe.

A FOST ODAT' . . .

S'abat în vis vedenii de-altădată :
— Ții minte tu, erau salcâmi 'n floare
Și satu 'ntreg în port de sărbătoare,
Când tu te-ai dus, cea mai frumoasă fată.

Cum te-a 'nghițit năpraznica vâltoare,
Câte-ai pierdut în unda-i vinovată !...
Azi când te văd de-o lume adorată,
Mi-e milă azi și-atât de mult mă doare.

Visez acum și-ți văd vieța scoasă
Din al uitări 'ntunecat noian :
— A fost odat' o fată sănătoasă,

Cu gând senin, curat ca de mărgean,
Ce-a adormit cu coatele pe masă
După cetirea primului roman..

REVEDERE

Un cântec legănat odată
De sfânta 'ntindere albastră
In noaptea mută 'nfiorată, —
Așa a fost iubirea noastră...

Noi ne duceam pierduți de mână
Și ne 'mpleteam din visuri salbă
Și noaptea ne era stăpână
Și mărturie luna albă.

Din al inimilor șoapte,
A' prins un cânt înfiripare,
Si le-am cântat atunci în noapte,
Pășind alături pe cărare...

Dar, vezi, zoritul dimineții
Ne-a dușmănit pe noi, sărmanii,
S'au dus în lume cântăreții,
Și nu s'au mai văzut cu anii...

Drumețe firi nemângâiate,
Străbatem azi aceleași lunci, —
Ne 'ntreabă florile șirete:
Mai știți voi cântecul de-atunci?...

Pe noi un dor ascuns ne sapă
Și 'nfiorați noi ne gândim,
La morții care ies din groapă
Și rătăcesc prin țintirim...

RĂSUNĂ TOACA . . .

Răsună toaca de utrină
In pacea unei nopți târzii
Și, rând pe rând, câte-un opaiț
S'aprinde 'n mutele chilii...

De glasul ei tresai pe pernă,
Măicuță tu, cu chip frumos
Ș'alergi în grabă la altarul
Mântuitorului Christos...

Te văd în colțul vechiu de strană
Cum stai supusă de răstriști
Și-atâta jale pare scrisă
In ochii tăi curați și triști...

Și cum te 'nchini în rugăciune —
Eu mă gânesc înduioșat :
Nemilostiva toacă-a nopții
Ce vis frumos ți-a turburat ?...

CÂNTECE

I

Tu n'ai la ușa ta zăvor,
Nici lacăt n'ai la tindă,
Tu n'ai la ușa ta zăvor,
Când eu, ca hoții, mă strecor
Și bietul suflet călător
La pragul tău colindă.

Tu mă auzi și mă 'nțelegi
Ș'acelaș vis ne poartă,
Tu mă auzi și mă 'nțelegi,
Dar popi, cu cărtea lor de legi
Și pravilele lumii 'ntregi,
Iți străjue la poartă.

II

Mor azi zâmbetele mele,
Moare 'ntreaga vraja firii,
In paharul din fereastră
Mor la noapte trandafirii.

Nici de cântec din tilincă
Nu mai tremură brădetul,
Jos la marginea dumbrăvii
Se usucă smeuretul...

Mor poveștile în pragul
Noptilor la șezătoare,
Moare-o stea 'n adâncul mării
Și iubirea noastră moare.

Eu rămân să Țes statornic
Cântecul de îngropare :
Zilelor de săptămână,
Zilelor de sărbătoare.

III

E îngropare azi la mine,
Din ochii veșnicelor stele,
Cad razele tremurătoare
La groapa visurilor mele.

Se sbuciumă înfiorată
De-un tremur geana lor de aur.
Atât de jalnică-i povestea
Inmormântatului tezaur.

Truditul suflet se întreabă :
De ce chiar cea mai dragă mână ,
Ursită-i pe sicriu s arunce
Intâiu bulgăr de țărână ?

IV

De va veni la tine vântul,
Purtând povestea mea amară,
Jelitul lui să nu te 'nfrângă,
Mustrarea lui să nu te doară.

Nu-i vina ta... Așa e scrisă
Nemilostiva lege-a firii ;
Sărutul otrăvit al brumii
Omoară toamna trandafirii...

Și cine s'ar opri să plângă
O frunză veștedă 'n cărare,
Când codrii freamătă alături.
Și rād în răsărit de soare ?..

V

Atât de veche-i îngroparea,
Nici sufletele nu ne dor,
Și tot îmi mai răsai din neguri...
— Iși au și morții dreptul lor...

În nopțile de primăvară
Revin aducerile-aminte,
Și mintea, pasăre răsleață,
S'abate 'n drum peste morminte.

De ni se 'ncrucișază drumul,
Indurerați noi ne zâmbim...
Nu-ți par și zâmbetele noastre
Ca două flori din țintirim?

VI

Primăvară, primăvară...
Zâmbetul întregii firi,
Dragoste de fluturi galbeni
Și de galbeni trandafiri.

Primăvară, primăvară .
Tremură luna bălaie
Dorm doi pui de rândunică
Sub o strașină de paie.

În ungher părăginită .
Doarme hârbul de ghtară,
— Va mai fi și pentru mine
Primăvară ?...

MOȘ CRĂCIUN

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi : cum se poate,
Moș Crăciun, din cer de-acolo,
De le știe toate-toate...

Uite cum, — vă spune badea :
Iarna 'n noapte pe zăpadă,
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă.

Ingerii se uită 'n casă,
Văd și spun, — iar' Moșul are,
Colo 'n cer, la el în tindă,
Pe genunchi, o carte mare.

Cu condei de-argint el scrie
Ce copil și ce purtare :
Și de-acolo știe Moșul,
Că-i șiret el, lucru mare.

SONET

Cuprinde-mă din nou, singurătate,
Căci țara ta de-atâtea ori mă cere ;
La sânul tău vor prinde 'n veci putere
Avânturile inimii curate.

Nemilostiva lumilor durere
Departa-și strigă multele păcate :
Ca 'ntr'o vrăjită, tainică cetate,
Eu mă închid în sfânta ta tăcere.

Grădina ta atât de mult mi-e dragă,
Sunt flori acolo visurile mele,
Și sufletului dat e să culeagă.

Rătăcitor el florile-și adună
Și, în odihna nopților cu stele,
Iși împletește trainică cunună.

SONET

Tu tainică, curată Poezie,
Biserică cu porți neîncuiate,
Tu neamurile gândurilor toate
Cu drag le lași la pragul tău să vie.

Tot sufletul la poarta ta când bate,
Drumeț slăbit puterile-și învie,
Iși spovedește patimile ție
Și ele-adorm de tine alinate.

Păcate vin sub bolta-ți milostivă,
Tu le ascuți pe toate deopotrivă
Și le oprești neghina și amarul.

Dar tu rămâi deapururea senină,
Căci nu-i pribeag ce 'n fața ta se 'nchină
C'o lacrimă să nu-ți spele altarul.

E SĂRBĂTOARE

E sărbătoare pe câmpie și 'n suflete e sărbătoare,
Invie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.

Sunt Paștile cele frumoase și 'n fire zvonul lor străbate,
Clopotnița-și îndoiaie trudnic încheieturile uscate.

Arama strigă când se sbate măiastra clopotului limbă,
Eu simt strigarea ei aprinsă și 'n vorbe sufletul o schimbă :

Voi toți cari suferiți și plângeți sub larga 'ntindere albastră,
Veniți, veniți, căci va să vie curând împărăția voastră !

Veniți voi, obidiții lumii cu buzele înfrigurate,
Voi chinuiții de arsura unei tăceri îndelungate ;

Voi osteniți fără nădejde, voi slujitorii fără plată,
Voi căror vremea v'a dat veșnic numai porunca blestemată ;

Voi, ce munciră-ți pentru alții trudind cu mâinile-amândouă.
Veniți, căci zvonul meu acuma vestește învierea, vouă !

Voi ce cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude,
Eu cerului vă strig durerea și Dumnezeu din cer aude !

Aduc lumina care sparge și sfarmă capiști de păcate,
Zăvoarele mucegăite din temnițe întunecate !

Eu celor orbi desleg azi taina înfricoșată de-a vedea !
Și prăznuiesc, că 'n al lor suflet învie învierea mea !

*

Ascultă mintea mea supusă, genunchii mei se pleacă 'ncet
Și-aduc prinosul închinării celui de neam din Nazaret.

TEMPORA...

...Iar din țăriile albastre
Incet s'a fost desprins o stea,
Ca tremurarea unui zâmbet
Ușoară, blândă strălucea.

Și s'au pornit drumeți degrabă
Trei oameni buni ai lunii rele,
Legându-și viața și norocul
De razele acestei stele.

Șireag de nopți purces-au cale
Pân' steaua s'a oprit în nori,
De-asupra unei strungi în vale
Lâng' o colibă de păstori.

Ei au deschis și pe otavă
Văzând un copilaș blajin,
In revărsarea de lumină
Și 'n albe scutece de in.

Bătrânii crai, stăpâni cu steme
In oaste și 'n războaie tari,
Ingenunchind sfios grăit-au
Copilului cu ochii mari :

„Tu ești plinirea hărăzită
De visul tinereții noastre,
Noi suntem umbra ce se sfarmă,
Tu, — domnul zărilor albastre !“

Era atunci mai mică lumea,
Dar, — uite, trei oameni au fost,
Să-i înțeleagă unei stele
Neînțelesul tainc rost.

Azi de s'ar naște alt Messia
Și-o altă stea s'arate locul,
N'ar fi un singur om să-și lege
De licăirea ei norocul.

Căci alte vremi umblau odată,
Când se 'ndrăgeau de stele unii, —
Și alte azi, când cred în stele
Numai poeții și nebunii...

FRUMOASA CEA DIN URMĂ

Pe perina cu foi de rosmarin,
Alunecase capul ei la vale,
Pe fruntea albă, ca zăpada nopții,
Ningeau podoabă 'nduioșați cireșii :
Muria fecioara..

Și ochilor senini ca dimineața,
Le adormia azi cea din urmă rază
In adumbrirea pletelor de aur.
Iar' buzele curate, ca un cântec.
Muriau zâmbind azi cel din urmă zâmbet :
Muria fecioara..

Sus soarele, cocon de-apururi tânăr,
A poposit în drumul lui pribelnic
Și 'nfricoșat de vestea unei raze,
S'a 'ntunecat și 'n adâncimi de mare
El și-a muiat pleoapa tremurând..
Și svon pe largi pustietăți de ape
Și geamăt lung pornitu-s'a prin codri,
Infiorate frunzele muriau,
Iar' chipul clar al lacului oglindă
In clocote cernitu-și-a seninul,
Când vântul, crainic vestitor de groază,
Urla nebun din tulnice de-aramă,
Vestind : Jeliți ! Frumoasa cea din urmă
E moartă !
Și mările și codrii răsunat-au :
E moartă !..

— Prelung gemut-a îngrozita fire ;
Cutremurați cei patru stâlpi ai lumii
Lăsat-au pacea stării lor pe loc,
Când iat' deodat' se sguduie și bolta :
Din cingătoarea cerului albastru,
Descopciată cade steaua Venus

Și prin văzduhuri negre călătoare
Iși taie drum, — iar' ajungând seninul,
Purcede 'n sbor spre 'mbătrânitul Hellas,
Și 'nfiorată sânul ei de flăcări
Și-l freamătă, când calea-i se oprește
Pe vârful mort al muntelui Olimp
Și 'n geamăt lung ea foc aprinde, mare!
— Și cu lumină flacăra curată,
Din negură și din veșmântul ceții,
Răsar, tronând în liniștea lor sfântă,
Toți Dumnezeii zilelor demult,
Drumeții mari ai vremii stătătoare.
— E împăcată vrajba lor străveche:
Stăpânii morți ai fulgerelor stinse,
Ocrotitorii dimineții albe
Și-ai nopții negre purtător de frâne,
Ce semănau cu mâna lor amurgul,
Stau muți...

Măreții meșteri ziditori

Incremeniți în marmură și fildeș,
Plecându-și greul frunților boltite,
Incrucișându-și brațele lor albe,
Privesc la foc cu ochii stinși și reci
Și-i jale scrisă 'n zâmbetele lor,
Neputincioase zâmbete de piatră!

Gâlbuie pară învelise-Olimpul,
Când, iat' deodat', din ploaie de lumină,
Sburând prelung prin albul de văzduhuri,
Vin călători pe aripe de vânt
Și coborînd pe razele de lună,
Toți cântăreții
Zidiți de vremea fărâmată 'n clipe,
In Răsărit și 'n neagra Miazănoapte,
Vin sfâșiindu-și toga lor de purpur,
Cu pletele pe umeri undulate,
Cununile le strălucesc de raze
Și genele le strălucesc de lacrimi.
Amar nespus răzbate-le făptura.
Cu hohot plâng poeții — Dumnezeii,
Când harfa lor în flăcări își aruncă...
— Cutremurat,

Olimpu-și mișcă iarba și nisipul,
Biruitor văpaia se ridică
Și flacăra la poarta bolții bate,
Iar, din fiorul harfelor aprinse
Se înfirip 'un cântec fără seamăn
Și firea 'ntreagă cântă imnul morții
Și zeii-și pleacă fruntea lor boltită,
Poetii 'n palme fața și-o ascund ;
Iar' plopii cântă, frunza tremurându-și
Și coapsa lor se 'ndoaie și se frânge ;
Și trestia în ape se cufundă
Și 'nfiorații tradafiri sălbatici,
Podoaba lor și-i scutură și cântă...
Se smulg din coaje muguri feciorelnici
Și înfrățiți cu cântul și lumina,
Iși veștejesc petalele și — cântă...

Pe creștetul Olimpului aprins
Iși taie drum prin spini și printre jghiaburi,
Rănindu-și brațul, fluierul și fruntea,
Un făt pribeag cu ochi senini albaștri :
— E cel din urmă ucenic al strunii.
La piept își strânge lira văduvită,
Ce tremură de crengi când se lovește
Intr'un suspin domol, nespus de jalnic. .
In vârf zărește focul ce se 'nalță
Și-atunci nebun își opintește pieptul !..
— Ajunge...
— Strălucitor văpaia viorie
Se 'nalță iar. In ori și ce scânteie,
Tresare 'un gând și moare-o simfonie
Din cântecul cel zămislit demult,
De dragostea din începutul vremii,
De trandafirul cel dintâi al firii...

Cu ochi aprinși poetul îngenunche
Și 'ncet plecându-și fruntea lui rănită,
Sdrobind sfiala celor patru strune,
Intruchipează jalea lui în cântec...

Și lacrimi cad pe lemnul 'nfiorat
Ce-i ferecă cu glas nebun amarul :
E cea din urmă încordare-a strunii,
E-al frumuseții imn de îngropare !...

Pribeagul făt cu ochi senini albaștri
Și el și-aruncă lira 'n foc. — Și-atunci
Ridică-și ochii tulburați de clipă :
Vede zdrobiți în bulgării nătângi
Curatul chip al zeilor de marmur' ;
Iar cântăreții călători se duc,
Suindu-se pe razele de lună,
Suindu-se pe aripe de vânt,
In alte lumi.

— Inalță-și ochi către foc, să vadă,
Și vede para leneș cum se stinge,
Și cum rămân din lamura văpăii
Cărbunii morți ai sfintei stele Venus.
Cu fumul cald al jertfei uriașe,
Se 'nalță ea pe patu-i de mătăasă,
Infășurată 'n pulbere de slavă
Cu picurii celui din urmă cântec,
Domol, domol..

Frumoasa cea din urmă...

*

— E cântul mort. Poetul fără liră,
Lipsit pe veci de-a ochilor văpăi,
A pribegit la malurile mării...
Dar nemișcată, mută era marea
Un val răzleț din sânul ei recit,
Ce tresărea din cearcăne de ghiață
A întrebat poetul orb :

Răspunde,

El unde-i ?

Soarele, căci raza lui n'o simt ?...

Răspuns-a valul :

E mort.

POEZIE

Tu Doamne, tu stăpânul peste fire
Ce din curata stelelor lumină
Dai lumilor de veci orânduire ;
Tu într'o clip' a milei tale sfinte
Și sorții mele scris-ai o menire :
Ce 'nfricoșat e darul tău, părinte !

Pleoapelor tu nu le-ai dat hodină,
Nici sufletului mută 'mpăciuire,
Nici minții mele somnul fără vină !

În noaptea grea, când bolta 'nfiorată
Cu junghiu de aur își străpunge sânul,
Când codru-și vede fala 'ngenunchiată
Și umilit se sbuciumă bătrânul,
Când trăsnete potrivnice se 'ncaier'
Și creștetele brazilor despică :
Eu în văzduhuri deslușesc un vaier,
Cum din adânc spre mine se ridică,
Gemând prelung la poarta mea stăpâne !
Simt frământată 'n urlete păgâne
Nemărginita lumilor durere,
Cum vine 'n sborul aripilor grele
De-mi sguduie zăvorul și mă cere !
Strivită simt în matca ei, părinte,
Cum se frământă chinuita minte.
Cum gânduri vin în clipele acele
Și se preval în pacea nopții mele
Ca bulgări grei n groapa, 'ntunecată !...

În zori de zi, în umeda răcoare,
Când fața plânsă florile-și înclină
În alintarea razelor de soare,
Robit de 'ntâia zare de lumină,
Drumeț grăbit și fără de hodină,

Simt sufletul de drumu-i cum se găta.
Descătușat din pacea lui aleargă,
Ca vulturul în goană 'nviforată,
Pământu 'ntreg cu 'ntinderea lui largă
El a purces sălbatic să-l străbată,
Cătând în drum sămințele durerii...

Prin valul firii fără de repaos
Ca un vâslaș aprins își taie cale,
Își scaldă ochii 'n râul larg de jale,
El totul vede, toate le ascultă...
Unde-i plânsoarea zărilor mai multă...
El își rotește aripile sale.

Târziu, când geana zărilor senine
Se 'nchide lin și soarele pe punte
Își culcă chipul roșu de rușine,
Pe-a stelelor strălucitoare punte,
Drumeț înfrânt, cobori și tu la mine,
Povara grea abia mi te mai ține.

Din praful sur al zilei chinuite
Cules în prada sborului sălbatic,
Din al durerii chiot furtunatic.
Din zâmbete de buze ofilite,
Din tulburări de patimi și ispite :
In trudă grea când tâmpla 'nfierbântată
Se sbuciumă zăgazul să și-l frângă,
In biata minte greu cutremurată
Sămânța ta tresare-atunci, stăpâne,
Și tu-mi răsai, senină și curată,
Strălucitor un strop de apă vie
Ce-mi luminează 'n negura nătângă,
Tu tainică și sfântă *Poezie!*

DIN UMBRA
ZIDURILOR

— 1913 —

R E V E D E R E

Tu minunată poezie,
Uitatul meu ostrov de flori,
Imi mai deschizi azi poarta mie,
Când mă întorc din pribegie,
Străin cu pași rătăcitori ?

Imi tremură durerea 'n gene
Cum calc pe vechiul drum bătut ;
Sărmane crânguri și poiene,
Vă năpădiră buruiene
De când noi nu ne-am mai văzut...

Ca un drumeț din altă țară
In cale mă opresc ș'ascult :
Aș vrea 'n grădina solitară
Un glas să-mi reînvie iară
Din praznicele de demult.

Dar val de neguri mă 'mpresoară,
Furtuni au bântuit pe-aici,
Nu-s stelele de-odinioară,
Pe urma lor abia mai sboară
Un roiul plăpând de licurici...

Printre cărări dărăpănate
Cresc spini, iar flori de-mi mai răsar,
Se 'nclină toate 'nrourate
Cu lacrimile adunate
In drum de bietul grădinar.

DIN UMBRA ZIDURILOR

OASPE VECHIU

Când zilele 'mi mureau în umbă, sărace toate deopotrivă,
Tu sfântă, minunată noapte, mi-ai fost deapururi milostivă.

Când te iveai, din pragul bolții, cu albă pulbere de stele
Durai o punte argintată la ferestruia casei mele.

Tu mă vedeai în brațe slabe îmbrățișând trudită pernă,
Când visuri îmi goneau odihna cu 'nfrigurarea lor eternă.

Tu mă găseai uitat și singur și — darnică ca totdeauna, —
Intre păreții morți și umezi îmi trimiteai podoabă, luna.

Cum cobora stăpâna blândă, făclie 'n casă să-mi aprindă,
Se deslușea o lume 'ntreagă închisă 'n ciobul de oglindă...

Se înfiripau lumini și visuri, că te mirai chilia scundă
Cum poate-atâta prisos de vraje în îngustimea ei s'ascundă...

Atunci, în pacea 'nfiorată de năzuințe fără nume,
Un copilaș cu ochii vineți, senini ca rostul unei glume,

Se furișa încet pe-o rază la patul meu, să mă alinte
Cu neastâmpărul albastru din căutarea lui cuminte.

Cu degetele moi și albe, pe ochi mă mângăia... pe frunte...
Râdea cu glasul lui de clopot, când da de firele cărunte...

Imi desgropa povești uitate și cu făptura lui sprintărară
Imi deștepta un svon de frunze, un glas de cântec dela țară...

Venea la mine busuiocul, venea și flori de sânziene,
De mâna mă ducea copilul în țări cu feți și cosânzene...

Cum trece vremea ne'ndurată și pururi cumpăna și-o saltă...
M'a dăruit c'o mână soarta, dar m'a furat cu cealaltă...

Azi încăperea mea e largă, dar noaptea-i mută și săracă,
Stau singur și aud aievea cum toate 'n juru-mi prind să tacă...

Nu mă mai știe vechiul oaspe... Odată mi-a deschis' pe-o clipă...
Și nu m'a cunoscut, sărmanul... Cutremurat s'a dus în pripă...

Pe semne c'a murit acuma, ori ursitoarea nu-l mai lasă...
— Copilăria mea senină, tu nu mai vii la mine 'n casă...

AGONIA

În mine se petrece-o agonie,
Ca într'o tristă casă solitară,
In sufletu-mi bătut de vijelie
Eu văd un om ce-a început să moară..
Un cântăreț cu rostul dela țară
Se duce-acum și n'o să mai învie
Cu chipul lui senin de-odinoară...

Demult... Demult... Din cea dintâi clipită,
De când te-au smuls dela bătrâna vatră,
Din casa cu șindrile acoperită,
De-atunci începe moartea-ți nesfârșită,
De-atunci te fură fiecare piatră..
Te-au biruit în stingerea domoală
Străine legi din guri necunoscute ;
S'a poticnit curata ta sfială
La orice pas, de pravili neștiute.
Prin praf, prin fum, prin vorbe de ocară,
Te-ai dus sărmane suflet dela țară.
Din orice colț mi te pândea o sârmă
Și te-alunga un șuier de mașină..
Avutul tău s'a risipit pe cale,
Te-au părăsit și zmei și cosânzene,
Și s'a uscat și lacrima din gene,
Au amuțit și sfaturile tale..
Așa pe rând ți-a tot trimis viața
Un nou tâlhar, în orice clipă nouă,
Și fără milă 'n toată dimineața
Te-a despoiat cu mâinile-amândouă !..

Acum simt : drumetul dă să moară..
Un oaspe nou îi stă la căpătâie.
Incețișor în casă se strecoară,
Cu albe mâni, cu inima bolnavă,
Cu ochii arși de friguri și otravă..
Stăpân de-acuma el o să rămâie.

Privindu-și lung ograda în ruine,
El trist își spune gândul ce-l apasă :
— Tu mori acum .. dar umbra ta revine
Și pururi simt, că singur nu mă lasă,
In nopți târzii s'a furișă la mine
Și-o să mă știu străin la tine 'n casă...

P A R I S

I

La geam îmi cântă 'n ritmuri cadențate
Haotica Parisului năvală,
Când o ascult în goană-i triumfală
Simt inima pământului cum bate.

Ca pe-un ostaș înfrânt de oboseală
M'a biruit năpraznica cetate,
Drumeț orbit de flăcări nevisate,
Imi plimb prin ea umila mea sfială.

De-acum sunt robul mândrei metropole,
In suflet simt cum crește 'ntruna svonul
Din preajma auritelor cupole.

Dar nopțile, când umbre moi se lasă
Și 'n jur de mine urlă Babilonul,
Eu mă visez în sat la noi, acasă...

Z I U A

II

În zorii albi, senină dimineață,
Tu-mi pari o fată mândră dela țară,
Venită la oraș întâia oară
Cu gând curat și rumenă la față.

Te prinde însă 'n blestemata-i ghiară,
Te sbuciumă vârtejul de viață,
Din mii de guri minciuna lui te 'nvață
Stropindu-te cu tină și ocară...

Insulte cad batjocura te arde,
La orice pas culegi o nouă vină
În rătăcirea ta pe bulevarde.

Așa pe rând te 'ntuneci și, spre sară,
De praf, de fum și de păcate plină,
Tu te prăvali sfârșită și.. murdară...

NOTRE-DAME

III

Parisu-și urlă vasta nehodină
Și fără somn se sbate vinovatul...
E noaptea 'n jur dealungul și dealatul
De vin, de glume și de-amoruri plină.

Durerile și-au amuțit oftatul,
Mor visurile sugrumate 'n tină,
Scăldat în răs, în aur și 'n lumină
Pe uliți trece hohotind păcatul...

Drumeț străin din țări îndepărtate,
Eu mă strecor prin putreda cetate,
Când după nori mijește aurora...

Prin boltituri de arcuri triumfale,
Văd turnurile vechei catedrale,
Ca două brațe blestemând Gomora...

FELINARUL

IV

Neadormit veghează felinarul,
In taina nopții osândit să vadă,
Tovarăș are colțul vechiu de stradă,
Singurătății sfetnic trotuarul.

El vede-a vieții nesfârșită pradă,
Asfaltu-i spune patima ș'amarul,
In fața lui își plimbă 'ntreg Calvarul
Intunecata veacului baladă.

In tremur lin lumina i se frânge,
Clipind încet cu licărire rară,
Iți pare-un ochiu îndurerat ce plânge

Și parc' aud oftarea lui sihastră ;
— De ce m'aprindeți fiecare sară,
Să luminez nenorocirea voastră ? ..

ÎN MUZEU

Lăcaș cernit al trecerii eterne,
Trist sarcofog al vremii adormite,
Tu jalnică posomorită urnă,
Ce-aduni cenușa gloriilor stinse, —
Sub bolta ta mi-e frig și mă cutremur.

De undeva, de dincolo de moarte,
Eu simt un duh întunecat cum vine,
Cum își desface aripile negre,
Cu sbor încet din haos se desprinde.
Și toate pier pe câte 'n drum s'abate
Și le-a atins răsufletu-i de ghiață...
Mor florile și zâbetele mor.
Se frânge visul, dragostea apune,
Se sting sdrobite clocotele urii,
S'aștern în praf și Dumnezeii și îngeri,
Trosnesc și cad arcadele măestre,
C' un gemăt lung se surpă Partenonul,
Iar duhul rău purcede mai departe
Și râsul lui se plimbă pe ruine...

Zadarnic tu, crăiasă 'ndurerată,
Cu ochii stinși l-ai plâns pe Mausolos
Și jalea ta a 'ntruchipat minunea,
Ce 'mpodobește de mult Halicarnasul.
Și tu 'n zadar ți-ai scris, Sardanapale,
In marmură cântarea biruinții...
Sunt toate praf... — Un bulgăre nătăng,
Un strop răzleț și fără strălucire,
A mai rămas din visele lui Ramses,
Cea ferecat eternitatea 'n piatră.
Bieți biruiți, azi sunteți toți alături,
Ostași căzuți ai luptei nesfârșite,
E moartă azi și vechea voastră vrajbă.
Neputincios, la poalele Astartei,
Cu arcul frânt stă trist săgetătorul,
Privind obrazul spart al unui sfinx...

Cum stați așa, sărăcicioase moaște,
Ce-ați mai rămas, sărmane mărturii
Din strălucirea moart' a unui vis,
Satiri, himere, nimfe și centauri ,
Cu trupul frânt, cu brațele pierdute ;
Și cum amurgu 'nlăcrimat trimite
De sus din cer un giulgiu mortuar
Pe la fereastra criptei voastre reci ;
In linștea arcadelor boltite,
Eu singur viu pe câmpul de bătae,
Stau îngrozit de suspinarea voastră,
De geamătul ce tremură 'n văzduh,
Și mintea mea aude cum pământul
Iși cere astăzi morții înapoi...

Veniți. veniți să facem îngropare !
Drumeți de-acum ai vremii stătătoare,
Veniți o groapă nouă să săpăm !
Să le-așezăm în tristă înfrățire
Aceste moaște jalnice și sfinte.
De-asupra lor să crească iarba verde,
Să-și cânte viața imnul ei de slavă,
Iar' din amarul plâns al veșniciei
Să prindem vraja clipei trecătoare...

CINQUECENTO

Clocot de mărimi apuse,
A lui Leonardo vreme,
Glasul farmecelor duse
Vine pururi să mă cheme

Mintea, pasăre răzleață,
La sicriul tău mă poartă,
Tu-mi dai dragoste de viață,
Minunată lume moartă.

Ți-au fost barbari *cittadini*,
Aspru neam de harță dornic,
Pe pumnalul lui Cellini
Era sângele statornic.

Cardinali purtau coroana
C' un surâs machiavelic,
Și venea din iad Satana
La sinodul ecumenic.

Ars de frigurile vieții,
Cu satiri și cu bachante,
Tatăl palidei Lucreții
Sta de gât cu trei amante.

Era 'n chiot Vaticanul,
Plin de patimi și pierzare,
Se urzea din crime planul
Groaznicului Don Cezare.

Cinstea greu suia Calvarul
Când minciuna sta 'n domnie ;
Aretino, pamfletarul,
N'avea strop de omerie.

.

...Dar lumini strălucitoare
S'aprindeau printre păcate :
Erau flori, sonete, soare..
Era râs și sănătate.

Și de-aceea-ți cer eu sfatul,
Căci din mândra ta poveste :
Nouă ne-a rămas păcatul,
Poezia nu mai este...

M A M A

E plin în jur de noi muzeul
Și pare-un templu minunat,
In care mii de robi ai vieții
Vin să se spele de păcat.
Sunt călători din largul lumii,
Ce-au pribegit peste ocean,
Să-și scalde ochii în lumina
Din pânzele lui Tizian.

Stau toți cu mintea 'ngenunchiată
Și-i mut cucernicul popor,
Eternitatea prinsă 'n cadre
Iși poartă sfântul ei fior.
Invins de taina mare-a clipei
Se 'nchină sufletul supus,
In fața veșnicei icoane
Cu răstignirea lui Isus.

Ce blând se uită chinuitul
De sub cununa lui de spini,
Lumina resemnării mute
E scrisă 'n ochii lui senini.
Nu-l dor piroanele din carne,
Zâmbește pașnic, iertător,
El știe, că de veci învie
Acei ce pentru alții mor.

La poala crucii e Maria
Și 'n chipul ei nespus de trist,
A zugrăvit un chin sălbatec
Penelul meșter de artist.
Ea-și frânge mâinile și geme,
In gândul ei a 'ncremenit:
Nu Dumnezeuul care 'nvie,
Copilul ei, care-a murit.

O văd și mă întreb, pe gânduri,
De rostul nepătrunsei firi :
De ce și chipul unei mame
E 'n prețul unei mântuiri ?
O văd și simt în suflet patimi
Din traiul nostru măsurat,
Toți răstigniții mici ai sorții
Pe rând, în minte mi s'abat...

— Și stau pierdut. . In jur de mine
Se schimb' al oamenilor val..

.
Ce-o fi făcând acum o mamă
Acolo 'n satul din Ardeal?..

MĂSUȚA MEA

Și-a dus o 'ntreagă veșnicie
Trudita anilor povară,
De când legarăm prietenie,
Măsuța mea de-odinoară.

In umbra vechei cafenele,
In cel mai tăinuit ungher,
Ne luminau aceleași stele,
Acelaș colț senin de cer.

Aici, în nopțile de iarnă,
Singurătatea mea amară,
Putea visările să-și cearnă
Prin fumul leneș de țigară...

Măsuța mea, ți-aduci aminte
De-atâtea zile fărăr soare,
Când fruntea mea cădea fierbinte
In palmele tremurătoare ?...

Pe bolta ei trandafirie
N'avea credința mea înfrângerii,
Și 'n mândra noastră sărăcie
Ea ne vrăjia un cor de îngeri.

— Cum m'a furat de-atunci viața
In goana ei fărăr repaos...
S'a stins în neguri dimineața
Rătăcitorului în haos..

Azi, după vremi de patimi pline,
Măsuța mea, iar ne 'ntâlnim,
Duceam șirag de vieți în mine,
Azi mă întorc c' un țintirim.

Senina visurilor salbă ;
Mi-au risipit de mult în lume
Măsuța mea, își spun un nume,
Și-l scriu pe marmura ta albă...

O A M E N I

Sunt oameni toți și-i plin în lume
De vameși și de farisei,
Li văd și nu 'nțeleg anume
Ce mă mai poartă printre ei.

Le ard blesteme ceriul gurii
Când ți se par duioshi și triști,
Aștern peste pornirea urii
Blândețe de evangheliști...

Prin valul care nu se curmă
Arare când mă mai strecor,
Eu simt minciuna cea din urmă
Ce-a umezit buzele lor...

Și 'n minte-atunci mi se desface
Misterul Proniei ce-a pus,
Ca 'n staul, între dobitoace,
Să vie pe pământ Isus..

CÂNTĂ APELE

LA MAL

Mândra apelor crăiasă,
Ne 'ntâlnirăm azi în cale,
Eu cu gândurile mele,
Tu cu valurile tale.

Prinși de-o tainică chemare
Ne privim acum în față,
Tu eterna vremii doamnă,
Eu un strop răsleț de viață.

Cum te văd, din clipă 'n clipă,
Mintea-mi zgribură și cade,
Simt moșia ta cum crește
Și hotarul meu cum scade.

Ți-ai pornit nemărginirea
Să mă 'nfrunte, să mă frângă...
Râd talazurile tale
De luntrița mea nătângă.

Tu mă birui fără luptă,
Pururi neînviată mare,
Ochii călători pe ape
Tremură și-ți cer iertare...

Spre adâncurile albe
Imi îndrept umila rugă :
Mă primește 'ntotdeauna
Ucenic să-ți fiu și slugă.

Lasă-mă uitat la malu-ți..
Să mă uit așa departe :
Din întinderea albastră
Voiu ceti ca dintr'o carte...

AETERNITAS

Pe boltă stelele tremurătoare purced sfiala să-și aprindă,
Și ca o pasăre rănită se sbate biruitul soare ;
Noi stăm la mal uitați alături, când veșnica povestitoare
Nemărginirea ei și-o frânge în ochii tăi, ca ntr'o oglindă.

Amurgu-și flutură 'n albastru năframa cu arginți țesută
Și tot mai rar își bate marea răsufletul domol de pace ;
Noii ocrotim atâta cântec acum, când buza noastră tace,
Când mâinile îngemănate se strâng și-și spun povestea mută.

Pribeag ni-e sufletul pe ape și marea ni-e acum stăpână,
Căci ne-am topit demult visarea în uriașul piept de unde...
Ea ni-a 'mpletit iubirea 'n valuri, în depărtările afunde...
— De-acuma, prinsă 'n taina apei, nemuritoare-o să rămână.

...Și ne vom stinge 'ncet, femeie, ni-e scrisă moartea sub pleoape
Dar va zâmbi întotdeauna senina veșniciei soră,
Va răsuna iubirea noastră în mândra valurilor horă,
S'a legăna pe-aceleași unde, va plânge în aceleași ape.

Și poate-odată, într'o seară, tot ca acuma de albastră,
Când noi vom fi demult țărână, vor poposi doi înși la mare.
Neștuitori s'or prinde'n brațe, se vor strivi 'n îmbrățișare
Și nu vor înțelege, bieții, că strâng la piept iubirea noastră.

FURTUNA

Deschide-ți fereastra spre mare,
Frumoaso cu sânul de ghiată,
Deschide și uită-te 'n zare,
Ascultă-i aprinsa cântare
Și fură-i un strop de povață.

Le vezi rotitoarele unde
Se 'ndoaie supuse de frică,
N'auzi cum din neguri afunde
Năpraznic un strigăt pătrunde,
Cu sboru-i amurgul despică.

E ceasul de horă păgână,
Când vifor purcede din haos,
Îl chiamă eterna stăpână,
Ne 'nfrânta lui patimă-l mână
Și viforul n'are repaos.

Privește-o cum sânu-i tresare.
Fiorul de dragoste-o sapă,
Se sbuciumă dornica mare
Și geme și țipă și sare
Albastra mânie de apă.

Sălbaticul mire coboară,
Din trăznete-i cântă chimvale,
Cu glasul lui bolta 'nfioară
Și tremură unda fecioară
Când mândru el stăruie 'n cale.

Din fulgere are cunună,
Răsufletu-i cerul aprinde,
Un chiot de nuntă răsună,
Cu marea acum se cunună
Te uită, în brațe-o cuprinde.

O sete nebună de viață
De parte 'n văzduhuri s' așterne
Indemnu-i o lume-l învață..
— Frumoaso cu sânul de ghiată,
De ce plângi, cu fața 'ntre perne ?...

MARE MOARTĂ

Spun corăbierii că în marea moartă
Văduvă-i de viață apa, din vechime,
Nici un strop de suflet undele nu poartă.
Și pe marea moartă nu vâslește nime.

Ceriul Palestinei, spun corăbierii,
Baldachin de ceață flutură pe maluri,
Neștiind nisipul rostul primăverii.
Doarme apa mută în tăcute valuri.

Ocolind-o pururi paseri călătoare,
N'o ating în cale pribegiri nomade,
Peste marea moartă dac' a prins să sboare,
Sugrumat de neguri albatrosul cade.

Cântec nu răsună, nu s'aud nici șoapte,
Țintirim de apă-i unda ei sălcie,
Să fi plâns vreodată, ori să strige 'n noapte.
Despre marea moartă nimenea nu știe.

Ce poveste tristă spun corăbierii,
Nici n'aș crede, poate, vorbele acestea,
Dar cu biata minte 'n patima durerii,
Mă gândesc la tine și 'nțeleg povestea...

DE PROFUNDIS

Plâng apele în noaptea asta
Și într'un vaier îndelung, —
Oftări mi-ating în zbor fereastra
Și 'n zbor la patul meu ajung.

O groază sufletu-mi supune
Și 'n așternut eu mă cufund,
Când stihuri de îngropăciune
Vin din prăpăstii fără fund.

Plânsori și gemete și șoapte
De-a lungul apelor s'aștern,
Și 'n pacea miezului de noapte
Par smulse dintr'un plâns etern.

Pe semne-acu-i grozava clipă,
Când moartea s'a pornit la drum
Și bate tainic din aripă
De-asupra mărilor acum.

Toți robii zăvorâți sub apă
Iși simt stăpâna și tresar,
Ei sparg a valurilor groapă
Și plâng cu plânsul lor amar.

Impins de-o nepătrunsă lege
Se cere lutul în pământ :
Sărmane suflete pribege
Iși cer o cruce ș'un mormânt...

LACUL

La geamul meu de lângă lac
Se bate apa 'n scânduri,
Le geamul meu de lângă lac,
Se face încet și se desfac
In mine-atâtea gânduri..

Pe rând vin undele de mor
Și 'n murmur se destramă,
Pe rând vin undele de mor
Și parc' aleg din gura lor
Pe nume cum mă chiamă...

Eu m'am gândit de-atâtea ori
Și mintea mea se 'ntreabă,
Eu m'am gândit de-atâtea ori
Ce tainici, nepătrunși fiori
De 'ntinsul lac mă leagă ?...

Pe semne tu, care te-ai dus,
I-ai rătăcit pe maluri,
Pe semne tu, care te-ai dus,
Intr'un târziu și trist apus
Te-ai oglindit în valuri..

De-atunci îl sbuciumă muștrări
Și 'n noapte plânge lacul,
De-atunci îl sbuciumă muștrări
Și simte-aceleași frământări
Ca dorul meu, săracul..

MAMA VENEREI ETERNE

Și când te văd, întinsă mare, neodihnită totdeauna,
Cum ești tu pururea aceeași și totuș alta 'n orice clipă,
Eu simt că 'n sânul tău trăește și frumusețea și minciuna,
Că 'n fața apei amândouă deopotrivă se 'nfiripă.

Nepotolitul suflet veșnic de-o nouă dragoste ți-e dornic,
Te frângi în unda-ți jucăușe de-apururi alte curcubeie,
Te-i sbuciuma și azi și mâne de neastâmpărul statornic,
Tu mama Venerei eterne, între femei cea mai femeie.

De-aceea, când te văd frumoasă ș' atâtor năzuinți stăpână,
In mine-un vifor se ridică și mintea mea îl înțelege
Pe bietul craiu de-odinioară, ce 'n răzvrătirea lui păgână
Apus cu biciul să te bată, și-a pus în lanțuri să te lege.

EU STAU LA MAL . . .

orabia din lanțuri desfăcută
Iși mișcă 'ncet schelețele trudite.
Cu ea te duci, spre lumi nebănuite
Femeie, tu, pe veci necunoscută.

Abia în sborul ultimei clipite
Te văd, — de-acum pururi nevăzută, —
Și totuși simt o jale neștiută
Când zarea albă 'n purpură te 'nghite,

Eu stau la mal și golul ne departe...
Mă uit în larg cât ochii pot să vadă,
Cum mi te pierzi departe.. mai departe...

O taină simt că m'a legat de locul.
Unde-am rămas nedumeririi pradă..
— Pe semne-acuma mi-a murit norocul...

SCRISOAREA TA . . .

Scrisoarea ta mi-a destrămat
A visului beteală,
Ce viperă ți-a 'mprumutat
Veninul drept cerneală ?..

Cu slova ta vin anii toți
Și 'n vraja lor mă fură...
In rostul ei mărunț cum poți
Să 'nchizi atâta ură ?..

Cetind-o azi, ca alte dăți
In mine-un glas tresare :
Ce-ar fi s'o sfârtic în bucăți
Și s'o arunc în mare ?

Din ale scrisului tău vești
Otrava s'ar desprinde,
Ca mâine-atât amar de pești
Pescarii n'ar mai prinde...

GÂNDEȘTE-TE . . .

Lin picură azi milostiva pace
Și prin văzduh o șoaptă nu colindă,
Peste întinsa lacului oglindă
Amurgul umed umbre moi desface.

Pe cer pornesc făclii să se aprindă,
Incepe bolta 'n aur să se 'mbrace,
Stejarul mut de-asupra noastră tace,
Abia arare, cade câte-o ghindă..

Cum stăm așa, cu ochi duși în stele.
— Gândește-te, ce clar le-ar fi seninul,
Păream doi tainici făcători de rele.

Mă înfioară zările albastre :
— Gândește-te, ce clar le-ar fi seninul,
De n'am fi noi, cu sufletele noastre..

SCIROCCO

S alungă clocotul de ape
Și 'n goană brațul unui val,
Ca un stăpân fără de milă
Asvârle-o scândură la mal.

Biruitoare urlă marea
Și mai te lasă pe pământ,
Solie jalnică și mută
A așteptării ce s'a frânt.

Ce tainică apropiere
Și ce îndemn ascuns din cer,
Mi te-a trimis să-mi spui povestea
Pierdutului corăbier?

Ori poate știe uraganul..
Și vrea să-i vadă la un loc,
Pe bieții călători pe valuri
Bătuți de-acelaș nenoroc?..

COARDE VECHI

P O E T

Când l-au închis după zăbrele
Și paznicii l-au petrecut,
L-au despoiat de toate cele,
De tot sârmanul lui avut...

L-au dus așa 'ntre răsvrățiții
De după zidul fără glas,
Dar și-au uitat nenorociții
Că gândurile i-au rămas.

Nebănuitul lor tezaur
Nebunii 'ntregi i l-au lăsat
Și 'n giulgiul lor tivit cu aur
El sufletul și-a 'mpresurat.

Zadarnic bate din aripă
Și 'n goană moartea-i dă fiori,
Zadarnic huhurezii țipă
Din turla negrei închisori.

In mândră vraje se desfată
Ungheru 'ngust și nevoiaș
Și-i o grădină fermecată
Chilia de pușcăriaș...

Iar dacă tainic, câte-o rază
Coboară tremurând pe pat,
Ea 'nfiorată luminează
In visul unui împărat...

VORBEAU AZI NOAPTE DOUĂ APE...

(1812 — 1912)

Venea un vifor să ne 'ngroape
Și grindina-mi bătea la geam,
Vorbeau azi noapte două ape
Și vorba lor o 'nțelegeam.
Iși lumina necunoscutul
Cu fulgere, din deal în deal,
Și chiotind prin neguri Prutul
Vorbea cu Murășu 'n Ardeal :

„In taina apelor afunde
Un țintirim de veacuri port,
Mi-e albul înspumatei unde
Mai trist ca giulgiul unui mort...
Din vreme 'n vreme mă străbate
Un lung îndepărtat fior,
Și 'ncheieturile trunchiate
Atâta de cumplit mă dor...

N'auzi cum strigă Basarabii
Blestemul zilelor ce vin,
Cum sună 'n bucium pârcălabii
Dela Soroca la Hotin ?
Eu simt cum matca mea tresare
De-al amintirilor șuvoi,
Arcașii lui Ștefan cel Mare
Imi cer azi moaștele 'napoi“...

*

* *

Așa tulburător de țară
Vuia ne 'nduplecatul glas,
Pân' fulgerele se curmară
Și-o ploaie blând' a mai rămas.

Atunci o 'ntunecată noapte
Pe creasta codrilor cădea,
Și 'n plânsset lin urzit din șoapte
Bătrânul Murăș răspundea :

„In valul meu de veacuri plânge
Acelaș vaier stins și mut,
Mai multe lacrimi decât sânge
Nisipul meu a cunoscut.
Tu-ți plângi mărirea îngropată,
Eu jalea veche an de an,
Tu ai avut părinți odată,
Eu veci de veci am fost orfan“...

* * *

Așa vorbeți îndurerate,
Sub ceriul înnorat și crud,
Bolnave râuri tulburate
Și-acum durerea v'o aud...
Nedumerirea mă supune
Când rostul patimii v' ascult,
Căci inima nu-mi poate spune,
Pe care să vă plâng mai mult...

D O I N A

O doină plânge sus pe culme,
Din fluier unde limpezi cad,
Și legănate lin s'afundă
In pacea codrilor de brad...

Cântare, meșteră cântare,
Te stingi acum încet-încet,
Și-adormi pierdută 'n tremurarea
Oftării blânde din brădet...

Mi-ai picurat un strop în suflet
Din taina vremii de demult,
Și plânsul veacurilor duse
Mă înfioară când te-ascult...

Cum te-ai topit acum în noapte,
Eu stau cu inima la sfat :
In care brad, de care creangă
Plânsoarea ta s'a aninat ?...

Și cât vei mai trăi acolo,
Tu soră pururea cu noi,
Când va fi mort de mult ciobanul,
Și moartă turma lui de oi ?...

Târziu odată, — cine știe ?
Trecând pe-aici un călător,
Te va culege dintr'o floare,
De dup' o aripă de nor...

Te-a coborî în largul văii,
Și-o lume te va asculta,
Și-o lume 'ntreagă va începe
Să plângă cu durerea ta.

VOI VENIȚI CU MINE . . .

Voi veniți cu mine, oaste nevăzută,
Moșii și strămoșii mei din zile moarte,
Grăitoarea voastră îndrumare mută
În vârtejul lumii căile-mi împarte,
De demult, din ceața vremii înnoptate,
Eu aud un cântec călător cum vine,
Ca un clopot tainic inima mea bate,
Din adânc vă cheamă să veniți cu mine.

Eu vă port în suflet, plămădiți în sânge,
Și din vina voastră mi-e zidit păcatul,
Glasul vostru geme, jalea mea când plânge...
— Eu din plâns de veacuri mi-am topit oftatul...
Intărită 'n drumu-i dela voi învață
Ura mea să ardă, mâna să se 'nchine,
Ați murit cu toții ca să-mi dați viață,
Morți fără de moarte, voi veniți cu mine.

Din amurgul umed când se face sară,
Sufletul vă simte cum îi treceți pragul,
Ca 'ntr'o casă mică albă dela țară,
Eu vă văd alături, mi-e mai mare dragul...
Sunteți fără număr, popi cu bărbi cărunte,
Cu lumina scrisă 'n frunțile senine,
Cercetași de codri și păstori de munte,
Ceață nesfârșită, voi veniți cu mine.

La sborul vostru mintea mea culege
Taine din zapise, rosturi din hrisoave,
Mi se plâng ciobanii de călcări de lege,
Și-mi suspină în noapte rugă de ciasloave.
Ca o cenușotcă mintea mea ascultă
Cum frânturi de veacuri strigă din ruine,
Prinde-abia un picur din vâltoarea multă
Și se 'nchină vouă, că veniți cu mine.

Eu din oastea mare nu-s decât solia,
Ucenic cucernic vă vestesc cuvântul,
Nu-s decât un fulger smuls din vijelia
Ce-a închis în sânu-i milostiv pământul.
Rămâneți la mine voi întotdeauna,
Infrățiți cu focul sângelui din vine,
Căci se stinge glasul și se frânge struna
Când în goana vieții nu-ți mai fi cu mine...

I N I M A

Biată inimă bolnavă,
Făgădău la drum de țară,
Cine-și mai aduce-aminte
Câți drumeți te cercetară ?

Tu n'aveai zăvor la tindă,
Nici scumpete la măsură,
Și-ai cinstit pe fiecare
C' un pahar de băutură.

Cum veneau în miez de noapte
Călători pribegi în lume,
Toți stăpâni la tine-acasă,
Răi de plată, buni de glume...

Tu la toți li-ai dat hodină,
Și li-ai dat popas în cale,
Pân' s'a risipit pe drumuri
Plinul pivnițelor tale.

Azi ești goală și săracă
Și crășmaru-ți dă să moară,
— Cine să-ți mai treacă pragul,
Făgădău la drum de țară ?...

STRĂMOȘII...

... „Nu suntem la acelaș nivel.. La 1759, adecă pe vremea când strămoșii autorului dela „Țara noastră nu se coborise încă din maimuță, egumenul Laskaris scria cu filiațiunea familiilor Dukas Vrana și Laskaris“...

DUILIU ZAMFIRESCU
in „Convorbiri Literare“

Nu mor strămoșii niciodată,
Răsboiul lor în noi și-l poartă,
Căci li-e țărâna spulberată
Dar nu li-e dușmănia moartă.
Străveche ura lor se împarte
Din moș în moș, din tată 'n tată,
Și azi de dincolo de moarte
Ei ne mai cer o judecată.

Cum ne privim acum în față
Potrivnici însetați de luptă,
Neiscusința noastră 'nvață
Din ura lor neîntreruptă.
Noi suntem flacăra pribeagă
Din ne 'mblânzita lor văpaie,
Cu moștenirea noastră 'ntreagă
Venim pe câmpul de bătaie.

Cu mine vin, roiesc, într'una
Cei fără neam și fără număr,
Ce-au sprijinit întotdeauna
Eternitatea pe-al lor umăr.
Vin cei de-o lege cu pământul,
Copiii soarelui de vară,
Eu, solul lor, le port cuvântul
Și 'n suflet sfânta lor povară.

Vin rânduri, cete se 'nfiripă
Din vechea veacurilor lavă,
Din ceas în ceas, din clipă 'n clipă
Tot crește oastea mea grozavă.
Le văd în orice parte roiul,
Iși cer dreptatea lor târzie
Și fiecare-și vrea ciociul
În judecată să și-l ție.

Ei tot mai mulți răsar din groapă
Răsar și 'n mintea mea s'alungă,
Vin bieți țărani munciți de sapă
Și vin haiduci cu flinta lungă.
Sosesc cu dorurile toate,
Sărmanii nu mai pot s'adaste :
— „Venit-am, măre, străne poate
Să ne primești la tine 'n oaste !“

Le zic supus : — „Veniți de-acuma,
Străbuni din lunga vremii cale
Și dați-mi cântecul și gluma .
Și nesfârșita voastră jale .
Veniți, căci glasul vostru 'nvie
Un nou zorit de dimineață,
Voi ce-ați murit o veșnicie
Sunteți flămânzi azi de vieață !“

Ei vin cu suflele 'nnoptate,
De-aceea sfarmă lanțuri grele,
De-aceea urlă și se sbate
Durerea 'n cântecele mele.
Doar din al veacurilor caier
Mi-am împletit cu biciul urii,
Nestinsul vremurilor vaier
Mi-e scris blestemul 'n ceriul gurii !...

De luptă-s gata deci... Prin mine
Un iad întreg cere răsplată.
Mi-e sete-acum.. Te-aștept, vecine,
Și ochi mei păgâni te cată !

Îți vreau sclipirea de oțele,
Și vreau oștirea ta măiastră,
Intregul cer cu ochi de stele
Să lumineze lupta noastră.

*

* **

Te-aștept... te-aștept.. Dar n'aud bucium
Nici zumzet ascuțit de zale,
Mă 'ndoaie patima — mă sbucium :
— Arată-mi rândurile tale !...
Și cum te chem, ș'un colț de țară
Mi te-au cătat zadarnic solii,
Te-apropii tu de subsuoară
C' un slab egumen ros de molii...

Vă văd... Mi-e milă peste fire
De bietul grec cu haina ruptă :
Ai spart o criptă 'n mânăstire
Ca să-ți câștigi un soț de luptă...
Vă văd și oastea mea pe-acasă
Mi-o 'ndemn încet să se strecoare :
Vai — toată ura mea mă lasă,
Căci sărăcia ta mă doare.

CARMEN LABORIS

Veniți în horă de frăție,
Străvechii câmpului străjeri,
Ce ocrotiți de-o veșnicie
A muncii rodnice dureri.
Veniți, plugari, veniți oștenii
Celui mai vechiu și sfânt răsboiu,
Tovarăși buni ai Cosânzenii,
Veniți cu noi !

In goana vieții 'nviforată,
Strigați : Plugarii 'n veci nu pier,
Căci lor pământul sfânt, li-e tată
Și frate soarele din cer.

In casele cu grinzi bătrâne
Voi rostul lumii așezați.
Sus dătătorilor de pâne,
In patimi și credințe frați,
Voi platnici de sudori și sânge,
Voi cei bogați și totuș goi,
Veniți să ne 'nvățați a plânge,
Veniți cu noi !

Veniți stăruitoare gloată,
Strigați s'auză mici și mari :
E răzimată lumea toată
Pe palme aspre de plugari !

Năpraznic vifor de departe
Vă doarme 'n sufletu 'nnoptat,
Și spală lumea de păcate
Când rele mâni l-au deșteptat,

De grele vremi de mai 'nainte
De-al răsplătiri greu şuvoiu,
Veniţi aducători aminte,
Veniţi cu noi !

Strigaţi să ştie largul zării,
S'auză toţi câţi trag în jug :
Că focul roş al răsbunării
Tòpeşte fierele de plug !

SCRISOARE

CONTESEI DE NOAILLES, NĂSC.
PRINCIPESA BRÂNCOVEANU *)

*Brâncoveanu Constantin,
Boieriu vechiu și domn creștin...*

Cântec din bătrâni

Îți recitesc răvașu 'n franțuzește
Cu slova lui muiată 'n ironie
Și, nu știu cum, un gând mă ispitește...
Mă iartă, doamnă, că ți-l spun și ție..

Tu ne-ai uitat, tu din strigarea noastră
Nu știi nimic, nîmica nu te doare ;
Nici Dunărea nu-ți plânge la fereastră,
Nici munții mei nu pot să te 'nfioare...

Nu ne 'nțelegi nici visul, nici cuvântul,
Nici cântecul tu nu ni-l poți cunoaște...
Din țara ta ți-a mai rămas pămîntul,
Ai grâu în el, dar ți-ai uitat de moaște...

Abia odat' când te chema Bizanțul,
Ai poposit la noi o clipă-două :
Verigă mândră ce te-ai rupt din lanțul
Unor vieți atât de scumpe nouă...

De-aceea azi te miri ca de-o poveste
Când cineva de rostul tău te 'ntreabă,
O glumă-ți par cuvintele aceste
Și râzi de noi, odraslă basarabă...

*) Într'o scrisoare adresată revistei „*Les Annales*“ con-
tesa de Noailles declară că nu e Româncă și nu cunoaște
câtuși de puțin România, în care a fost numai odată, în
drum spre Constatinopol.

Râzi în zadar ! 'Trecutul ne 'nfășoară
Ori cât de mult i-am surghiuni din minte...
Străbunii 'n noi de veci nu vor să moară
Și noi mințim, dar sângele nu minte !

Ei vin la noi... — Ș'acolo 'n metropola
Pe malul Senei umbra lor străbate,
Suflarea lor pătrunde sub cupola
Palatelor cu creștete bronzate...

Câți logofeți și vornici nu se schimbă
In noaptea ta cu visuri sbuciumate...
— Cu noi în drum doar' pururea se plimbă
Un țintirim de suflete uitate...

Când vei simți o jale vag' adese
Și 'n liniștea amurgului de toamnă
Te vor fura îndemnuri ne 'nțelese,
Nu te mira : Sunt Brâncovenii, doamnă !

MOȘ CRĂCIUN

Moș Crăciun cu barba albă, moș Crăciun cu traista plină.
Vechiu stăpân atât de darnic al copilăriei mele,
Azi la noi în sat te-așteaptă toată casa cu lumină,
Cu colinde și cu cântec și cu crai ceteți de stele.

Tu te furișezi în taină pe la fiecare poartă,
Cu pășirea ta tiptilă nu lași urme pe zăpadă,
Dar te simte 'ntreg cuprinsul oropsților de soartă,
Când lași binecuvântarea peste capul lor să cadă.

Tu cobori și 'n sara asta, tu cobori ca totdeauna,
Pe pământul greu de rele, sol bătrân de gânduri bune,
Și 'nveșmântați c'un vâl de pace răsvrătirea 'nfiorată...
— Cum te-așteaptă 'n sat la mine!... Du-te, dute, Moș Crăciune..

De nu ți-o fi peste mână treci și pe la casa noastră,
Biată mama 'ngândurată azi e singură la masă,
Tu măcar o rază 'n suflet îi trimite pe fereastră,
Când vezi neatins și vinul și colacul de pe masă.

Apoi pleacă, Moș Crăciune... pe ori-unde-și duce darul
Bătrâneasca și cinstita și curata noastră lege,
Numa'n lumea mea străină nu 'ncerca să treci hotarul,
Căci și inima și casa ți-s închise-aici, moșnege !...

EU ȘTIU UN BASM . . .

Eu știu un basm de mult uitat
C'un cântăreț rătăcitor,
Ce strunele și-a încordat
Pe rând, la poarta tuturor,
Și 'n cântecu-i înviforat
A plâns de lacrimile lor,

Din goana lui s'au ridicat
Văpăi și valuri de scânteii,
Bărbații s'au oprit în sfat,
Și s'au oprit în drum femeii,
O lume 'ntreagă și-a legat
De glasul lui plânsoarea ei...

Cântând prin codri de brădet,
Drumeț pe larguri de pământ,
Așa s'a risipit încet,
Ca frunza spulberată 'n vânt :
— Nu visul lui nemângâiet,
Amarul altora l-a frânt.

Pe urma lui creștea popor
Și se ruga cu chip duios :
— Mai spune-ne câte ne dor
Și câte sufletul ne-au ros,
Pribeagule stihuitoi,
Le plângi atâta de frumos !..

El, ascultând al lor cuvânt,
A chibzuit și-a priceput,
Cu pururi fără crezământ
Durerea lui l-a petrecut
Și că 'n sălbaticu-i avânt
Străine doruri l-au durut...

Atunci o clipă s'a 'ntâmpat
— Mai vreți voi basmul să vi-l spui? —
Că jalea lui a lăcrimat,
Dar a 'nțeleș că nime nu-i,
In tot norodul adunat
Să vază lacrimile lui...

CLIP E

TRAGE-ȚI OBLONUL . . .

Ascultă copile ce-mi spune viața :
De-apururi în umbră să torci al tău gând,
Când simți în ploapă o lacrim'-arzând,
Ia seama la vreme ș'acopere-ți fața,
Să nu fie ochi să te vadă plângând.

Alături cu alții te 'nșiruie 'n horă
Și lumii plătește-i cu ce-i ești dator,
Fă-i patimei tale din zâmbet zăvor,
Tăcerea să-ți fie statornica soră,
Să nu știe nimeni ce rane te dor.

Iar noaptea când cade și ceața se lasă,
Tu trage-ți oblonul să n'ai mărturii.
Și-atunci sub tavanul ascunsei chilii,
Despătură-ți taina ce 'n suflet te-apasă,
Stropind-o cu lacrimi de ceasuri târzii...

CÂNTECELE MELE

Cobor din lumea mea de stele
Și vă petrec filă de filă,
Sărmane cântecele mele,
Imi vine să vă plâng de milă.

Atâtea strigăte 'mblânzite,
De legea ritmului sonoră,
Vă frângeți glasul cumiņite,
Ca să 'ncăpeți și voi în horă.

Mi-e jale-acum, ca primăvara
De paseri prinse 'n colivie,
De lei ce dorm visând Sahara
In cușca din menagerie...

Vă las cu mintea 'ndurerată
Și ochii 'nchiși pe jumătate.
Mă duc în țara fermecată
A cântecelor necântate..

P O E T U L

Un cavaler cu ochi de vultur, cu inima de fată mare,
Cu braț de fier, cu mâna albă, de sbucium și de luptă dornic,
Pe-un piept de stâncă solitară și-a 'ntemeiat un cuib statornic,
O singuratică cetate cu turn strălucitor în zare.

Când raza zorilor dintâie zâmbește 'n prag de cetățuie,
Pe năzdrăvanu-i cal sălbatic răsare 'n noapte cavalerul,
In soare-i fulgeră armura și sboru-i întretaie cerul,
Cu aripi meștere în albul nemărginirilor se suie.

In furtunateca-i năvală se duce-așa fără hodină,
O lume se resfrânge 'n ochii adânci ca nopțile de vară,
Din mii de tulnice răsună a vieții veșnică fanfară,
Când sburătoru-i prinde taina de sus, din unde de lumină.

Avântul lui n'are popasuri, în drum el suie și coboară,
Și nestemate fără număr culege mâna fermecată :
El rupe-o floare, prinde-un zâmbet, o lacrimă 'n ascuns vărsată
El fur' un vis dormit azi noapte pe căpătâiul de fecioară...

A stăbătut atâta cale, cât ochii nu cuprind să vadă,
Și când amurgu'ncinge bolta în brâul lui tivit cu aur,
In goană el își smulge-o salbă din sfântul ceriului tezaur,
Și vine-acasă călărețul cu brațul încărcat de pradă.

Abia mai poate duce greul, se 'ndoaie trupul sub povară,
Iși scutură în fața porții vestmântul împletit din zale,
O clipă mai privește 'n urmă spre ceața risipită 'n vale,
Ș'-apoi în pripă trece pragul... — dar praful a rămas afară !..

Pe-un pat de marmură curată dintr'o cămară neștiută,
El migăind în pacea nopții așează scumpa lui podoabă,
Iși frânge de zăgazuri mintea, — de veci neadormită roabă, —
Și taine pururi vorbitoare s'aleg atunci din mâna mută...

*

* . . *

...Și știe bine urzitorul, că 'n vremea trudei lui amare,
Acolo jos în umbra neagră țin sfat atâtea duhuri rele,
Să-i fure marmura măiastră, argintul coborât din stele...
Dar mâinile nu-i dau odihnă, căci vor altar de închinare.

MI-AM FĂCUT UN CÂNTEC

Mi-am făcut un cântec de demult odată,
Mi-am făcut un cântec ne'nțeles și dulce,
Leagăn pentr'o veche taină vinovată,
Ziua să m' alinte, sara să mă culce.

Mi-am făcut un cântec și l-am dus cu mine.
Printre anii tulburi singura mea zestre,
Floare 'ntârziată prinsă pe ruine,
La o casă mută pusă 'ntre ferestre.

Cântec de ispită, cântec de otravă,
Smuls din nedormirea viselor fugare,
Mi-ai crescut cu vremea ca un râu de lavă,
Mi-ai crescut ca noaptea viforul pe mare.

Cum te-a 'nchis zăvorul tăinuirii mele,
N'ai căzut în mreaja gureșelor rime,
Impletit din patimi, coborît din stele,
Cântec de-o viață, nu te știe nime...

Totuș mintea astăzi vine să mă 'ndemne,
Să-ți deschid fereastra, să te-alung din casă,
— Când ți-e mort copilul, ce să mai însemne,
In odaia goală leagăn de mătasă ?...

UN TRANDAFIR SE STINGE

Cu trupul biruit de jale
Un trandafir se stinge 'n glastră,
Stropindu-și plânsul de petale
Pe pernița din fereastră...

Se sbuciumă sărmana floare
Și moare 'n patina ei mută,
Ca 'n inima de fată mare
O dragoste nepricepută,

Se sbuciumă și până mâne
Iși scutură podoaba 'ntreagă,
Iar mâna gingașei stăpâne
Alt trandafir o să-și culeagă.

Și rând pe rând au să mai vie
Tot alte flori în vechia glastră,
Asemeni viselor ce 'nvie
Și mor zâmbind în calea noastră.

P Ă C A T

Amurgul m'a găsit și astăzi la poala ta cerșind hodină,
Biet călător oprit în cale de vraja viselor ce mint,
Cum aş putea să plec acuma când ochii tăi senini luminează
Și ard în purpura 'nserării ca două sulii de argint?...

De doarme 'n adâncimi păcatul și ocrotit de-o caldă lenă
Din clipă 'n clipă îmi trimite scipirea fulgerelor lui,
Un picur din pierzarea lunii își strălucește-acum sub gene
Și mă 'nfior din ochii limpezi tu câte taine poți să spui...

Mă prind în lumea lor albastră și simt fiori din vremuri moarte
Văd crai pribegi, ce pentr' un zâmbet jertfiră fala unui tron.
Și parc' aud în pacea nopții cum vântul șuieră departe
Prin dărmăturile de piatră din prăbușitul Ilion...

T A I N A

Iubirea mea 'nchisă cu tainic zăvor
Te port printr'al anilor șir,
Te port și cu tine pe drum mă strecor,
Păzindu-ți în suflet temutul fior
Ca floarea polenu 'n potir.

În jurul meu urlă al lumii război
Cu vifor flămând și păgân,
În jurul meu cade și praf și noroi,
Și nimeni nu știe din tristul convoi
Ce strâng eu statornic la sân.

Tu chiot sălbatic din sute de guri
Zadarnic îmi strigi în urechi,
Prin vămile vieții și prin cotituri,
Ea vine cu mine și nu poți s'o furi,
O taină din zilele vechi.

Când noaptea-mi coboară la geamul închis
Și 'n casa mea nimenea nu-i,
Ca de pe alte tărâmurii trimis,
În sboru-i molatic plâpândul meu vis,
M' atinge cu aripa lui.

Atunci se desfac ale tale comori
Și raiu-mi aduc pe pământ,
Atunci la fereastră-mi vin privighetori
Și toate te cântă .. le-ascult până 'n zori..
Iubirea mea, — și eu te cânt..

TOAMNĂ NOUĂ

A tâta de tristă-i dimineța
Acum când plânge-o taină nouă,
Când cade din copaci viața
Și frunze galbene mă plouă.

O lume 'ntregă simți cum moare
Intr'o tulpină ce se 'ndoaie,
In orice svon o așteptare
Și-un vis în fiecare foaie.

Abia o brumă fără milă
Și vara mi-a fugit departe,
Răsar, movilă de movilă,
In jur de mine frunze moarte.

Ce taină le-a desprins în șoapte
Mai multe azi ca altădată,
Ce visuri au murit azi noapte
Cu-atâta frunză spulberată?

Icoane negre mi s'arată
Și nu știu cum, dar mi se pare,
Că ' noaptea asta 'ntunecată
S'a prăpădit o fată mare.

MĂ 'NTORC DIN NOU . . .

Am rătăcit departe 'n lumi străine,
Crezând că scap de-a patimii prigoană,
Că 'n sufletul meu însetat de goană
Mai poate crește-o floare pe ruine.

Dar un blăstăm din ori și ce icoană
Mă urmărea, căci te vedeam pe tine...
Și te visam, ca 'n nopțile senine,
Un crai pribeag pierduta lui coroană...

Nu te mira că azi înfrânt de cale,
Robit de-un chin care 'n curând se curmă,
Mă 'ntorc din nou la pragul casei tale.

Gândește-te, că 'n cruda lor arsură,
Când simt aproape clipa de pe urmă,
Bolnavii toți cer cuminecătură...

L A C R I M I

Copilăria mea pierdută
Demult, prin rariștea de tei,
Și-a dus cu râsul ei năvalnic
Și-a dus și lacrimile ei.

De-atuncia nu mi-s umezi ochii
Ori câte vifore mă frâng,
Vai, mă 'nfior când mintea-mi-spune,
De câtă vreme nu mai plâng.

Pesemne lacrimile mele
Acum 'n suflet se cobor,
Și 'mpotmolindu-se 'n adâncuri
Iși sap' acolo taina lor...

Incet s'asează rânduri-rânduri,
Sub vălul jalnicei uitări,
Ca bobii de mărgăritare
In fundul nepătrunsei mări

Acolo dorm pân' câte-odată
Mi le urnește-al vremii mers,
Țesându-le strălucitoare
In haina alb' a unui vers...

CÂNTECE

I

Iubirea mea-i fărădelege,
Cu greu canon în pravilă,
Cine-ar putea să mi-o deslege,
Cu cât mai mult mi-o înțelege,
Cu-atât îi pune stavilă...

Iubirea mea-i scumpă comoară,
Păzită 'n fund de peșteră,
Mi-o ține inima 'n zăvoară,
Cu vâl de taine o 'mpresoară,
Că-i veche gazdă meșteră...

Eu sunt tâlharul în prigoană,
Străpuns de-a legii suliță,
Ce înfruntând a lumii goană
Strângând la pieptu-i o icoană,
Se strecură pe uliță...

II

Dragoste cu vină,
Dragoste bolnavă,
Cupă cu lumină,
Cupă de otravă,
Cine mi te-a dus la buze, cupă de otravă ?

Noști îmi împletiră
Din credinți o salbă,
Toată mi-o răsfiră
Azi o mână albă,
Mi-o răsfiră 'n praf pe uliți, azi o mână albă...

Sunt sărac de-acuma,
Visele mă lasă,
Cântecul și gluma
Mi s'au dus de-acasă,
Mână albă, mână albă, mi le-ai dus de-acasă...

III

Vin sub plopul mărturie
Viselor de astă-vară,
Să-l vezi frânt de vijelie
Cum își cerne frunza rară.

În tulpina lui închise
Dorm iluzii și regrete.
Dorurile noastre-s scrise
Pe-aste foi nemângâiete.

Vin' din foile uscate
Să ne facem două perne,
Căpătâie 'ndurerate
Unei despărțiri eterne...

IV

Din înaltul bolții sfinte
Picuri de argint se smulg,
Și pe mâna mea ferbinte
A căzut în sbor un fulg.

Drag drumeț din lumi străine,
Ce neînțeleș mister,
L-o fi îndrumat spre mine
Minunatul strop de cer ?...

Strălucind o clipă, doară,
S'a topit ș'acuma nu-i...
— Vis răzleț de-odinioară
Unde sunteți, ochi căprui ?

V

Acum uitarea mi-e pe drum
Și-o lume ne desparte,
Ce gând te mai îndeamn' acum
Să-mi mai trimiți o carte ?...

De ce azi grija să-mi mai porți,
Când dragostea ta tace :
De nu-ți cer lacrimi bieții morți,
Au drept să-ți ceară pace...

VI

Ursita unei zodii rele
Din nou în cale mi te poartă,
Tu moartea visurilor mele,
Frumoasa mea iubire moartă.

Te du cu soarele ce-apune
Ș'adormi în veșnică tăcere...
Tu ce m'ai frânt la 'ngropăciune,
M'ai omori la înviere...

VII

Ascultă-l tainic cum se stinge,
Și moare-acordul de pe urmă,
Cum tremurarea lui se frânge
Și cum încetișor se curmă...

...Și spune-mi tu, nu ți se pare.
Că cu pierduta melodie,
In noaptea fără de hotare
Ți s'a pierdut ceva și ție?..

TĂCEREA TA...

Mai ții tu minte noaptea 'ntâie,
O noapte umedă, albastră...
In pacea ei înfiorată
Vorbea numai tăcerea noastră...

De-atunci atâtea nopți trecură
Tot nopți cu șoapte și cuvinte...
Din câte-alături povestirăm
Nimic nu-mi mai aduc aminte...

Dar până 'n clipa de pe urmă
Fermecătoare-o să-mi rămâie
Și-o să-mi vorbească totdeauna
Tăcerea ta din noaptea 'ntâie..

SINGURĂTATE

Singurătate, tainică grădină,
Cu freamăt lin, cu dulce adăpost,
Pribeagul suflet fără de hodină,
De-atâta vreme 'n țara ta n'a fost...

M'au alungat vâltorile pe-afară
Și 'n goana lor eu n'am avut răgaz,
Să văd cum noaptea 'n giulgiu-i mă 'nfășoară
Și-mi scrie moartea umbre pe obraz...

Din vremi uitate mintea azi coboară
Și-ți cer umil acuma, când te-ascult;
Ori râsul meu curat de-odinioară,
Ori lacrimile mele de demult...

COBOARĂ TOAMNA . . .

Coboară toamna 'ncet din slavă,
Năframa galbenă-i răsare
Și peste vârfuri de dumbrevă
Li flutură departe 'n zare.

Atât de jalnic geme vântul,
Cum s'a pornit acum să sboare,
Pare-c'a prins în drum cuvântul
Unei neveste care moare.

Pe urma lui un plâns se 'mparte
Și 'n taina codrului străbate,
Ca niște fluturi — soli de moarte —
S'alungă foile uscate.

Lumina soarele și-o frânge,
De somn pleoapele i-s grele,
In jur de patul alb își strânge
Mai des, cernitele perdele.

Din geana lui abia o rază
Imi mai alunecă pe frunte
Și tremurând îmi luminează
Argintul firelor cărunte...

S I N G U R

Pustietate arsă mi-e sufletul acuma.
Se plimbă râsul morții și-mi strigă din țărână,
Nici nu-mi mai vine-a crede c'abia o săptămână,
De când dormea cu mine și cântecul și gluma.

De-atunci s'a stins în neguri puzderie de stele
Ș'un roi de vise albe ce 'mi adumbrea păcatul,
Azi trupul mi se frânge în friguri, vinovatul,
Și bântuie Samumul singurătății mele.

Vei mai veni vreodată, minune călătoare,
Să-mi lumineze 'n noapte din ochiul tău o rază,
Să-mi schimbi pustietatea din nou într'o oază,
Să 'nvii pe beduinul ce blestemă și moare?...

SONET

Acum din nou îmi treci pe sub fereastă,
Tu toamnă, tu frumoasă cerșitoare,
Pe urma ta cântări tânguitoare
Lin flutură 'n întinderea albastră

Durerea ta în zare călătoare
Atinge 'n drum căsuța mea sihastră
Și 'nfrigate florile din glastră
Suspină 'n svonul frunzei care moare.

Rămân așa pierdut în reverie
Și, dus încet de luntrea amintirii,
Ascult duioasa morții psalmodie.

Ascult și simt că genele mi-s grele :
Pare-că 'n vasta îngropare-a firii
Aud și plâns' 'ngropăciunii mele.

A M U R G

Din mesteacănul de-afară
Foi îngălbenite curg,
Când cernindu-și pânda rară
Cade vânățul amurg.

Frate bun mi-a fost copacul
Cu podoaba lui de ieri,
El mi-a adumbrit, săracul,
Un noroc de două veri.

Sgriburind din trup se 'ndoaie
Peste geamul meu deschis,
— S'a mai deslipit o foaie,
Mi s'a mai fărmat un vis...

Unde ești tu, să ne plouă
Plânsul frunzelor ce mor
Și cu brațele-amândouă
Să oprim căderea lor?...

Mâna ta să le culeagă
Și să ni le 'mpartă 'n doi.
E povestea noastră 'ntreagă
Scrisă 'n veștedele foi..

În tăinuita brazilor răcoare
Ne-a surghiunit iubirea vinovată,
Cum stăm așa sub bolta înstelată,
Pădurea neagr'o catedrală pare.

Singurătatea ei înfricoșată
Trecește 'n noi o lungă 'nfiorare,
Din ori-ce brad ne tulbur-o muștrare
Și tot mai greu păcatul ni-l arată.

Pe rând, pe rând, o teamă ne supune,
Trecutu' 'ntreg în inimă ne-apasă,
Pierdută tu oftezi o rugăciune...

Imi spui apoi cu glas sfârșit de trudă :
— E Dumnezeu aici la el acasă,
Vorbește 'ncet, că poate să ne-audă !...

B L E S T E M

Noi nu ne-am îngropat iubirea
Intr'un întins adânc de apă,
Nici în pământ n'am coborît-o...
— Iubirea noastră n'are groapă...

Prea ne-a 'nfrăţit cu nenorocul
Şi prea ne-a fost nemilostivă,
Ca doi tâlhari în miez-de-noapte
Ne-o schingiuirăm deopotrivă.

Părea că printre nourii negri
Spre iad s'a fost deschis o poartă,
Când braţe roşii de văpaie
Ne 'ncolăceau frumoasa moartă.

Pe rug ni s'a topit în flăcări
Şi ca să nu învie iară,
I-am spulberat în vânt cenuşa
In largul drumului de ţară...

De-atunci blestemul ei ne paşte
Veninul nu mai vrea să-l moară :
Pe veci din praful de pe uliţi
Ne otrăveşte-a doua oară...

O L A C R I M Ă

De-ar fi să-ți împărțești odată
Tu bogățiile ce ai,
Din toate darurile tale,
Ți-aș cere-o lacrimă să-mi dai.

Mi-a da atunci un strop de suflet,
Ce din adâncuri îmi răsare,
Căci numai din adâncul mării
Se pescuiesc mărgăritare...

LA MOARTE

L a moarte nu-mi aduceți mie
Odoarele maicii biserici,
Nu vreau nici blânda armonie
Din trăgănatul cânt de clerici.

Nici ostenitele tropare
Cu rostul lor cel tânguелnic,
Nici potrivita cuvântare
Din cuviosul molitfelnic.

Un foc aprindeți nebunatic,
Spre ceruri flacăra să-și suie,
El mi-a ars sufletul sălbatic,
Și lutul el să mi-l răpue.

Intr'o păgână 'mbrățișare
M'a prinde flacăra flămândă
Și într'o clip'a crește mare
De-atâta patimă și-osândă.

Va fi o mândră noapte-albastră,
Va străluci sus găinușă,
Când voi, tovarăși, într'o glastră
Mi-ți așeza încet cenușă.

Atunci, sub bolta înstelată,
Să semănați trei firicele
De mir — din floarea pre-curată —
In urma patimilor mele.

O fată mare 'mpresurată
De mila zânelor măestre,
Cu mâna moale, tremurată,
Să-și puie floarea 'ntre ferestre.

Schimba-va zile călindarul
Și zi urma-va mersul zilei,
Se va umplea de mirt răvarul
Zori-va dragostea copilei.

Iar într'o dimineață dalbă,
Ea, zâmbitoare și sglobie,
Iși va 'mpleti din floarea albă
Cununa cea de cununie.

CUM SBORI CU TRENUL

Cum sbori cu trenul pe câmpii,
Tu stai la geamuri visătoare,
Cum sbori cu trenul pe câmpii,
Tu stai la geam și nici nu știi,
De unde vin la tine oare
Atâtea mândre melodii?...

Sunt cântece și sunt povești
Și curg adormitoare unde,
Sunt cântece și sunt povești
Cu dulce svon, cu tainici vești,
Venind din depărtări afunde,
Tu tot mai multe deslușești...

Le-auzi aievea, le 'nțelegi
Cum cad din murmurul de-oțele,
Le-auzi aievea, le 'nțelegi,
De ele sufletul ți-l legi,
Te miri că 'n doinele acele
E par'că vraja firii 'ntregi...

Nu te mira, copil blajin,
Și-asultă-le cum cântă 'n cale,
Nu te mira, copil blajin,
Nu le 'ntreba de unde vin,
Căci astea-s visurile tale
Ce cad senine din senin...

Î N D R U M

Arare 'n pribegia noastră,
Când calea ni se 'ncrușează,
Din lamura văpăii moarte,
Eu simt cum reînvie-o rază...

Ne urmărește 'n drum obrazul
Și licărirea ei nu minte,
Când fulgerul unei clipite
Despic' aducerile-aminte...

Vai, mintea, văduvă bătrână,
Vrea morții iar să și-i desgroape...
...Și tu-ți întorci grăbită fața,
Să nu-ți văd plânsul din pleoape...

Rămân învins... — Aud viața,
Cum mi te fură... mi te cere...
— De ce n'am dreptul de-a te plânga,
Când să te blestem n'am putere?...

MOȘTENIRE

Intr'un amurg primăvăratec,
Intr'un amurg cu flori de tei.
Tu mi-ai trimis întâia rază
Din ochii mari și farisei...

Eu nu știam unde ți-e calea
Și nu știam de unde vii,
Solie mândră rătăcită
La pragul unei curți pustii.

O clipă te-am simțit aproape
Ca strălucirea unui fulg.
Te-ai dus apoi — și eu zadarnic
Aș vrea din minte să te smulg.

Dar cu fiorul clipei mute,
De-atunci eu sufletu-mi alint,
Ea-mi țese sbucimul de-aevea
Și-mi țese visele ce mint.

Mă 'ntreb ce soartă rea mă face
Un rob de-apururi să-ți rămân,
Să-și ard-o veșnicie 'n mine
Făclia dorului păgân ?

— Pe semne noi odinioară
In alte lumi ne-am cunoscut
Și 'n noua întrupare-aducem
Un strop din vechiul nostru lut.

Tu vii cu vechea stăpânire
In fulgerul unei priviri,
Pe când pe mine mă supune
Blestemul tristei moșteniri.

O CLIPĂ

Abia ne-am revăzut o clipă
Și iar ne-a despărțit talazul,
Pândea din umbră nenorocul
Când tu-mi încolăceai grumazul.

Dar revederea noastră mută
A fost de-ajuns ca să 'nfiripe,
Un înțeles de-o viață 'ntreagă
In fâlfâirea unei clipe.

Mi s'a părut că 'n largul mării,
In noaptea neagră și afundă,
Văd la lumina unui fulger,
O luntre care se scufundă.

AȘTEPTARE

— Fragment —

Nu vine!..

S'au deșteptat toți demonii din mine..

S'au deșteptat în volbură nebună,

Un negru stol în suflet mi s'adună ;

Cu râs prelung ei dănțuesc în goană,

Imi sfarmă 'n drum icoană de icoană ;

Răzbat păgân în templul sfânt al vieții,

De chipuri dragi îmi văduvesc păreții ;

Imi seamănă pierzarea din aripă

Și mă despoaie clipă după clipă!..

Vin tot mai mulți întunecând pământul,

Și vântul,

Desfrâului cu flăcări de otravă

Mă arde 'n sbor pe fruntea mea bolnavă,

Când patima, o ne'mblânzită fiară,

În inimă mă sap' adânc din ghiară,

Și blestemând îmi strigă din ruine :

— Nu vine!..

NOAPTE

Tu unde ești în noaptea asta,
Când plouă sărutări din cer,
Și sborul lor trecând fereastra
S'abate 'n sufletu-mi stingher ?

De-ai fi acum, plăpândă fată,
Măcar o clipă lângă mine,
Neștiutoare și curată,
O floare albă pe ruine ;

Atunci din brațul de văpaie
Ce mi-a închis un vechiu noroc,
Ar prinde-acuma să tresăie
Intârziat un proaspăt foc...

Și 'n taina inimii 'nghețate
Ar licări un nou avânt,
Ca un opaiț ce se sbate
Aprins în treacăt pe-un mormânt...

A P U S

Iubirea mea-i o blândă rază
Dintr'un târziu și trist apus,
Ce 'ndurerată luminează
In umbra zilei ce s'a dus...

Frumoasa mea rătăcitoare
Cu ochii 'n vecii spre răsărit,
Privește-o rază care moare
Și se cufundă 'n asfințit...

Privește-o și te uit' afară
Cum cade noaptea la ferești :
Cu biata rază solitară
Apune-o mie de povești...

Petrec cu ochii 'ntreaga carte
Și cu privirea mea umilă
Comorile eternei arte
Le văd pe fiecare filă...

Cum se strecur atâtea rânduri
Cu 'nțelepciune de viață,
Le recitesc și-mi zic pe gânduri:
— Tu nu poți da nici o povață?...

Un cântec doar' de s'a alege
Din toată lunga ta corvoadă,
Copac bătut de-a firii lege,
E floarea singura ta roadă...

MORS MAGNA

Stăpâna nopții fără stele,
Te-aștept să-mi vii din clipă 'n clipă,
De-asupra gândurilor mele
Îți simt bătaia din aripă.

Eu știu că visu-mi furtunatic
S'a stinge biruit, odată,
Ca o suflare de jăratie
Intr'o cădelniță uitată.

Și știu că n'au să-mi mai asculte
In noapte plopii rari cuvântul,
Că patimile mele multe
S'or face una cu pământul.

Rămân aceste versuri rupte,
Ca niște picuri grei de sânge
Stropiți pe câmpul unei lupte...
Dar dintr'un suflet ce se frânge.

C Â N T E C E
F Ă R Ă Ț A R Ă

FĂRĂ ȚARĂ

Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
Ce-am rătăcit să v'aduc vouă,
Poveștile din țara mea.

Eu sunt o lacrimă târzie
Din plânsul unei mii de ani,
Sunt visul care reînvie
La vetrele celor orfani
Sunt o muștrare călătoare
De pe tărâmurii fără glas,
Și dintr'o lume care moare
Sunt strigătul ce-a mai rămas.

Eu sunt oftatul care plânge
Acolo 'n satul meu din deal,
Sunt țipătul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.
Sunt solul dragostei ș'al urii,
Ce port blesteme 'n cerul gurii,
Un visător de biruinți,
Drept moștenire din părinți.

Eu m'am desprins dintre morminte,
Din cripte umede și reci,
De unde-aducerile-aminte
Țin straie unui gând de veci.
Și cu fiorul care poartă
Pe cei încrezători în frați,
V'am plâns la fiecare poartă
Durerea morților uitați

Azi simt cum noaptea se coboară
Pe dimineața mea de ieri,
Cum cântul meu se înfășoară
In giulgiul veșnicei tăceri...
Și printre voi îmi duc povara
Stropit de răs și de noroi,
Căci vai de cine-și pierde țara
Ca să și-o ceară dela voi...

AȘTEPTARE

Mor clipe mute numărate,
Acolo 'n satul vostru gol,
Mor clipe mute numărate
Și 'n pacea nopții 'nfiorate
Acelaș vis vă dă ocol.

Vi-l murmură și vi-l frământă
Pe-ascuns isvoarele de-argint,
Vi-l murmură și vi-l frământă,
Din streșini ploile vi-l cântă,
Din streșini ploile vă mint...

Voi tresăriți întotdeauna,
Robiți de așteptarea lui,
Voi tresăriți întotdeauna,
Vă 'nșală soarele și luna,
Sărmani copii ai nimănu.

De-un an veghiați în pragul porții,
Incremeniți de-un tainic lanț.
De-un an veghiați în pragul porții,
Bolnavi, ce'n frigurile morții
Vedeți un chip de dorobanț...

PAJUREI CU DOUĂ CAPETE

Din grele vremi de grea corvadă,
De când urnită din noroi,
Spurcată pajură de pradă,
Te-ai pus stăpână peste noi,
Din grele vremi demult s'alege
Pe urma ta acelaş sfat :
Că 'n cuibul tău fără de lege
Miroase a moarte ş'a păcat.

Ca un blestem de cununie
Ne stă pierzarea ta 'n pervaz
Şi ghiara ta de veci ne scrie
Ruşinea vieţii pe obraz ;
Mai rău şi mai înfometat,
Să ceară sânge-atât şi aur,
Cât bietul meu pământ ți-a dat.

Cu două ciocuri nesătule
In inimă tu ne-ai străpuns,
Nici lacrimi n'ai avut destule,
Nici carne nu ți-a fost deajuns.
Ți-am dat feciorii și bărbații
Și ți-am dat plânset de femei,
Ți-am dat sudoarea unei nații,
Tu, pajură, tu tot mai vrei...

In negru-galben ochiul sorții
Ți-ai prins stindardul fără spor,
Căci galbeni ni-s la față morții
Și neagră-i jalea 'n urma lor.
Din ei e casa ta zidită,
Și 'n putredele-i temelii,
Se macină îmbătrânită
Subt strigătele celor vii..

Azi gemi strivită și bolnavă
Când vulturii gonaci te rup,
Văd din răsufletul de-otravă
Arsura stinsului tău trup.
Din munți, din văi și pân' la mare,
Te smulg, te mușcă și te-alung,
Cu bocete de îngropare
Răsună vaeru-ți prelung..

Nu ne-au scris zodiile nouă
Ce-ți blestemam la căpătâi,
Cu vlaga noastră frântă 'n două
Să-ți fim la groapă cei dintâi.
Dar când potopul tuturoră
Vă 'nchide praznicul grozav,
Vom fi și noi să 'ntindem hora
Pe stârvul tău căzut în prav.

Atunci în milostiva clipă
Când cufundându-se 'n amurg,
Pe sfâșiata ta aripă
Va plânge schilavul Habsburg,
Atunci privind din nou cărarea
Vom sta învinși simțind muștrarea,
Că singuri nu ți-am fost călăi.

ȚARA MEA DE SUFLET

Țara mea de suflet, tu ce 'nchizi subt glie
Moaște 'nfășurate în străvechea fală,
Flacăra aprinsă noaptea 'ntr'o pustie,
Te-am slăvit de veacuri, ne rugăm azi ție,
Ne rugăm zadarnic, țară neutrală !...

Ni te dăruiră din străbuni părinții,
Drag liman al vieții pline de 'ndoială,
Și când patimi negre ne rodeau cu dinții,
Noi visam de tine, visul biruinții,
Țară fără visuri, țară neutrală !...

Azi ești Canaanul, unde nu se plânge,
Platnică cu glume, veselă 'n găteală,
Subt belșugul verii spicul tău se frânge,
Darnică la toate, te sgârcești la sânge,
Țară fără lacrimi, țară neutrală !...

Țară fără visuri, țară neutrală !...
Unghiurile lumii urcă azi calvarul,
Primenit în flăcări sufletul și-l spală,
Vaierile morții îți lovesc hotarul,
Unde ți-e credința, unde ți-e altarul,
Țară fără jertfă, țară neutrală !...

Se va stinge-odată focul din Gomoră
Și 'ntra păcii mândră clipă triumfală,
Când întreg pământul se va prinde 'n horă,
Cine ți-a fi frate, cine ți-a fi soră,
Țară fără prieteni, țară neutrală ?...

S Â N G E L E

Tu răzvrătit potop de sânge,
Ce-mi fulgeri, tulbure prin vine,
Și 'n flacăra-ți ce nu se stinge
Ești pururea stăpân pe mine ;
Tu blestem fără deslegare,
Poruncă din uitate vremuri,
In goana mea fără 'ncetare
Cu taina ta tu mă cutremuri...

Ce vifore înfricoșate,
Ce patimi fără de măsură,
Și din vechime ce păcate
Inchizi în orice picătură ?
Din care strigăt de chemare,
Din ce fior aprins de luptă,
Din ce adâncuri îmi tresare
Svâcinrea ta neîntreruptă ?

Pe semne veacuri îți topiră,
Al urii uragan de lavă,
Și 'n stropii săi îmi plămădiră
O veche tranică otravă...
Ori, poate, lacrima ce-o svântă
De mult o biată casă mută,
Ți-a dat drept moștenire sfântă
Durerea ei nepricepută...

De-aceea fără de repaos
Îți port cântările pribege,
Și sufletu-mi pierdut în haos
Acelaș vaier înțelege.
Tu veșnic însetat și dornic.
Imi ceri-aceeaș sărbătoare,
Eu ucenic al tău statornic,
Eu strig în lume ce te doare..

Azi călător fără de țară,
Visând o nouă dimineață,
Ca un drumeț într'o Sahară
Ascult eterna ta povață...
Povara sbuciumelor grele,
Ce mă apasă azi în cale,
Nu-i vâlul gândurilor mele,
E legea drumurilor tale...

ÎN PACEA MUTĂ

În pacea mută, solitară,
Cum stau cu somnul de mă 'nșel,
Azi pare-o urnă funerară
Mansarda vechiului hotel...

În besna nopții fără stele,
Eu simt cum prinsă 'n umbre reci.
Cenușa visurilor mele
Iși doarme somnul ei de veci...

Nimic alături nu tresare
Și nu s'aude nici un svon,
Abia din când în când arare
S'abate-un vaer monoton.

Pe semne undeva departe
Se roagă vre-un nenerocit
Și rugăciunea lui se 'mparte
Peste orașul adormit...

Ori vrând ca să mă pedepsească,
Vre-un vânt aducător de vești,
A smuls o doină românească
De prin tranșeele nemțești...

Și azi 'mi-aduc aminte... și astăzi mă 'nfioară
 O veche arătare, ca smulsă din povești,
 Clipita de cutremur, când ochii 'ntâia oară
 Mi-au fluturat deasupra oștirii românești.
 Părea c'un râu de flăcări m'a 'nvălit prin vine,
 Că undeva departe s'a sfărâmat un lanț,
 Tăcerile de veacuri cereau cuvânt în mine
 Când s'a ivit din neguri întâiul dorobanț.

Sub flamura visată, dar nevăzută mie,
 Treceți umbrind pământul în soarele de Mai,
 Treceți o 'nfricoșată și mută vijelie
 Cu tropotul de oameni, cu tropotul de cai.
 Treceți ostași ai zării... și zările albastre
 Păreau mai largi atuncea când eu înțelegeam,
 Că 'n fulgerul ce joacă pe sulile voastre
 Se oglindește visul mării unui neam.

De-atunci muriră anii la pragul porții mele
 Și farmece și doruri s'au dus cu-al vremii val,
 Dar n'au putut să-mi frângă lucirea de oțele,
 Ce-mi lumina în noaptea tăcutului Ardeal.
 Voi mi-ați rămas tovarăși de sbucium și prigoane
 Și când din carnea noastră dospită de nevoi,
 O pajură dușmană fura batalioane,
 Cu mintea 'nfrigurată eu mă gândeam la voi.

Azi hora morții negre cu brațe de văpaie,
 În orice bătătură ne sap' un țintirim
 Se clatin' ale lumii aprinse măruntaie,
 De clocotul de ură cu care noi murim.
 Un neam întreg se culcă în fiecare seară.
 Visând la arătarea acelei zi de Mai,
 Ce-a 'nfiorat odată un suflet fără țară,
 Cu tropote de oameni, cu tropote de cai.

De-atâtea ori amurgul v'a zugrăvit în zare,
Au fost atâtea unde de ispitiri și vești,
Că's biruiți acuma de-atâta așteptare,
Vitejii fără nume ai taberei nemțești.
Acum când primăvara din nou pe văi se lasă
Și visul lor zadarnic e tot atât de gol,
Să știți că lungi șiraguri vin morții mei de-acasă
Și fiecare groapă trimite câte-un sol.

Cum treceți azi în jocul luminii diafane,
Și sugrumați în praznic avântul de eroi,
Văd oastea de schelete a bietelor catane,
Cu piepturi ciuruite cum vine după voi.
In umbra fiecărui, mort după mort s'așează,
Pășesc cu voi alături, întunecați și crunți,
In marșul de paradă ei dârzi înainează,
Cu mâinile întinse arată peste munți..

ATUNCI

Un gând răzleț îmi spune mie,
Că'n umbră mai așteapt 'un val,
O mare volbură târzie,
Cu chiote de vijelie
Să-și ducă clocotu'n Ardeal...

Atunci, în ziua deslegării,
Pământul nostru abătut
Il veți găsi în largul zării
Și 'n toate unghiurile țării
Atât de gol ș'atât de mut...

Dar morții s'or porni să vie
Și 'n vesel zâmbitor convoi,
Vă vor iubi cu frenezie.
C' ați împlinit o datorie
Nu pentru ei, ci pentru voi...

Țin minte clipa... Soarele de vară,
 Aluneca în tinda casei noastre,
 Și luminându-i pacea solitară,
 În fâlfâirea umbrelor de seară,
 Se alinta cu florile din glastre...

Era o jale blândă, o sfială
 Trecea din pomi prin iarba din grădină,
 O tremurată plângere 'n surdină,
 Un stins fior de dulce moleșală,
 Când eu privind spre munții de departe
 Stăteam în prag cu gând de pribegie...

În trista mea tăcere abătută
 Se sfărâma o lacrimă târzie
 Și pricepeam că seara asta mută
 Pe-o veșnicie, poate, ne desparte...

Atunci a fost... Un fulger.. O 'ntâmplare..
 Că mai privind din nou odat' spre tindă,
 Eu te-am zărit sub înnegrita grîndă,
 Incremenit în vechea nemișcare,
 Portret bătrân al celui de sub glie..
 Curatele clipiri nemângăietate,
 Primind o nouă 'nfățișare vie,
 Mă urmăreau din cadrul din părete...

Era atâta zâmbet și lumină
 În fața ta de popă dela țară,
 Că ochii tăi adânci mă 'nfioară,
 Cu raza lor de înțelesuri plină.
 Tu deslușeai în mintea ta bătrână,

Ce flacăra mă arde și mă mână
Spre visul tău ce mi l-ai prins în sânge...
Tu 'ntrevedeai altarul ce mă chiamă,
Cu glas vrăjit, poruncitor, de mamă,
In țara sfânt' a dorurilor tale...

Și biruit de-o nesfârșită jale
Părea că chipul s'a pornit a plânge,
Că buzele-ți frământ o rugămintă,
Că-mi profetesc potopul care vine,
Și 'n graiul lor strigat fără cuvinte
Mă roagă tainic să te iau cu mine...

Te-am ascultat... In așteptarea crudă,
Tu ești tovarăș sbuciumelor mele,
In zile lungi și 'n negre nopți de trudă,
In ceasurile viforelor grele,
Neîncetat tu mă privești în față
Și înțelegi că 'n cântece rebele
Eu risipesc curata ta povață. .

In jur de tine-alearg'o lume nouă
Și trec și vin și se abat în pripă,
Străine glasuri, gânduri neștiute,
Seninătatea feții tale mute,
Furând din plin cu mâinile-amândouă,
Ele-o despoaie 'n fiecare clipă...

Azi îmi apari ca o străveche moaște
Privirea mea abia te mai cunoaște,
Imbătrânit tu mă mășori din ramă,
O umbră neagră-ți flutură pe frunte,
Și bine văd și bine 'mi pot da seamă,
Că pletele's mai albe, mai cărunte...

Ca un drumeț cu răsuflarea frântă,
Abia văzând o licărire 'n zare,
Cum stau acum cu coatele pe masă,
Din ochii tăi mă fulger' o muștrare,
O rază nouă astăzi mă 'nspăimântă :
Simt cum te ceri în sat la tine-acasă..

TRENURILE

În colțul vechiu de înnegrită gară
Se uită'n gol un moș cu barba sură,
Se uită'n gol din zori și până'n seară
Cum trenuri vin și trenuri pleacă iară,
Țipând prelung dintr'o spurcată gură.

Sunt trenuri mute, care mortuare,
Sunt ciocli tainici negrele vagoane,
In ele poartă lacrimi de muștrare
Și bocete și plânsuri funerare
Din tragedia bietelor cătane...

Și cum se uită moșul fără veste
Și 'n juru-i noaptea a 'nceput să crească,
Deodată ceriul înroșit pe creste,
I-arat' un smeu, un smeu ca din poveste,
Un smeu flămând de carne românească.

APOSTOLUL

Văzduhul îl despică iarăş sinistrul ţipăt de alarmă,
Pe câmpul blestematei Pajuri un proaspăt regiment se chiamă.
Din oceanul plin de lacrimi şi din pădurea de blesteme,
Din patima întunecată ce urlă, chiote şi geme,
Din plânsul românesc ce-aude nemilostivul cer de vară,
Se smulge mândră şi 'ngheţată cântarea aspră de fanfară,
Poruncitoare şi semeţe străine goarne prind să sune :
Spre Dumnezeu! rece-al morţii trimit străină rugăciune...

Se toarce tainic umbra morţii din joc de raze diafane :
Cu frunţile încovoiate ascultă tristele cătane
Prin râuri a trecut fiorul şi peste capete se duce,
Cutremurată şi învinsă întreaga oaste 'şi face cruce.

Doar tunul singur stă la colţu-i cu cuget îndrăzneţ spre soare,
Pe faţă are scrisă toată durerea lui fulgerătoare,
Il arde flacăra aprinsă din visul nopţilor de trudă,
Şi 'nţelegând că 'n clipa asta s'a isprăvit povestea crudă,
El nemişcat străpunge cerul cu ochiul lui de Prometeu
Şi murmură încet în barbă :

Ardealul n'are Dumnezeu.

FLAMMA MUNDI

Furtună care dormi în haos,
Dospindu-te sub vremea mută,
Și frângi a anilor repaos
Odată 'n fiecare sută :

Măreață, veșnică arsură
Cé 'n valuri roșii de văpaie,
Și 'n lacrimi fără de măsură
Fierbi ale lumii măruntaie...

Tu — care-aprinzi pe culme focuri
Și semeni moarte pe răzoare,
Tu schimbătoare de norocuri
Și de hotare schimbătoare ;

Furtună sfântă și grozavă,
Iți simt suflarea la fereastră
Și-ți cer oștirile de lavă
Să treacă pe la casa noastră...

Le cer să-mi spulbere amarul
Infricoșatelor blesteme,
Cu cari mi-am luminat altarul
Intunecat atâta vreme...

Ca 'n ziua când senin pământul
Cu trupul nepătat de ură,
Și-a premeni din nou vestmântul,
Curat de-a patimilor sgură ;

Să pot și eu la sărbătoare
Să 'nalț o rugăciune nouă,
Rostind cu sufletul spre soare,
Cuvântul tainic : *Pace vouă !*

ÎN MORMÂNT LA ARGHEȘ

S'a urnit din pacea morților stăpână,
Neagoie 'nțeleptul, Neagoie voevod,
Și-a sfărâmat azi noapte cu domneasca-i mână
Lespedea de piatră, lespedea bătrână,
Unde-l îngropase cuvios norod...

În mormânt la Argeș pătrunsesese dorul
Care plânge-acuma, sus la Făgăraș,
Fremătând din Oltul călătorul,
L-a trezit din somnu-i greu pe Domnitorul
Adormit în vechiul creștinesc lăcaș...

L-a trezit — și dornic să-i cunoască sfatul
Mortului de-alături, mortului mai nou,
Neagoie bătrânul părăsindu-și patul,
Căutându-l unde-i proaspăt îngropatul,
S'a 'ndreptat spre scara marelui cavou...

Se 'ntâlniră morții amândoi în față,
Osebiți la vorbă, osebiți la port,
Și încrucișându-și suflul lor de ghiață,
Au văzut deodată că din altă viață
S'a desprins aicea fiecare mort...

Doar' abia o clipă le-a ținut divanul,
N'a fost grai de cronici, grai de pârcălab,
Cu mândria-i rece mut sta Suveranul.
Și-a 'nțeles degrabă Neagoie, sârmanul,
C'a pierdut domnia neamul Basarab...

BAL LA PALAT

Subt albastrul cer de toamnă,
Miezul nopții de Noemvre,
Tinde-o mantie de aur
Peste veselul oraș...

Pretutindenea văzduhul
Freamătă străpuns de patimi ,
Și 'ntr'al vieții neastâmpăr
Doar copacii mai sunt triști.

Trec pe tainica alee,
Faetoanele de gală,
Trec parfumuri și surâsuri
Și păcate multe trec.

Spre palatul ce-și luminează
Sărbătoarea lui regală,
Cu un lung convoi de glume
Ferițiții se strecur...

Părăsiți rămân în urmă
Și cu trupul gol castanii,
In tăcerea care cade
Brațele 'și întind spre cer.

Liniștea se 'ntoarce iarăș
De pe câmpuri în alee,
De departe-abia se 'ngână
Lenea dulce-a unui vals...

Călător uitat cu gândul
Imi răresc în cale pasul
Și în plâns de frunze moarte
Vreau un cântec să desprind .

Dar deodat' apare 'n goană
O trăsură 'ntârziată,
O vedenie grozavă,
Un neașteptat drumet.

In poleiul alb al lunii
Ii văd patruzeci de rațe —
Și se mișcă plin de sânge
Fiorosul cap de mort.

El îmi zice : — Sunt Ardealul,
Cu credința-i de-un mileniu,
Și din tabăra nemțească
Am venit și eu la bal...

PRIBEAG STRĂIN

Mi-aduc aminte, — într'o zi de vară,
Orașul prins în vechia-i alergare,
Ca scormonit de-o nevăzută ghiară,
Vuia 'mprejur și în clocotul din zare
Iși prăvălea statornica strigare
Lung chiotind plămâna lui murdară.

Atunci sub ploaia arșiței de soare
Ce trimetea ucigătoare sulii,
In sgomotul de guri asurzitoare.
Eu te-am văzut la colțul unei uliți,
Vâslaș trudit prin goana ne'ntreuptă,
Răzleț purtându-ți jalba călătoare,
Rătăcitor țăran cu fața suptă.

In strălucirea razelor de-amiază
Ce luminau sfiala ta stângace
Prin strigătul agenților de pază.
Tu strecurându-ți teama și amarul,
Cu cele două blânde dobitoace
Neștiutor înaintai în cale...
In drumul greu părea că plânge carul
Din bieteale încheieturi uscate,
Părea că boii prinși de-aceeaș jale,
In ochi umezi, dătători de pace,
Supt arcuirea frunților plecate
Răsfrâng icoana sărăciei tale.

Atât de singur, fără de povață,
Erai sărmane suflet de la țară
In ne'nțeleșul haos de vieață,
Că 'n ziua asta jalnică de vară,
Durerea mea te-a priceput mai bine,
A priceput că 'n veșnică frăție
Noi așteptam aceeași vijelie,
Străin pribeag și frate bun cu mine.

LATINITATEA STRIGĂ DIN TRANȘEE

Din sborul larg ce 'mprejmuie pământul
Cobor la malul Dunării albastre,
Eu ce vă știu și visul și cuvântul
Și-s frate bun cu plângerile voastre.
La mine-aveți scăparea și limanul
Deapururea pe-a vremilor cărare,
Prin rostul meu vorbiați cu oceanul
Voi tulburate picături din mare...

Azi duhul meu fără popas vă chiamă,
Vă cere-a lumii nouă epopee,
Din mii de guri cu chiot de aramă
Latinitatea strigă din tranșee.
Voi unde sunteți, râu cumplit de patimi ?
Urniți-vă, nu-i vremea de-a mai plânge ;
Nevolnicii răscumpără cu lacrimi ,
Durerile cari se plătesc cu sânge !...

Acolo 'n hora vijeliei crunte
E clocotul visării noastre sfinte !
Veniți, Români ! Porniți-vă spre munte !
V'arată drumul, morții din morminte.
Să nu uitați a veacurilor carte,
Veniți, veniți !... Căci adevăr zic vouă :
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frânt în două !

NEUTRALUL

De câteori, drumet în noapte, mă duce-a gândului arsură
Ori pe cărări necunoscute îmi port a zilelor sfială,
Tu pururi mi te-arăți în cale la fiecare cotitură,
Vecin nenorocirii mele, ce fără dragoste și ură
Îți plimbi netulburat pe uliți seninătatea neutrală.

Zadarnic undeva, departe, se zămislește-o viață nouă
Și ceriul pare plin de-asupra de păsări groaznice de pradă,
Zadarnic se prăvale-a lumii catapeteazmă frântă 'n două,
Când împrejur de noi pierzarea întinde brațele-amândouă,
Tu plin de tihnă-i treci alături, căci ochii tăi nu pot să vadă,

Pe buza ta fără de tremur acelaș zîmbet se răsfată
Ca un opaiț trist de veghe de lâng'o criptă fără nume.
Din viforul ce strig' afară tu nu desprinzi nici o povată,
Sărmane orb cu ochii limpezi, pe semne firea îndrăzneată,
Prin rostul tău a vrut în carne să-și prindă jocul unei glume.

Imi pare sufletul tău, bietul, o goală jalnică chilie,
O casă nouă fără oaspeți, fără cuvânt și fără vise,
Acolo nici un gând nu moare și nicio patimă nu 'nvie,
N'a fost în ea nici răs pe vremuri, nici nu s'a plâns vre'o trag
Căci n'a fost rază să pătrundă după ferestele închise...

De-aceea n'are să te cheme a vieții veșnică fanfară,
Când vede fruntea ta îngustă de-aceeaș pace 'nfășurată,
Nu vin nici frigurile morții, ca liliecii târzii de seară,
Să-și bată aripile negre și 'n jur de tine să tresară
Căci nu călătorește moartea la cei ce n'au fost vii vreodată.

De-aceea nici o clipă barem, acolo 'n liniștea ta mută,
N'auzi profetul ce 'n pustie își strigă vorba solitară,
N'auzi și n'are să te mustre vreodată mintea abătută,
Când călători fără adăposturi își plâng țarina lor pierdută,
Căci, neutral al țării mele, tu ai fost pururi fără țară.

U N U I O R B

— Cu prilejul bătailor de flori
dela București —

Când te vedeam de mult, odinioară,
Cum dibuiai în trista-ți promenadă.
Sărmane orb, cumplita ta corvadă
Simțeam că 'n ochi o lacrimă-mi coboară..

Pupilele ursite să nu vadă
Pământul vechi cu vechea lui comară,
Făceau atunci amarnic să mă doară
Intunecata orbilor baladă.

Azi când apari rătăcitor în lume,
Prin praf, prin rîs, prin chiot și prin glume
Printr' echipaje vesele de gală...

Azi nu te plîng, căci nu ți-e dat, ca mie,
Să vezi în drum sălbatica orgie
Din biata noastră țară neutrală...

L U P U L

Te-am auzit cum hăuleai departe,
Infiorând pădurea 'nzepezită,
Bătrâne lup, cu gura istovită,
Etern pribeag al câmpurilor moarte.
Te-am auzit cum hăuleai departe.

Te-am auzit, și 'n ceasurile grele
Ce mă gonesc cu vifore turbate,
Am priceput chemarea ta de frate,
Și-am priceput că 'n noaptea fără stele,
Tu ești tovarăș visurilor mele...

Tu, numai tu, neîmblânzită fiară,
Ce-ți strigi pustiei patima flămândă,
Și 'n prigonirea câinilor la pândă,
Iți plimbi prin codri ura solitară, —
Tu înțelegi un suflet fără țară...

BOBOTEAZĂ

Ieri un popă rumen mi-a venit în casă,
(Lege nu-i pe lume să și-l vrea proroc,)
Și din căldărușe mi-a uitat pe masă.
Un sfios și galben fir de busuioc...

Busuioc cucernic, busuioc de-acasă,
Frate cu mușcata prinsă 'ntre ferești,
Floare dela țară, floare cuvioasă,
Cum să-ți spun eu ție cât de drag îmi ești ?

Mi-ai adus cu tine farmecul livezii,
Mi-ai vrăjit o clipă satul meu din deal,
Taina ce 'nfioară noaptea bobotezii,
In întunecimea bietului Ardeal...

Imi răsar acuma cântece uitate,
Și 'ntr'o pribegie fără de noroc,
Eu te simt că tu ești singurul meu frate,
Rătăcit și galben fir de busuioc...

In străinul chiot care strig' afară,
Lângă mine-alături mi te irosești,
Floare cuvioasă, floare dela țară,
Ce cătarăm oare noi la București ?...

TRECEA CONVOIUL MORTUAR

Trecea azi pe la colț de stradă,
Cu pasul cadențat și rar,
Cântând a morții serenadă, —
Trecea convoiul mortuar.

In soarele de primăvară
Ce 'mpurpură un blând apus,
Cântarea asta funerară
Era de-o jale de nespus.

In svonul mulcom de tropare
Toți, — robi eternului nimic, —
Priveau cu-atâta 'nduioșare
La văduva de după dric.

Cu 'n vâl cernit pe fața suptă
Plecându-și fruntea ei de var,
Părea o arătare ruptă
Dintr'o icoană c' un calvar.

Avea atâta gol subt gene,
Și-atâta sete de-adăpost,
Că plânsul sfintei Magdalene
Mai trist nu poate să fi fost.

Și, totuși, palida femeie
N'a smuls un strop din ochii mei,
Gândeam la morții din tranșee,
Și n'am putut să-l plâng pe-l ei...

ADUCERILE-AMINTE

A ducerile-aminte, posomorite urne
Ce 'nchid cenușa clipei murite pe vecie,
Uitate țintirimuri cu umbre taciturne,
Ce 's mute ziua 'ntreagă și noaptea reînvie...

Aducerile-aminte sunt harfe spânzurate
De ramura dintâie ce-atinge casa noastră,
Amurgul când adie, tresar înfiorate,
Și până 'n zorii zilei ne cântă la fereastră,

Aducerile-aminte, copii bastarzi ai vieții
Ce rătăcesc pe câmpuri și dorm printre ruine,
Dragi licuriri de-o clipă din drumul tinereții,
Aducerile-aminte de ce mai vin la mine ?

ÎN SUFLET SIMT O TEAMĂ
CUM S'AȘTERNE *)

— Traducere din Al. Petöfi —

În suflet simt o teamă cum s'așterne :
Să mor în pat, cu capul între perne !
Să mă usuc ca floarea din grădină,
De-un tainic vierme roasă 'n rădăcină ;
Să scad încet, ca lumânarea mută,
In chilioara 'ngustă și tăcută...
Mărite Dumnezeu din cer,
Eu ție altă moarte-ți cer !

Eu brad să fiu și fulger să mă 'ncingă,
Turbatul vifor mijlocul să-mi frângă.
Să mă prăvăl, o uriașă stâncă.
Să înfior prăpastia adâncă...

— Când neamurile lumii toate,
Cu brațele descătușate,
Sub steagul roș porni-se-vor, ca vântul,
Pe flamură pecetluind cuvântul :
Libertate —
Și vor străbate
Din răsărit spre-apus, răzbunătorii,
Și 'n calea lor vor sta asupritorii,
Acolo să cad eu
Pe câmpul de bătaie,
Să-mi curgă din vine
Tot sângele tânăr ce-mi arde 'n văpaie...

Stingerea din urmă a buzelor mele,
Să moară 'n vuitul păgân de oțele,
In glasul de tulnic, în huet de arme,
Și trupul să-mi sfarme

*) Dorința cântărețului maghiar s'a împlinit : a căzut pe câmul de luptă dela Sighișoara, în anul 1849.

Copitele aspre de robi furtunatici,
Ce-or trece pe câmpuri în goană, sălbatici
Vestind biruința cea sfântă și mare !

De-acolo să-mi strângă și moaștele frânte
In ziua măreață de-obștească 'ngropare,
Când surle duioase domol au să cânte
Și steaguri cernite veni-vor în soare
Jelind, libertatea, pe morții tăi fii
Inchiși subt zăvorul aceleiași glii.

LUI PETÖFI

Pe tine te-ascultară zeei, dușmanul meu de totdeauna,
Profet al prăbușirii mele, pe tine zeei te-ascultară,
Și ca să-ți deie veșnicia cântării tale de fanfară,
In mila lor nemăsurată cu sânge ți-au stropit cununa.

Acolo dincolo de moarte, în rătăcirea ta de-acolo,
Tu vezi cum vifore de patimi lovind pe struna mea coboară,
Și astăzi zâmbetul tău rece din înălțime mă măsoară
Crezând că poate lacrimi numai, mi-a dat din darul lui, Apollo.

Așteaptă, mai așteapt'o clipă. Se joacă hora morții încă,
Și uraganul care 'n goană azi pacea zărilor o frânge,
Mai poate trece pe le mine să-mi schimbe lacrimile 'n sânge,
Cu braț de flăcări să mă smulgă dintr'o prăpastie adâncă,

Atunci, în ziua milostivă, când și suflarea mea de viață,
Se va zidi în temelia ce și-a dura o lume nouă,
Când mă vor îngropa 'n țărâna moșiei tale rupte 'n două,
Atunci în ziua judecății, eu blând te voiu privi în față.

Cu ura mea n'am să mai tulbur atunci țăriile albastre,
Și-om pribegi senini, alături, în undele nemărginirii,
In vreme ce, acoperite de praful sfânt al răsplătirii,
Ca niște fulgere uitate, dormi-vor cântecele noastre.

UNUI SCRIITOR VÂNDUT

Nu-i simți în noaptea ta de jale,
Cum vin, convoiu întunecat,
Eroii scrisurilor tale
Și ți s'apropie de pat?

Vin popi bătrâni, cu barba sură,
Țărani cu chip însângerat,
Vin să te blesteme din gură,
Vin să te 'ntrebe de păcat...

Și spune-mi : nu te 'ncearcă oare
Un vis cumplit, un vis urît :
Că mâna lor răzbunătoare
Te-a strânger într'o zi de gât ?

NOAPTE

I

Tu, noapte tainică de vară,
Atât de dulce — atât de grea,
Atât de plină de povară, —
Din care lumi, din care țară,
Cobori azi la fereastra mea ?

Pe unde te-ai oprit în cale,
La care geam ai stat în drum,
Din ce grădini, din ce petale,
Se 'mbină farmecele tale,
Când vii la pragul meu acum ?

Atâtea doruri călătore,
Cuprinzi la sân și le alinți,
Pare c'o dragoste ce moare
Ți-a dat întreaga ei vâltoare
De patimi și de năzuinți...

Ca o broboadă de mătăasă
Simt svonul tău adormitor,
Ce blând pe frunte mi se lasă...
Pe semne-ai fost la mine-acasă
Și-aduci de-acolo vre-un fior...

Cum treci azi, umedă de rouă
In trena ta de catifea,
Aș vrea cu mânilor-amândouă
Să-ți sfâșiu haina asta nouă,
Să-mi fac o perină din ea...

II

O, noapte, punte blestemată,
Durată 'ntre pământ și cer,
De-atâtea ori îmbrățișată
In setea noastră de mister...

Pe drumul tău, întotdeauna,
Din preajma tâmplilor fierbinți,
De-o veșnicie-mi vede luna
Urcând aceleași năzuinți...

Dar fiecare dimineață
Se frânge puntea ta de-argint,
Și de pe ea îmi cad în ceață,
Cad visurile și mă mint...

III

De ce, nepricepută noapte,
Ți-ai stins luminile din cer,
De ce n'ai basme azi, nici șoapte,
Și fâlfâi plină de mister ?

De ce tresai înfiorată,
Când pe deasupra noastră sbori,
Și 'n calea ta întunecată
Azi semeni groază și fiori ?

Pe semne undeva departe,
Pierzarea s'a gătit de drum,
Ș'un braț aducător de moarte
Așteaptă să loveasc' acum..

DOI FRAȚI

La curtea veche-a unui popă de lângă Măruș mai la vale,
Doi frați, robiți de-aceeași rază, s'au fost pornit pe-aceeași cale.

La curtea veche-a unui popă, din sufletele amândouă
Aceeși veche rugăciune se 'ndreaptă spre o lume nou...

La curtea veche-a unui popă e azi o temniță pustie,
S'au răzlețit departe frații, mânați de-aceeași vitejie...

Aceeși zodie amară li-a dat aceeași ursitoare,
Ii paște tot aceeași soartă, pe alte drumuri călătoare.

Pe unul l-a trimis să scrie, cu sânge roșu, pe zăpadă
Părăgirea ce și-o strigă Ardealul blestemat să cadă,

Iar altul scrie, tot cu sânge, în colțul unei mahalale,
Povestea fără strălucire a României neutrale...

P R I B E A G

Pe drumul meu de pribegie
Nu licăresc în noapte stele,
Și singură tovarășie
Port numai gândurile mele.

Cum s'au legat de mine 'n largul
Vâltorilor să mă petreacă.
Par corbi, cari țipă pe catargul
Unei corăbii ce se 'nneacă...

HORA VALURILOR

I

Vechea mea otravă, jale călătoare,
Azi la malul mării te-am adus pribeagă,
Când povestea noastră pe pământ nu-l doare,
Să mi-o știe valul, valul s'o înțeleagă.

Intr'o clip' amurgul mi-a furat amarul
S'a pornit o undă alteia să-l spuie,
Cântecul meu tainic și-a pierdut hotarul,
Cu talazul cade, cu talazul suie.

Simt cum ondularea stropilor de apă,
Fremătând departe glasul mi-l resfrânge,
Cum se sparge larga valurilor groapă,
Când pământul tace, simt cum marea plânge.

Viforul din mine prinde să pătrundă
Până 'n adâncimea apelor rebele,
Și se otrăvește fiecare undă,
De înfrigurarea patimilor mele...

Cresc în pacea sării magice orhestre,
Din nepotolirea volbură albastră,
Și-mi asvârl în goană noaptea la ferestre
Fulgere răslețe din vârtoarea noastră.

S'a 'mplinit un cântec mare fără seamă
Oceanu-mi cântă hora ta grozavă,
Undele te strigă, apele te chiamă
Jale călătoare, vechea mea otravă...

II

In noaptea asta mă apasă
Al apei greu răsuflăt cald,
Vin neguri negre de se lasă
Ca din povestea unui scald.

Oceanul cu acorduri grave
Nu-și mișcă crețele verzui,
Toți zeii mării scandinave
Veghează 'n adâncimea lui.

In ritmul stropilor de apă,
Invie basme de demult,
Un vaier de departe scapă
Și vine-aproape, să-l ascult.

Adoarme-apoi cu firea 'ntreagă,
Și-abia mai rătăcește 'n gol,
O jale tainică, pribeagă,
Ca dintr'o harfă-a lui Eol.

Atunci, o clipă mi se pare
Cum stau și 'n noapte mă frământ,
Că s'a oprit eterna mare
S'asculte moartea pe pământ...

P O V E S T E

— 1914 —

Cum stau acum și-mi număr a vremilor salbă,
Par'că-mi revăd în casa din satul de subt deal,
Pe-un biet bunic din ceata de moși cu barba albă.
Prin cari vorbește gura tăcutului Ardeal

Il văd așa de bine... li flutură oftatul
Subt bolta înfrunzită a nucului înalt,
Când începea povestea : — Doi ochi avea 'mpăratul...
Dar de râdea cu unul, plângea cu celălalt...

Poveste minunată și tainică poveste,
Șoptită în amurgul atât de stins și mut,
Sub soarele de toamnă care muria pe creste,
Când mi te-a spus moșneagu, eu nu te-am priceput.

Dar printre anii tulburi cari-și sporiră 'n cale
Comoara lor de lacrimi în fiecare ceas,
Nelămurită taina înțelepciunii tale,
Poveste bătrânească în minte mi-a rămas .

Și-abia târziu, odată, ți-am înțeles fiorul
Și te-am văzut cum stărul și 'nfricoșată crești,
In clipa cea dintâie când mi-a atins piciorul
Țărâna fermecată a țării românești.

Atunci, în cutropirea furtunii fără nume,
Când râuri de văpaie îmi clocoteau prin sânge,
Te-a luminat întregă un glas din altă lume :
Ei, ochiul care râde, noi, ochiul care plânge...

* * *

In volbura grozavă ce-mi strigă la fereastră,
Cum stau acum în noapte și 'n golul ei mă sbat,
Pare c'aud cum geme cumplit povestea noastră
Și-l văd pe cel din basme, pe bietul împărat...

Il văd și-mi mușcă 'n suflet durerile păgâne,
Și patimi și ispite și vifore mă frâng ;
Căci, cine-mi spune mie ce vom avea noi mâne :
Doi ochi ce râd în soare, ori doi ochi care plâng ?...

S U F L E T U L

— După Ada Negri —

Era puternic. — Dumnezeu din ceruri
A revărsat pe fruntea lui, lumină.
Un cântăreț al dorurilor multe,
Poet supus visării fără nume,
Era frumos, în pacea lui senină
Și viețuia neînțeleș de lume.

Lui îi spuneau într'aripate șoapte,
Și stelele și lucrurile toate,
Cu glas vrăjit de multă armonie,
Cu-atâta slavă cerul i-a fost darnic ;
Dar pentr' un vis din zări îndepărtate
O biruință el cerșea zadarnic.

Așa s'a stins cel mare 'n întunerec...
Singurătatea-i străjuie mormântul
Și pe movilă soarele-i coboară
Peste podoaba teilor în floare.
Tremurător un cântec poartă vântul
Asemeni unei păsări călătoare.

Azi, lutul mort în groapă se desface,
La sânu-i rodnic îl primește glia
Și se 'nfrățește cu pământul-tată...

Eu te întreb, drumeț oprit în cale,
Ce-ai ocrotit pe strune poezia :
Ce-a mai rămas din cântecele tale ?

* * *

Tu, numai tu cel îmbătat de soare
Și de lumina sfânt' a dimineții,
Tu, chinuit de ne'mplinite doruri,

Ce ți-au sorbit și inima și struna,
Tu 'nsângerat, dar neînvins al vieții,
Tu, suflete, trăi-vei totdeauna !

Când pacea dulce 'mbrățișează bolta
Și florile cu roua se sărută,
Și când extazul dragostei curate
Va tremura în adâncimi de zare,
Se va 'mpleti în el, nepricepută,
Vieața ta și sfânta ta visare

Furtunile când sbuciumă văzduhul
Și vifore 'n păgână răzvrătire
Aprind temutul fulgerelor caier,
Când ingenunche pocăită minte,
Tu gemi atunci, cu îngrozita fire,
Cutremurat de aducerile-aminte.

Când limpede va legăna amurgul
In luni de stele-un cântec de fecioare,
Un cântec care-și flutură sfiala,
Și-aprins, văpaia patimii răsfrânge,
Atunci, topit în ruga-i arzătoare,
Tu, suflete, cu jalea lui vei plânge..

* * *

Dar, câtă vreme lunci vor fi în floare
Și-un trandafir va mai trăi în fire,
Cât buzele vor cere sărutare
Și florile vor cere stropi de rouă,
Și câtă vreme, tainică iubire,
Scânteia ta vei mai aprinde, nouă.

Când crini nuntesc în razele de soare
Și mândri țin alaiul strălucirii,
In vifore și în adânc de mare,
In stelele ce râd în împrejururi.
Pierzându-te în taina sfânt-a firii,
Vei dăinui tu, suflete, deapururi...

D I E S I L L A

D-lui I. Al. Brătescu-Voinești

Eu tot nu cred în ziua de 'ngropare..
Dragi cântăreți, eu, adevăr zic vouă,
Eu tot n'aștept potopul de pierzare,
Când clopotul bisericii noastre,
Din turnul tainic despicat în două
S'ar prăbuși în lacrimi și dezastre...

Dac' ar veni clipita 'nfrișată,
Atunci strivit fiorul din vechime,
Ar părăsi cetatea dărâmată,
Iar noi învinși, cu aripile frânte,
Am împleti neputincioase rime,
Căci strunele n'ar mai putea să cânte...

Atunci, în ziua neagră și grozavă,
Toți într'un foc, care-ar uimi pământul,
Ne-am asvârli cântările de slavă,
Și cărțile de visuri triumfale...
Cenușa lor s'o risipească vântul
In largul țării noastre neutrale...

D I N L A R G

- 1939 -

D I N L A R G

Eu urc spre culme... Mi-a rămas în urmă
Noroiul prins în putreda-i osândă,
Infrigurata patimilor turmă,
Cu chiot lung de 'ntrecere flămândă ..

Eu urc.. Acolo jos, în adâncime,
Aud vieța ce-și întinde hora ;
E necurmatul cântec din vechime.
Il știu.. Mi bine n'o să-l știe nime,
Căci am băut din cupa tuturor
Și l-am plătit cu lacrimi și cu rime...

Acum 'n drum când mă opresc vreodată
Și fac popas la nouă cotitură,
Priveliștea, din înălțimi s' arată
Atât de 'ngustă, strâmbă și ciudată,
Cu valul ei de dragoste și ură,
Că orice pas de mergere 'nainte,
Imi năruie-o aducere aminte,
Imi frânge-un glas, un zâmbet, o icoană...
Din câte, jos, m'au urmărit în goană...

Și tot așa... de-acum o să-mi rămână
Aceeși țintă fără de zăbavă,
Să-mi ușurez povara de țărână,
Să-mi cer de sus paharul de otravă !

Jur-împrejur e largul care cântă,
E soare 'n cer, e sărbătoare sfântă
Și 'n vreme ce mi-a amuțit pământul
Fiorul păcii 'n suflet mi se lasă,
Eternității îmi flutură veșmântul ;
Simt, Dumnezeu cum mă primește 'n casă...

Mai sus !... Mai sus !... Cetățile de stele
Cuprind rotirea gândurilor mele,
Și, ca un sân ocrotitor de mamă,
O năzuință proaspătă mă chiamă :

— Neprihănită, mândră poezie,
Lumină albă pururi adorată,
Ascultă-mă cu ruga mea târzie,
Și fă pe veci în minte să-mi tresalte,
Strălucitoare, rece și curată,
Singurătatea culmilor înalte...

PROFETUL

Am fost proroc, pe drumul din pustie,
Când zilele mureau, nemângăiete...
Am fost proroc, izvor de apă vie...
Toți m'ați bătut, de friguri și de sete.

Un vaier surd din veacuri depărtate
Venea la mine 'n noapte, să mă cheme,
Și mă găsea cu buze 'nfrigate
Din plânsul vostru împletind blesteme.

Hoți flămânzi de pâine și de soare,
In carnea mea eu v'am dospit fiorul,
Și despiciând a vremilor vârtoare,
Prin graiul meu vorbea Mântuitorul.

Insângerat v'am răscolit cărare
Cu inima, cu pumnul și cu dinții,
M'am îmbrăcat în neguri și pierzare,
Ca să vă dau limanul biruinții...

Când valul meu s'a revărsat pe uliți
O clip 'abia din larga lui năvală,
Din mii de guri, din strigăte și suliți,
I-am auzit cântarea triumfală.

O sgură neagră i-a rămas în urmă.
Ce mic e azi alaiul tuturora!
Străină mi-e biruitoarea turmă
Cu tot noroiul unde-și joacă hora.

Un chiot strâmb îmi urlă la fereastră,
Norocul lui mă mustră și mă doare.
Nu-i visul meu în fericirea voastră...
Eu am vestit o altă sărbătoare.

Mă 'ntorc din nou spre culmi de-odinioară,
Ca să nu-mi sfarm o sfântă profeție,
Cu ce mai am din vechea mea comoară,
Lăsați-mă să plec iar în pustie...

P O E T U L

El nu-i canar de colivie,
Nici câine paznic de ogradă,
Nici cal de ham, bun de corvadă,
Nici vultur de menajerie...

Demult, în noaptea cea dintâie,
Când ochii lui au prins să vadă,
Era o noapte de baladă
Cu cer rănit de vijelie.
Superba morții serenadă
Cânta pe-a mărilor pustie
Și 'n zarea noastră-plumburie
Urla un lup flămând de pradă,
Un fulger groaznic de mânie
Se ascuțea în drum să cadă
Pe niște lanțuri de robie...
Atunci, ursita care scrie
Cărarea din copilărie,
Simțind a cerului dovadă,
Și-a zis, zâmbind cu ironie :
— Nu-l fac canar de colivie,
Nici câine paznic de ogradă,
Nici cal de ham, bun de corvadă,
Nici vultur de menajerie...

Și-a scris în carte :

Poezie !

ISUS PE VALURI

În noaptea-aceea neagră și târzie
Călătoarea departe uraganul,
Cu repezi pași împinși de vijelie,
Cu repezi pași de repede pierzare,
Când peste-albastra apelor mânia
S'a deslușit Isus Nazarineanul,
Cu brațu 'ntins spre binecuvântare...

Apostolii, cu teamă și mirare,
Și 'n prajma lor ingenunchiat poporul,
Infiorați de mândra arătare
Stăteau la mal, privind pe 'nvățătorul
Ce-alunecând pe-a undelor cărare,
Inainta prin trăznet și genune...

Pe urma lui, supuse de minune,
Pe rând primind cereasca lui muștrare.
Se potoleau furtunile nebune,
Și firea 'ntreagă-i resimțea fiorul...
Scăpau corăbii prinse de vâltoare,
Din nou vieța se 'ntorcea pe valuri,
Când păsări albe, reluându-și sborul,
Pescarii veseli năzuiau spre maluri....

Și 'n vreme ce ființa-i zâmbitoare
Impurpurată 'n sfânt' aureolă
Se prelungea topită 'n depărtare,
Strălucitoarea cerului cupolă,
Cu praf de stele luminând decorul,
Se aprindea mai tare, tot mai tare,
Ca să apară 'n drum Mântuitorul,
Semănător de liniște pe mare!...

.
.

Legendă veche, plină de 'nțelesuri
Ce-ai luminat prin veacuri de rugină,
Și 'n rătăcirea negrelor eresuri
Ai mângâiat singurățăți sihastre,
Legendă veche, floare de lumină,
Azi tot mai mult cu taina ta mă 'mpresuri...

Corăbier bolnav al vremii noastre
Mi-e prora frântă și sdrobit catargul,
De-atât potop de vifor și dezastre,
Dar ochii mei tot mai visează largul...
Te chem. deci, blând imblânzitor de fiare.
Tu care împaci hotare cu hotare
Și picuri dulce liniștea uitării
In bietul suflet văduvit de mamă ;

Ori-unde ești, și orișicum te chiamă,
Tămâia mea de ucenic te-așteaptă,
Stăpân măreț al valurilor mării,
Tu care 'nfrâni în adâncimi vulcanul,
Prea milostive Crist de lege nouă,
Spre tine 'n noapte ruga mi se 'ndreaptă...
Și mi te-arată iarăși oceanul
Cum întinzându-ți mâinile-amândouă,
Spui lumilor cuvântul : Pace vouă !

STEARUL

Pe vârf de deal, în largul de zăpadă,
Bătrân stingher stejarul e de pază,
Subt bolta lui vin corbii de s'așează
Când umbrele 'nserării prind să cadă.

Jur-împrejur e gol, e frig, e groază...
Ș'a lupilor flămândă serenadă,
Din când în când, în noapte-i dă dovadă
Că 'n depărtare, ura mai veghiază.

El, mut și blând, stă fără să se 'ncline,
Acolo, unde 'n vifor și urgie
Blestemul rădăcinilor îl ține...

Cu împăcare înfruntând povara,
Infășurat în vechea lui mândrie,
E neclintit : visează primăvara...

P A C E

Eu port adese 'n mine-o închisoare
In care strigă făcători de rele,
Din negura adâncurilor mele...
Ei vin flămânzi de aer și de soare...

De câte ori îmi bat după zăbrele
Și-ar vrea să frângă vechile zăvoare...
I-aud cum cer în depărtări să sboare
Cu glas dogit, cu urlete rebele...

Dar totdeauna, pocăita minte,
Temutul paznic, fără de iertare,
Nemilostiv le iese înainte.

Inchide porți, cu mâna-i pricepută,
Și 'n urma ei în suflet reapare
Aceași pace veștedă și mută.

REGINA ELISABETA

— La 70 ani —

E sărbătoarea bătrâneții, în care-un zâmbet de Regină
Ne spune azi cea mai curată poveste-a firelor cărunte,
E-a tinereții sărbătoare, la care-o lume azi se 'nchină,
Căci niciodat' zăpada vremii n'a nins o mai senină frunte...

O ploaie de lumină albă în larguri de pământ se 'mparte,
Magia versului coboară din preajma unui tron de aur,
Și ne 'ntrebăm în clipa asta : ce-ți strălucește mai departe ?
E oare stema ta regală ori e cununa ta de laur ?

De lângă Rinul care-odată urzea visarea ta bălaie
Și pân' la marea ce răsfrânge acum argintul tău din plete,
In case cu tavanuri scunde te simte-a inimii bătaie.
Pe Tine care-ai fost crăiasa durerilor nemângâiete...

De-aceea vin din munții vineți cu creștetul înfipt în stele
Din câmpuri cu sclipiri de secer, de grâu și de oftaturi pline,
De-aceea vin să ție praznic atâți bătuți de zodii rele...
— Nu te mira că 'n ziua asta ne îndreptăm și noi spre Tine...

Din țara unde numai basmul nu spune că mai sunt crăiese,
De unde buzele-ar fi mute, de n'ar fi cântece de jele,
Din țara unde-un tort de moarte incet de-atâția ani se țese
Azi sboar' un vis muiat în lacrimi la pragul bătrâneții Tale.

Tu care-ai plâns amarul lumii, l-auzi cum bate la fereastră,
Simți câte doruri nerostite din glasul năbușit te chiamă,
Tu știi că pravili nu ne lasă să-ți zicem azi Regina noastră,
Poetă ce-ocrotești orfanii, primește-ne să-ți zicem : mamă.

Întâiul Rege-aici, în brazi, sub creste,
Și-a prăznuit în piatră biruința.
Și-asemeni lui Manole din poveste
La temelie și-a zidit credința.

De-atunci, șirag, cincizeci de ani trecură,
Potop de sânge le-a 'nroșit veleatul,
Și-un vis slăvit de-a veacurilor gură
S'a izbândit, de-a-lungul și de-a-latul.

— „Bătrâne Domn, azi vin să-ți văd sălașul
„Și cer povața Ta să-Mi reînvie,
„Eu, Regele, nepotul și urmașul.
„Al treilea în Scaunul de domnie.

„Spre depărtări azi ochii mei se 'ndreaptă,
„Și vorba Mea dau chezășie vouă,
„Că voi clădi, cu cumpănire dreaptă,
„Pe ziduri vechi, o Românie nouă“...

RĂZBOIU

POVESTE VECHĂ

De câte ori vremea cu sânge ne-adapă,
Obida din cronica Țării,
Aceași poveste din veci se desgroapă
Și strigă în noaptea uitării.
Ea spune de oameni, de câmp și de munte,
De tine, prostime săracă,
Ursită să fereci din trupuri o punte
Ce nu pot dușmanii s'o treacă.

De voi scriu moșnegii pe foi de ceasloave,
La fel își înșiruie slova
Neculce, la carte, Vodă 'n hrisoave,
In Țara de jos și 'n Moldova.
E lege bătrână, legea-i păstrată,
Să dați voi pământului moaște,
Căci multe potopuri hotarul ni-arată,
Dar zid, numai unul cunoaște.

Așa ne păzirăți străvechea moșie
Cu brațe de plug și de sapă,
De-atâtea ori moartă, dar pururea vie
Tot viforul nostru ne-o scapă.
Și astăzi când moartea o simt la fereastră,
Povestea aceeași rămâne:
— Luați aminte, boieri dumneavoastră,
Să știți să ni-o spuneți și mâine !...

PĂMÂNT ȘI CER

I

Pământ, pământ... Ogradă vinovată,
C'un furnicar la orice cctitură,
Cu măruntaie putrede de ură,
Povestea ta o știu... E neschimbată...

Așa, muncit de-o tainică arsură,
Râvnind o nouă jertfă 'nsângerată,
Flămând și rău, așa mi te arată
Din moșii strămoși a veacurilor gură,

De-aceea, 'nvins și obosit de tine,
Cu sufletul chemat de zări senine
De câte ori mă cerceta misterul,

Eu, însetat de-o nevăzută țară,
Smulgându-mă din haina ta murdară,
Priveam în sus, mă mângâiam cu cerul...

II

Acolo 'n slavă, binecuvântate,
Ardeau lumini sfințite din vechime,
Era un templu, unde n'a fost nime
Din lumea asta plină de păcate...

Altar aveam acolo 'n înălțime
Căci, după poarta bolții înstelate,
Homer mi-a dat a zeilor cetate,
Isus mi-a dat curata lui Treime...

Putea oricât să stăruie minciuna
Aci în praf... căci ochii totdeauna
Scăldându-se 'n tăriile albastre,

Mă învățau în nopți de reverie,
Că este sus în cer o armonie,
Ce-i dinocolo de patimile noastre...

III

Azi în zadar vrea inima bolnavă
Să-mi prind' un vis din norii moi de sară.
Azi umbrele amurgului de vară
Miroasă toate-a moarte și-a otravă...

Sbătându-se în goana lui de fiară,
Pământul simt cum s'a urcat în slavă,
Mașina lui îmi uruie grozavă,
Spărgând a bolții pace legendară..

Rănit văzduhul tremura 'n răsfrângerii.
Se duc din el popoarele de îngeri,
Și 'n mintea mea un basm frumos se frânge!

Nu mai ești sfântă rază diafană,
Ceci cerul alb și fără de prihană
Azi e stropit cu pete mari de sânge...

ÎN BIVUAC, LA AKERMAN

A die 'n soarele de-amiază
Un vânt de secetă dușman,
Batalionul cantonează
Pe-un vârful de deal, la Akerman.

Pintre scăieți și polomidă,
Jos pe nisip lângă răzor
Sunt puștile în piramidă
Și sunt sodați în umbra lor.

În largul zărilor senine
Lucește lacul solitar,
Și golul stepei ucraine
În depărtări peste hotar.

Flăcăii zac întinși pe spate,
Olteni, de fel din Mehedinți,
Cu ochii 'nchiși pe jumătate
În ploaia razelor fierbinți.

Ce amintiri, ce griji, ce gânduri
Le-or fi umbrind acest popas ?
Că s'a făcut tăcere 'n rânduri
Și nu s'aude niciun glas...

Târziu, un fluier prinde-a zice
O doină veche de pe Jiu,
Din ochi dau lacrimi să le pice
De-atâta jale și pustiu...

O față doar se luminează
In somn.. e domnul caporal.
— Nenorocitul, se visează
La Alba-Iulia 'n Ardeal..

WINEREA PATIMILOR, 1918.

CEHLĂUL

Va fi 'ntr'o zi de primăvară
Cu molcom svon în zări albastre,
Când poate nimeni n'a mai plânger
Fărâmițarea țării noastre.

În negură de ani de zile
Se va fi cufundat Calvarul,
Și doar bătrâni de-or mai spune
Pe unde-a fost de mult hotarul...

Atunci se va urni de-odată
Într'un cutremur toată firea,
Și-un chiot surd, din depărtare,
Va despica nemărginirea...

De peste granița cea nouă.
Ca o sălbatică urgie,
Strigând spre țarina Moldovei
Un munte s'a pornit să vie...

Și va să 'nsemne cronicarul
Atunci o zi vijelicasă:
— Ceahlăul n'a rămas la dușmani,
Ceahlăul s'a întors acasă.

CHIȘINAU, 1918.

VÂNT DE SEARĂ

Căsuța albă, vineție,
Subt culmea verde-a unui deal,
În noaptea mea de pribegie
De ce mi te arăți azi mie,
Căsuță albă din Ardeal?

Ce val de umbre călătoare,
Mi te abate iar în gând?
De ce-mi răsai strălucitoare,
De ce te văd acuma oare
Mai limpede ca orișicând?

Pe semne dușmani te prădară,
Pe semne dușmani ți-au dat foc,
Și-un strop din urna-ți funerară
Tu mi-ai trimis pe vânt de seară,
Căsuță fără de noroc...

CHIȘINAU, 1918.

AFARĂ TRECE MOARTEA

Afară trece moartea în goană peste țară,
I-atâta plâns și vaiet ș'atât blestem afară,
Că brațul meu tresare și mă 'nfior, femeie,
Ca mâna ta plăpândă în mâna mea să steie,
Acum când trece moartea în goană peste țară...

N'auzi ce munți de patimi ne strigă la fereastră ?
Să ne topim într'înșii și noi văpaia noastră ;
Un picur în pierzarea care-și întinde hora.
Al tău nu pot fi astăzi, căci sunt al tuturoră,
Acum când munți de patimi ne strigă la fereastră...

Ridică-ți ochii tulburi și roagă-te, femeie.
Ca zvon de biruință să vie din tranșeie,
Să-mi scuture din suflet funinginea și ura,
Să pot să-ți dau iar ție și inima și gura.
Ridică-ți ochii tulburi și roagă-te, femeie...

CHIȘINAU, 1918.

VORBESC TĂCERILE

Vae surdis !

Acum când tunul nu mai bate
Pe culme, sus la Mărășești,
Vorbesc tăceri înfricoșate
In largul țării românești.

Intunecate valuri mute,
Fără de glas, fără auz,
Sunt mai grozave. mai temute.
Ca viforul dela Oituz.

Le poartă vântul primăverii,
Și cresc și turburate vin,
Sporind furtunile tăcerii,
Dela Orheiu la Severin.

Pe urma lor bolnav pământul
Resimte taină și fior,
Otravă n'a avut cuvântul,
Mai tare ca otrava lor !

Căci nu sunt vorbe 'ntrariuate
Să spuie-ai inimii îndemn,
Cum strigă brațele trunchiate,
Cum plâng picioarele de lemn.

CHIȘINĂU, 1918.

DE PROFUNDIS

Nu mai sunt șesuri netede în țară,
Câmpii de grâu, ca marea 'nșelătoare,
Intinse miriști fără de răzoare,
Ce 'n strălucirea razelor de soare,
Iși legănau în pragul altor zile
Cu leneș ritm, podoaba legendară...

Nu mai sunt șesuri netede în țară,
Căci pretutindeni au crescut movile,
Să 'nsemne drumul morții călătoare...

Movile, tristă zestre funerară,
Biserici noi, cu turnuri de schelete,
Morminte multe și nemângâiate,
Tăcute urne, tainice coline,
Grozave peșteri, ce 'ngropați ruine...
Voi răsăriți pe lanul plin de spice,
In umbrele amurgului de vară,
Ca niște punni ce vor să se ridice
Să spargă bolta zărilor albastre...

Infricoșate-s pivnițele voastre,
Vulcani aprinși le dorm în măruntaie,
Credinți și doruri, râuri de văpaie
E toată goana sângelui fierbinte
Din uri și patimi prinse 'n jurăminte :
E țintirimul plin de oseminte
Ce s'a umplut din câmpuri de bătaie

O iarbă moale, proaspătă și grasă,
A îmbrăcat c'un verde de mătasă
Acele culmi ivite pe câmpie.
Din haina lor râd flori de păpădie.
Dar jos, subt stratul țarinei mănoase,
Ele închid o vastă 'mpărăție
De năzuinți, de carne și de oase..

Sunt morții noștri încleștați sub glie,
Nenumărate trupuri zdrențuite
De fier și plumb, de-a cailor copite,
In furtunoasa luptelor năvală.
Sunt cei căzuți în clipa triumfală,
Biruatorii câmpului de plângeri,
Care, murind, zâmbeau în agonie ;
Sunt măcinișul negrelor înfrângeri,
Bieți muceniți ce 'n hora de obuze
Cu pieptul gol au vrut să 'nfrunte valul
Și-au fost striviți cu blesteme pe buze ;
Sunt umbrele ce-a asvârlit spitalul
Din patul lui subt huma milostivă,
Ologi și ciungi mușcați de mitraliere,
Cu chipuri reci și strâmbe de durere ;
Sunt gloata tristă, morții fără lupte,
Cei înghețați de frig, în straie rupte,
Cei oropsiți de foame și de boală...

Toți înfrățiți în neorânduială.
I-acopere pământul, deopotrivă.

Străine, tu culegător de grâne,
Tu ce-mi cutreeri țara după pâne,
Și 'nfășurat în nepăsare crudă
Iți porți în larg privirea fără milă ;
Nu te opri întrebător în cale,
Când treci pe lângă tragica movilă,
Vorbește 'ncet, să nu mi te audă,
Nici să priceapă umbletele tale,
Ce-ar răscoli în adâncimi vulcanul..
Ia tot Belșugul holdelor cu tine,
Nici nu gânde, că 'n snopii ce vei strânge,
In orice bob avem un strop de sânge ;
Tu satură-ți cohortele păgâne..
Dar, fugi grăbit în drum, printre coline,
Căci n'are iadul draci să-l mai înfrâne
Când s'a pornit de-acolo uraganul !..

IAȘI, 1918.

H O R A M O R Ț I I

Sus copii, în hora mare,
Hora morții cea cu spor,
Dela Tisa pân' la Mare,
Bateți strașnic din picior !

Sus copii, lăsați hodina,
Cântă tunul din vecini,
Buruiana și neghina
S'o stârpim din rădăcini !

Sus copii, deschideți focul
Și-l urniți ca un șuvoi,
Că nevasta și norocul
Prea ne-așteaptă 'n sat la noi.

Sus copii, întindeți pasul.
Dați năvală rând pe rând
Și grăbiți să vie ceasul
Biruniții mai curând.

N O I

*Carte nouă, dragoste veche...
ori unde mergem suntem la noi,
fiindcă toate călătoriile se isprăvesc
în noi...*

*Și când umbletul se va opri pe
veci, — atunci sufletele nevăzute —
vor merge de mână înainte și va fi
pretutindeni în noi.*

Î N V I E R E

A fost o lungă, jalnic' agonie,
Cu stingere de fiecare clipă,
Mi-a fâlfâit pierzarea din aripă
Peste întinsa nopții 'mpărăție.

Drumeț înfrânt de-a patimii risipă,
Vâslaş bolnav, purtat de vijelie,
M'a doborât a valului mânie,
Gonind un vis ce nu mi se 'nfripă.

Erau să vie cioclii să mă 'ngroape,
Când, stând închis în casa mortuară,
Tu te-ai ivit la patul meu, aproape.

Atunci, cu sfânta vieții frenezie,
M'am ridicat din morți a doua oară
Și mi-am făcut din moarte-o cununie...

VITA NUOVA

Te-am dărâmat, hotar de-odinioară,
Brâu împletit din lacrimi și din sânge,
Veriga ta de foc nu mă mai strânge
Și lanțul tău a încetat să doară.

Trecutul însă tot se mai răsfrânge,
Că un paiangen tainic mă 'mpresoară
Și 'n inima mea fulgere coboară
Din zilele ce mă 'nvățau a plânge...

E în zadar! Din munții vechi de ură
Eu nu mai simt nicio fărâmitură.
Pe veci în mine fiara a murit!...

Iar unde-a fost nenorocirea noastră,
Eu pretutindeni am câte-o fereastră,
Ce stă deschisă larg spre infinit...

TOVARĂȘI

Îi vezi tovarăși... Liniștea de seară
I-a împăcat... Cei doi copaci visează...
Cu trupurile lor se 'mbrățișează
Și-o frunză nu-i pe ramuri să tresară.

Pe semne-acum, când luna luminează,
Ei se gândesc la vremi de-odinoară,
La vifore și lupte ce 'ndurară
De când pe culme-alături sunt de pază.

Subt bolta lor cum stăm, nu ți se pare
Că sfânta noastră dragoste târzie
Ne mai trimite-o proaspătă iertare?

Și nu simți tu în suflet începutul
Unei vieți de nouă armonie,
Acum când dorme 'n depărtări trecutul ?...

P U S T I U

Eu când mă uit în mine-arare,
Sărmanul suflet mă 'nspăimântă,
O casă goală mi se pare, —
O casă care nu cuvântă...

In jur ograda stă pustie,
Perdeaua la ferești e trasă,
Iar într'un colț pare-că scrie:
Stăpânul a plecat de-acasă!

ÎN NOAPTE

Acuma când în noapte la tine gându-mi port
Mi-e sufletul o casă din care-ai dus un mort.
Tot mai plutește încă fiorul stinsei vieți,
Sunt urme de răsuflăt ce-s scrise pe păreți...
Dar e atâta umbră în golul ce-a rămas
Și-atâta întunec se lasă ceas cu ceas
Că, dornic să se spargă pustiul mut și sec,
Aș vrea să-mi nărui casa, — s'o nărui și să plec...

TRISTIA

Tristețea mea, adâncă mare
Fără de margini, fără fund,
In largul ei fără hotare
Atâtea vifore s'ascund...

Tristețea, zestre de-o vieață,
M'a petrecut de obicei,
Tăcută peșteră de gheață
Atât de frig e 'n umbra ei...

Tristețea ce zâmbește mută
Din ochii mei când ne 'ntâlnim,
Cu taina ei nepricepută
Mă chiamă azi în țintirim...

STRIGOI

Case putrede, bătrâne
De rușine și păcate,
Case negre dărâmate
După voi ce mai rămâne ?

Sunt strigoi din vechime
Prinși în var și 'n cărămidă,
Să-i alunge, să-iucidă
Nu e 'n stare încă nime...

Cu răsuflute de ură,
In scrâșnirea lor flămândă,
Ei se 'nșirue la pândă
Pe la orice cotitură.

Orișicât de înainte
Noi împingem carul vieții,
Ei stropesc în ochi drumeții
Cu țărână din morminte.

Stați cu mâinile-amândouă,
Meșteri mari în apărare,
Căci strigoi, cu mic cu mare,
Vor să strice casă nouă...

BREVE SOGNO

Ce mort frumos s'a deșteptat în mine
Subt farmecul atingerilor tale...
O stea s'a smuls din negura din vale
Și-a răsărit o floare pe ruine...

Cu 'nfrigurări de visuri triumfale
Vieța iar mi-a fulgerat prin vine
Și tainice nemărginiri senine
Mi s'au deschis strălucitoare 'n cale...

Femeie, tu, solia primăverii,
Tu mi-ai vrăjit misterul învierii
Și oaza magică dintr'o Sahară,
Unde-am murit pe veci a doua oară.

DEPARTE

Și-acuma, când pământul și apa ne desparte,
Tu-mi vii tot mai aproape, cu cât plec mai departe
Și-aicea firea 'ntreagă numai de tine-i plină
Și 'n jocul ei de umbre și 'n jocul de lumină,
Ori unde mă mai chiamă un strop răzleț de vieață
Tu vii și pretutindeni ești pururea de față...
Și azi mi te apropii... Iar mi-ai pătruns în casă.
Din liniștea 'nnoptării tăcerea ta m' apasă.
Te simt tot mai aievea și-atâta de fierbinte,
Cum simte ucigașul aducerea aminte...
Ești tu, ca totdeauna. Din nou îmi pari mai vie.
Trecutul, ca o fiară, din neguri reînvie...
Mi-ai destrămat iar tihna, mi-ai sugrumat răgazul,
Răsufletul tău moale mi-a 'ncolăcit grumazul,
Mă strânge ca un șarpe cu solzii de văpaie.
Și rostul tău îmi umple tot golul din odaie...
Din raza care trece ferestrele deschise
Imi flutură cuvinte odinioară zise...
Mi se desfac prăpăstii din golul neființii,
Aud cum patimi negre se sfâșie cu dinții...
Răsare-o glumă, un cântec, un zâmbet ori un vaier,
Mă năvălesc într'una, se sbuciumă, se 'ncaier
Și dintr'odat' păreții par căptușiți cu șoapte...
Ce groaznică orgie e 'n fiecare noapte!...

C Â N T E C

Eu ți-am făcut un cântec, o salbă împletită
Din umbră și lumină, din patimi și din stele,
Iubirea mea păgână pe veci nepovestită
Cu zestrea ei întreagă i-o dau cântării mele.

Eu ți-am făcut un cântec să te petreacă 'n cale
Să-i simți arzând la tâmple suflarea de otravă,
Să reînvie noaptea în visurile tale
Imbrățișarea noastră flămândă și bolnavă.

SUFLETUL

Ți-e sufletul o mare 'nviforată,
Și 'n ochii verzi, ce-mi strălucesc în cale.
Eu văd ca 'n două vârfuri de pumnale.
O tristă hecatombă 'nsângerată
Intreagă jertfa biruinții tale.

Pe mine-adâncul apei mă 'nfioară
Cu tainele ce nu le știe nime,
Din undele ce suie și coboară
Imi reînvie basmul cu-o comoară
Ascunsă jos, acolo 'n adâncime.

Drumeț chemat de viforele mării,
Cum m'am oprit rătăcitor pe maluri,
Simt fulgere în purpura 'nserării
Și 'n noapte-aud suspinele chemării
Luntrașilor, cari vor pieri în valuri...

C Ă R B U N I I

Cărbunii când ți-or arde 'n vatră
In seri de ani târzii și goi,
Tu stând la lespede de piatră
Să te gândești c'am ars și noi..

Iar când din ochii de jăratie
Vor tresări scânteii-scânteii,
Să știi că visul meu sălbatic
S'a mai aprins odată 'n ei.

CHEMARE

Subt zidul alb al mănăstirii
Unde-i închis un scump noroc,
Cu slovele muiate 'n foc
Ți-ai scris chemările iubirii...

Eu le cetesc... și dintre șire
Ți-aud chemările de dor,
Ca fulgere ce cad în sbor
Spre turnul vechiu de mănăstire...

M U N Ț I I

T rup sfânt din trupul ce se frânge,
Voi munți de brad și de stejar,
Străjeri ai țării care plânge,
Plini de povești și plini de sânge,
V'au surghiunit peste hotar.

Nu știu, la cronică nu scrie,
De când avem același rost...
Ați mai rămas voi mărturie,
Azi numai frunza voastră știe,
Să spuie nunta cum ne-a fost...

P A R I S

Parisul, magică făclie
Cum n'a mai luminat pe cer.
Parisu 'n mintea mea învie
Și frigurile lui mă cer.

Parisul chiote și arde
Cuprins de-al patimilor stol,
Cu clocotul din bulevarde
Imensa harf' a lui Eol.

Parisul din povestea noastră
Prinzând misteriosul val
O să ne cânte la fereastră
Mărețu-i cântec nupțial...

AȘTEPTARE

Trei tandafiri într'un pahar,
Trei trandafiri în floare,
Curați ca de mărgăritar,
Te-au așteptat ieri în zadar
Să-i prinzi în cingătoare...

Te-au așteptat, sărmane flori,
In liniștea mea moartă,
Și 'ngălbenite de fiori,
S'au scuturat de câte ori
Foșnea un pas la poartă.

Amurgul vinețiu de-April
Imi rătăcea prin casă,
Când frunzele tiptil-tiptil
Ca niște lacrimi de copil,
Cădeau încet pe masă.

O RAMURĂ ÎNTÂRZIATĂ

Nu ți-a fost dat să vezi vreodată
Când toamna palidă coboară,
Intr'o grădină despoiată,
O ramură întârziată
Ce-a înflorit a doua-oară ?

Nu te-ai oprit atunci în cale
Să te întrebi : ce taină, oare,
Ascund înțelepciunii tale
Infriguratele petale,
Ca mâine stinse, fără soare ?...

Și dac'o blândă 'nduioșare
Ți-a frânt o clipă 'n ochi lumina,
Cum stai așa, întrebătoare,
Uitându-te la biata floare,
Ai înțeles a cui e vina ?

E raza, care toamnei mute
I-a dat fiorul primăverii
Și 'n preajma morții abătute
A picurat pe neștiute
Un strop din cântecu 'nvierii...

TRE C U T U L

S'abat muștrări din altă vreme,
Din vremea când nu ne știam,
Și vin pe nume să mă cheme,
Să-mi strige nopțile la geam,
Ca o pădure de blesteme...

Trecutul tău de-odinioară,
Prăpastie cu multe guri,
Cu întrebări ce mă 'nfioară
Cu șerpuiți și cotituri...
Trecutul, nesătulă fiară...

Trecutul, umbră vinovată,
Tâlhar scăpat de sub zăvor,
Din cripta lui întunecată
Se furișează, călător.
Și lângă patul meu s'arată.

Trecutul, cioclu de morminte,
Sinistru oaspete de-amurg,
Neguțător de jurăminte,
Din haina-i ciuruită curg
Drept zdrențe, aducerile-aminte...

El vine tainic să desgroape
Tot ce-am închis în țintirim,
Ne-aduce lacrimi în pleoape...
— Dă-mi mâna ta, să-l gătuim,
Trecutul, când îl simți aproape...

A P U S

Duminecă. Nu-i nimeni pe aleie,
Și 'n împietrita pace vesperală,
Străvechiul parc îmi pare-o catedrală,
Altarul ei, un strat de orhideie.

Muiat în blânda florilor sfială,
Jos, soarele s'a mai oprit să steie,
Cele din urmă roșii curcubeie
Se frâng pe-o albă cruce sepulcrală.

Apune-apoi... Lin, una câte una,
Vin umbrele peste copaci să cadă,
Pân' ce, târziu din lac răsare luna.

Lumina-i rece scaldă palmierii,
Când noi, ca doi eroi dintr'o baladă,
Sorbind imensul cântec al tăcerii...

PALERMO, 1921.

D I N V I E A Ț Ă

În largul mării fără margini, în largul mării sbuciumate,
Se întâlniră două scânduri din două vase sfărâmate.

Sărace mărturii răzlețe ale-unui drum dup' o comoară,
Le-a fost urnit aceeași vraje din portul lor de-odinoară...

Din două părți tăindu-i cale credeau în unda milostivă,
Când tot același braț de vifor le-a frânt catargul deopotrivă.

Deodată s'au oprit în goana de năzuinți spre-o lume nouă,
Deodată albele corăbii se cufundară amândouă...

Solii pribege ale morții rămase cele două scânduri
Purtând pe ape fiecare același trist popor de gânduri...

S'au prins alături când simțiră, că tot același val le saltă
Și azi, brăzdând nemărginirea, merg înfrățite laolaltă...

RESURRECTIO

Când trec umbrele 'nserării
Pânze de-argintat fuior,
N'auzi spasmurile mării
Cum ne strigă 'n hora lor ?

Din păgâna și adâncă
Undelor îmbrățișare,
Dintr'un val ce sparge stânca
Un fior prelung tresare...

Parc'o taină se ridică
Din primejdia de apă,
Ochii tăi supuși de frică
Vreau cucernic s'o priceapă.

Eu o știu atât de bine
E povestea de demult,
Din uitate vremuri vine
Inc'odată s'o ascult.

T I B I M A R E

Atâția ani își strecurară convoiul lor pierdut de clipe,
Din ziua când ne despărțirăm de șoapta-ți ademenitoare,
Și azi același demon bate deasupra noastră din aripe.
Păgâna patimă flămândă tot mai sălbatică ne doare...

Curând iar vom veni la tine striviți de vechea 'mbrățișare
Să oglindim același vifor în larga 'ntindere albastră,
Și să 'ntrebăm un val să spuie: ce e mai sfântă și mai mare
E veșnicia ta de unde, ori e eternitatea noastră?

DE PROFUNDIS

Din sufletul meu, peșteră uitată,
Cu scorburi multe, văduve de soare,
Tăcerile mai strigă câte-odată
Ca niște robi rebeli în închisoare.

Sunt visuri, patimi, cântece pierdute
Și întrebări nedeslegate încă,
Tot țintirimul vieții mele mute
Mă chiam' atunci cu matca lui adâncă.

Dintr'o poveste mândră și păgână
S' abat frânturi de straie zdrențuite,
M' ating răzleț cu taina lor bătrână
O clipă-abia și negura le 'nghite.

De fiecare plânge-o agonie
Și flutură o umbră de muștrare,
Nemilostivă volbură târzie
Cu ghiara ei mă sapă și mă doare.

Așa pe rând, sălbătice și crude
Mă urmăresc tăcerile deșarte,
Dar anii trec și glasul lor s'aude
Tot mai încet și tot mai de departe.

L A M A L

Sus munte de piatră, cu fruntea de var,
Jos lacul, o pânză albastră,
La mal lângă masă cu flori în pahar
Noi doi, cu muțenia noastră.

Atâta repaos și-atâta fior
Plutesc peste apele-afunde,
Că taine din vremi ce de mult nu mai dor,
Azi plimbă tăcerea pe unde.

Din soarele-apune blând raze se scurg
Spre trei chiparoși să se 'nchine,
Trei sfeșnice stinse, uitate 'n amurg,
Pe-un umăr de templu 'n ruine...

Cum stăm strânși alături și buzele tac
In liniștea fără cuvinte,
Ca albe corăbii pribege pe lac
Ne leagăn' aduceri aminte.

Și 'n vreme ce umbrele nopții cobor
Și gâlgâie apa la scară,
Depart, trecutul, bătrân cerșetor,
Ne cântă umil din ghitară.

RIVA 1930.

MARE AETERNUM

Eternă mare, ca și odinioară,
Fără hotar și fără de hodină,
De întrebări și neastâmpăr plină,
Azi goana mea la malul tău coboară.

Cu tresăltări de ape și lumină
Oglinda ta prelung mă înfioară
Și 'nchise răni încep din nou să doară
Din flăcări vechi ce 'n mintea mea se 'mbină.

Pe rând, pe rând, eu simt cum reînvie
Cântată parcă 'n surle și chimvale,
Uitata noastră mare 'mpărăție.

Și nu mai știu ce mi se par mai grele :
Povețele nemărginirii tale,
Sau tainele adâncurilor mele.

TREC CLIPELE

Trec clipele.. măgele înșirate
Pe-un tainic fir, de-o mână precurată,
In goana lor de visuri argintate
Vieța mea se risipește toată...

Când simt că bate moartea din aripe
Eu mă opresc să-mi văd întreaga salbă.
Și văd atunci că tortul meu de clipe
L-a depănat aceeași mână albă...

P A X N O B I S

Când cade-amurgul la fereastră
Cu joc de umbre, cu fiori,
El ne găsește 'n casa noastră
Tovarăși muți și visători.

Cu ochii călători departe.
Cum stăm alături amândoi,
Cu ochii călători departe,
De-al vremii chiot și noroi...

Ca 'ntr'o cetate legendară
Noi ne-am închis după oblon,
Din valul ce se strig' afară
Nu ne pătrunde niciun svon...

Se 'nșiră clipele curate
Fără trecut și viitor,
E' tainica eternitatea
Ce trece-asupra noastră 'n sbor.

Și-atunci, în sfânta serii pace,
Noi am uitat, de mult, că sânt
Atât amar de dobitoace
Rumegătoare pe pământ.

I N S A T

BISERICUȚĂ DIN ALBAC

Din ce-am cerut, din ce-am gândit,
Atâtea rugăciuni cuprinzi,
Și-atâta vis neizbândit,
Subt vechiul tău tavan de grinzi...

Tu știi cum ne-am trudit stingher
De-apururi fără crezământ,
La Dumnezeu acolo 'n cer,
Și la 'mpăratul pe pământ...

De-aceea, ostenit-acum
De zile rele câte-au fost,
Bătrână, te-ai pornit la drum,
Să-ți deie frații adăpost...

Rămâi aici, fă-ți un popas,
Fii sfetnic bun din veac în veac,
Și spune-acasă ce-a rămas,
Bisericuță din Albac!

FLORICA.

TRECEA UN OM

Pe sub fereastra casei mele
In largul drumului de țară,
Sub cerul alb stropit cu stele
Trecea un om cântând, aseară.

Era un cântec care spune
Durerile ce-adună anii,
Trist ca un plâns de 'ngropăciune,
Cum numai ei îl știu, țărani.

De unde oare, călătorul
Il adusese 'n sat la mine,
Din ce mister pornea fiorul,
Din ce adânc, din ce ruine ?

Il ascultam cum jalea-i blândă
Deasupra văilor se 'mparte,
Nemângâiată și plăpândă
Ca o muștrare de departe.

Și cum se risipea 'nainte
Oftarea lui îndurerată,
O clipă mi-am adus aminte,
Că și eu am cântat odată...

ÎN MINE CÂTE-ODATĂ

În mine câte-odată eu simt : se face noapte,
Din netrăite vremuri vin neguri să mă prindă,
Strigări necunoscute și cântece și șoapte
La casa mea colindă

In mine câte-odată țărani cu zeghea sură
Și glume și ispite și tot ce știe satul,
S'amestecă de-avalma, roind în bătătură,
Și vin să-și ție sfatul...

In mine câte-odată grea liniștea se lasă,
Miroase-a izmă creață și-a flori de iasomie,
In vreme ce un popă cu barba cuvioasă
Slujește-o liturghie...

ÎN ȚINTIRIM

În țintirim la noi în țară
Movile sunt în lung și 'n lat,
O pace mută, funerară,
Te-apasă greu ca un păcat.
In ele taina neființii
I-a aprins subt milostiv zăvor,
Pe toți câți au mușcat cu dinții
Din țarina durerii lor...

In țintirim dorm munți de lavă
Inchiși subt lespezi de mormânt.
Un cuib de ură și otravă
E 'n orice bulgăr de pământ.
Țărâna tremură și 'nvie,
Căci fiecare fir de lut
Dospește 'n el o vijelie
Din câte 'n suflete-au bătut...

In țintirim pe vânt de seară
Șireaguri umbrele cobor,
Sunt morții care se strecoară
Și prin unghere țin sobor.
Grozavă oaste de schelete,
Nebiruiți, rătăcitori,
Ei sfânta răzbunării sete
Și-o împart în drum la trecători.

In țintirim, în nopți albastre,
Când stelele pe cer s'aprind,
Răsună plânsetele noastre
Și zarea 'ntreagă o cuprind.
Infiorată lunca geme,
De bocet jalnic de femei,
Ce spun din gura lor blesteme
Când duc la groapă ghiociei.

In țintirim mai sunt și cete
De nesătui boi de pripas,
Cari rumeșă pe indelete
Călcând pe-un mort la orice pas.
Și 'n vreme ce sfârșiți de zile
Noi lângă cruci ne tânguim,
Ei pasc la flori de pe movile,
Ei ni se îngrașe 'n țintirim.

A S T Ă Z I

POST BELLUM

Pământ, pământ, stăpânul meu de-o vieată.
Eu ți-am fost slugă, ucenic și frate...
In ruga mea de orice dimineață.
Pământ, mi-ai fost duhovnic de păcate,
Pământ, mi-ai fost tezaur de povață,
Te-am proslăvit cu gene 'nlăcimate
Din lutul tău tu mi-am zidit altarul...
M'am închinat la coapsa ta bătrână,
La tine-am supt credință din țărână,
Cu plânsul tău eu mi-am umplut paharul...

Pământ... Pământ... Azi te-ai schimbat la față
Ca un bătrân cu cuvioasă barbă,
Impins de-o tristă volbură târzie
Dup' o spurcată noapte de beție,
Ești necurat în orice fir de iarbă...
Pământ, ești plin de-a patimilor zgură,
Acolo jos in negre măruntaie.
Pământ... Pământ... ai vinovată gură
Tot te mai arde-a crimelor văpaie...
Pământ... pământ... ai otrăvite roade,
Nu-mi poți da astăzi cuminecătură...
Pământ .. Pământ... Pe robul tău sloboade,
Căci ochii lui cei dornici de mister
Te părăsesc... s'au surghiunit în cer.

Am fost logodnicul durerii,
Cobzarul cu aceleași strune,
Ce-și țese cântecu 'nvierii
Din stihuri de îngropăciune...

In noaptea mea înviforată,
Drumeț îndrăgostit de soare,
Am fost o harfă spânzurată
Pe-o strașină de închisoare...

Zădit din lacrimi și dezastre
Eu am vestit o lume nouă,
Voi mi-ați dat vaierele voastre,
Eu v'am dat inima mea vouă.

In zile lungi de pribegie
Biet rob lovit de biciul urii,
Eu am purtat de-o veșnicie
Prea mult blestem în cerul gurii...

Mirarea deci să nu vă prindă,
Că azi subt tâmpla mea căruntă,
Nu e nici zumzet de colindă ,
Nu sunt nici chiote de nuntă...

CETIND PE BAUDELAIRE

Mai recetesc o pagină bolnavă
Din spleenul tău încarcerat de rime,
În noaptea asta plină de otravă,
Când nu mai râd, căci nu mă vede nime...

Mai recetesc și filă după filă,
Par niște triste galbene petale,
E pretutindeni brumă fără milă
Și-atâta toamnă 'n versurile tale...

Ce turn înalt, strălucitor de ghiață
Ți-e mintea.. Văd la orice cotitură,
Cum câte-un picur proaspăt de vieață
Primește-a morții cuminecătură...

Pe rând, pe rând viziuni multicolore,
Bețiile cu-a lor apoteoză
Mor în căderea vorbelor sonore,
Când visu-și moaie aripa 'n nevroză.

Simt sufletul învins cum ți se frânge,
Un Crist cu pieptul zdrențuit de sulți,
Pare-că văd cum ai stropit cu sânge
Pe unde-ai fost, noroiul de pe ulți...

Cum stând așa cu coatele pe masă
Urîtu 'ncinge fruntea mea de ceară,
Iar noaptea grea asupra mea îl lasă :
— O lespede pe-o pace funerară...

ASCULTÂND „MESSIAS“ DE HÄNDEL

C a printr'un fum sfințit de denii
S' alungă umbră și vedenii,
S' aud muștrări, se strigă plângeri,
Satana e gonit de îngeri,
Păcatul vechiu din ziua 'ntâie
Din depărtate vremi tresare
Și crește ca o apă mare
Cu svârcolirea lui desleagă
Catapeteasma lumii 'ntreagă.

KARLSBAD

Sunt fără număr, mutre somnolente
De ambe sexe, valuri nesfârșite
Trec spre izvor, stomacuri oboșite
Din cele cinci diverse continente.

Par un cavou arcadele boltite
Subt ziduri sure, reci, indiferente,
Când dintr'un colț răsună 'n vagi accente
Un vals de Strauss cu note gâlgâite...

Așa pe rând mulțimile s'adună...
Pe urma lor și pasul meu s'abate,
Da! Iată-l plin paharul meu cu apă...

Incep să-l beau și liniștea mea gravă
Schitează parcă gestul lui Socrate
Când a sorbit din cupa de otravă!

FRANZENSBAD

În dup' amiaza silnică de vară,
I s'a făcut un gol rotund în minte..
Sunt fără șir imagini și cuvinte
Ce s'au pornit în juru-i să tresară.

Pe scaunul ei de lene sedentară
O năpădesc aducerile-aminte..
...A fost de mult.. La bal ? ori înainte ?...
Departe parcă picur' o ghtară..

Incet, încet visării se supune,
Când înotând în soarele-apune,
O ciocârlie își înalță trilul...

Ea doarme lin... Dar într'o clipă, iată,
Din vis femeia sare 'nfrigurată :
— I se păruse c'a țipat copilul...

CÂNTĂ MOARTEA

Îmi cântă moartea la fereastră
Ca o vecernie 'n surdină,
Imi cântă 'ncet povestea noastră :
Un joc de umbre și lumină.

Eu o ascult în noaptea mută,
Din adâncimi îmi crește mare ;
Intreaga viață petrecută
La căpătâiul meu răsare.

Și cum sub tâmpla mea fierbinte,
O lume veche-mi reînvie,
Nu câte-au fost îmi vin în minte,
Ci câte-ar fi putut să fie.

TRADUCERI

PRIVIGHETORI ȘI CIOCÂRLII

— După Petöfi —

Vai, până când va trebui s'ascult
Cum împlețiți din razele de lună
Cântări din vremuri de demult,
Ce le-a 'ngropat cu valul ei uitarea ?..
Și când stricați voi cuiburile voastre
Din dărâmate cetățui sihastre,
Unde v'ați pus la 'ntrecere nebună
Cu huhurezi și bufnițe 'mpreună ?...
Demult.
Demult v' ascult :
Cântați fără 'ncetare
Și 'n ochii voștri tulburi
Văd dulce 'nfiorare,
Văd lacrima părerilor de rău..
Neputincioase lacrimi fără roadă,
Căci de minciună ochi-mi dau dovadă...
Ce sunteți doar' voi toți, pe câți v'ascult,
Voi cântăreții vremii de demult ?...
Sunteți tâlharii vechilor morminte,
Ce desgropați a vremii moaște sfinte
Și desgropați ascunsul ei tezaur,
Și-l dați pe prețul frunzelor de laur..
Eu nu vă vreau cununa, nici mărirea,
Miros de mort și putregai e 'ntr'însa...
Se sbuciumă bolnava omenire,
Truditu-i suflet cere premenire,
Vedeți, s'a smuls din pacea lui pământul
Și vântul
Deslănțuitei patimi trece 'n goană
Și seceră bolnavi în orice parte...
Vedeți, un neam cum e ajuns de moarte,
Cum alte cad, căci boala le supune...
Și cine-mi spune :
Se mai trezesc odată adormite
Viețile de seminții strivite ?..

Dar uite-acum în ziua de pierzare
Lecuitor purcede să coboare,
Nu-i știu, nu-l simt, nu-l văd omorîtorii,
A ta-i cântarea, orișice strigare
De care astăzi struna mea tresare ;
Tu ești izvorul lacrimilor mele,
Tu-mi ești povața viețuirii grele ;
Nădejdea mea spre tine se îndreaptă,
Ș'atunci un leac durerii din vechime
Și ranelor tămăduire dreaptă, —
Eu glasul tău aștept : viitorime !

.....
Iar voi întârziți poezi :
Tăceți !

Tăceți !
De-ar fi atât de 'ndurerat
Ș' atât de dulce picurat ;
Ca glasul de privighetori
Al vostru cânt !
Privighetocarea-i soră cu amurgul,
Iar pe pământ,
Noi așteptăm suflarea dimineții
Pe-a lumii temelii,
Vrem să vestească soare, cântăreții :
Vrem ciocârli !

N O A P T E

— După Carducci —

Adânca noapte 'n veci nepricepută,
Odihna bun' a lucrurilor toate,
Ce dormi pe stânci de trăznet despicate
Și 'nvălui drag livada 'n flori țesute ;

Voi, flăcări vîi pe bolta semănată
Cu mândra voastră strălucire mută,
De-o tainică poruncă neștiută
Pe-aceleași căi de-apururi îndrumate ;

Și lună tu, tu vitreg milostivă,
Ce tuturor îți dăruie deopotrivă,
Tremurătoare pulbere-argintată :

Răspundeți voi ce-i rostul lumii noastre,
Ce taină doarme 'n bolțile albastre ?...

.....
Nici nu te miști, tăcere blestemată !...

P O E Z I I

— După A. Ady —

I

Eu am pornit din matca Tisei
Cu moșteniri neînfrânate,
Gonind cirezi de visuri oarbe
Din splendida păgânătate.

Se prăvălea 'mprejuru-mi lumea
Intr'o sălbatică strigare,
Când eu, tăcut și singuratic,
Cătam o armonie mare...

Robust Apollo dela țară,
Haiduc în goana tinereții,
Chemat de dragoste și cântec
Loveam cărările vieții...

Azi nu mai am nici răs, nici glume,
Nici dor de zâmbetul femeii.
M'au omorît evangheliștii,
Și oamenii, și fariseii.

II

Eu vin dela malul râului Gange,
Cu visul 'mpletit din raze de soare,
Mi-e inima, biată, o floare de lotus.
Cu fine petale tremurătoare.

Ce chiot și larmă la iaz, lângă moară,
Ce mâini noduroase lovesc din topoare,
Și cum mă ucide sărutul sălbatic...
La marginea Tisei ce caut eu oare ?

III

Pe țarina 'n părăginire.
In larguri buruiene cresc...
O știu câmpia 'nțelenită :
Este ogorul unguresc.

Eu mă cobor la sfânta humă...
O roade ceva... Stau și-ascult...
Popor de ierburi otrăvite,
Unde sunt crinii de demult ?

Mă strâng sălbăticitе vrejuri,
Când din adânc aștept un glas,
Și-un miros blând de flori uscate
M'atinge 'ncet la orice pas.

Tăcerea — gozul — buruiana
Mă prind, adorm și mă 'nvelesc...
Din depărtare râde vântul
Peste ogorul unguresc.

IV

Vii prea târziu, femeie
Cu sufletul tău darnic
M'a omorît pustia,
In care strig zadarnic.

Pustietatea largă,
Vai, ungureasca pustă
Cum m'a stropit pē aripi
Mocirla ei îngustă.

Azi nu mai e nimica
O lacrimă să-mi dee,
Pe taină în părăginire
Tu prea târziu, femeie.

CUPRINSUL

POEZII

	Pag.		Pag.
<u>Rugăciune</u>	7	<u>A murit</u>	45
<u>Plugarii</u>	9	<u>La groapa lui Lăie</u>	46
Noi	11	Cântece	48
<u>Oltul</u>	13	Pribeag	52
Casa noastră	16	Pace	53
<u>Apostolul</u>	18	Cade-o lacrimă	54
<u>Dascălul</u>	20	Singur	55
<u>Dăscălița</u>	22	Părăsiți	56
Bătrâni	24	Ruga mamei	57
Reîntors	25	Zadarnic	59
Depart	27	La stână	60
Dorința	29	Toamna	61
Zadarnic	31	Copiiilor	62
De-o să mor	32	Părăsit	64
In codru	33	Despărțire	65
Dimineața	35	Invins	66
Pe inserate	37	Solus Ero	67
Dela noi	38	Noapte	68
Cântăreților dela oraș	40	<u>Clăcașii</u>	71
Sara	42	Așteptare	75
<u>Lăutarul</u>	43		

NE CHIAMĂ PĂMÂNTUL

Fecunditas	79	De mult	90
Prăpastie	80	Colindă	92
Cântecele mele	83	Un om	93
Inviere	84	Zile rele	96
Cosașul	87	Graiul pâinii	98
Portret	89	Cain	100

	Pag		Pag
O țară știu	102	Noi ne 'ntâlnim	129
In munți	103	Rapsodie	130
Prima lux	105	Trandafiri	132
Cantorul Cimpoi	107	Ești singură	133
Străinul	109	Sufletul	134
Mia bătut un moș la poartă	111	A fost odat'	135
Scrisoare	112	Revedere	136
Lăcaș străbun	113	Răsună toaca	137
Ion Crâșmarul	116	Cântece	138
Acasă	118	Moș Crăciun	141
Nepotrivire	119	Sonet	142
Asfințit	120	Sonet	143
Carmen	122	E' sărbătoare	144
O rază	124	Tempora	145
Iubirea mea	127	Frumoasa cea din urmă	147
Fior	128	Poezie	151

DIN UMBRA ZIDURILOR

Revedere	155	COARDE VECHI	
Oaspe vechiu	159	Poet	193
Agonie	161	Vorbeau azi noapte două ape	194
Paris	163	Doina	196
Ziua	164	Inima	199
Notre-Dame	165	Strămoșii	200
Felinarul	166	Carmen laboris	203
In muzeu	167	Scrisoare	205
Cinquecento	169	Moș Crăciun	207
Mama	171	Eu știu un basm	208
Măsuța mea	173		
Oameni	175		

CÂNTĂ APELE

La mal	179
Aeternitas	180
Furtuna	181
Mare moartă	183
De profundis	184
Lacul	185
Mama Venerii Eterne	186
Eu stau la mal	187
Scrisoarea ta	188
Gândește-te	189
Scirocco	190

CLIFE

Trage-ți oblonul	213
Cântecele mele	214
Poetul	215
Mi-am făcut un cântec	217
Un trandafir se stinge	218
Taina	229
Toamnă nouă	221
Măntorc din nou	222
Lacrimi	223

	Pag.		Pag.
Cântece	224	La moarte	237
Tăcerea ta	228	Cum sbori cu trenul	239
Singurătate	229	În drum	240
Coboară toamna	230	Moștenire	241
Singur	231	O clipă	242
Sonet	232	Așteptare	243
Amurg	233	Noapte	244
În brazi	234	Apus	245
Blestem	235	Pe-un album	246
O lacrimă	236	Mors Magna	247

CÂNTECE FĂRĂ ȚARĂ

Fără țară	251	Neutralul	274
Așteptare	253	Unui orb	275
Pajurei cu două capete	245	Lupul	276
Țara mea de suflet	256	Bobotează	277
Sângele	257	Trecea convoiul mortuar	278
În pacea mută	259	Aducerile-aminte	279
10 Mai 1915	260	În suflet simt o teamă cum s'așterne	280
Atunci	262	Lui Petofi	282
Portretul	263	Unui scriitor vândut	283
Trenurile	266	Noapte	284
<u>Apostolul</u>	267	Doi frați	286
Flamma Mundi	268	Pribeag	287
În mormânt la Argeș	269	Hora valurilor	288
Bal la Palat	270	Poveste	290
Pribeag străin	272	Sufletul	292
Latinitatea strigă din tranșee	273	D'es illa	294

D I N L A R G

Din larg	297	În bivouac, la Akerman	314
Profetul	299	Ceahlăul	316
Poetul	301	Vânt de seară	317
Isus pe valuri	302	Afară trece moartea	318
Stejarul	304	Vorbesc tăcerile	319
Pace	305	De Profundis	320
Regina Elisabeta	306	Hora morții	322
1883 — 1933	307		

N O I

		Înviere	225
Poveste veche	311	Vita Nuova	326
Pământ și cer	312	Tovarăși	327

	<u>Pag.</u>		<u>Pag.</u>
Pustiu	328		
In noapte	329		
Tristia	330		
Strigoi	331		
Breve Sogna	332		
Departa	333		
Cântec	334		
Sufletul	335		
Cărbunii	336		
Chemare	337		
Munții	338		
<u>Paris</u>	339		
Așteptare	340		
O ramură întârziată	341		
Trecutul	342		
Apus	343		
Din viață	344		
Resurrectio	345		
Tibi mare	346		
De profundis	347		
La mal	348		
Mare aeternum	349		
Trec clipele	350		
Pax nobis	351		
		IN SAT	
		Bisericuța din Albac	355
		Trecea un om	356
		In mine câte-odată	357
		In țintirim	358
		ASTĂZI	
		Post bellum	363
		Am fost..	364
		Cetind pe Baudelaire	365
		Ascultând „messias“ de Händel	366
		Karlsbad	367
		Franzensbad	368
		Cântă moartea	369
		TRADUCERI	
		Privighetori și Ciocârlii	373
		Noapte	375
		Poezii	376



Institutul de Arte Grafice
CUGETAREA - GEORGESCU DELAFRAS S. A.
București — Popa Nan, 21

VERIFICAT
2007

Tipărită în Ianuarie 1944

1180

EXTRAS DIN CATALOG

<i>Eminescu</i>	Poezii postume
<i>Mircea Dem. Rădulescu</i>	Sufletul Patriei
—	Barbă Roșie
<i>Nichișor Crainic</i>	Țara de peste veac
<i>Gh. Cuza</i>	Sonete
<i>V. Militaru</i>	Fabule
—	Curcubee peste veac
<i>Gh. Buznea</i>	Povestea lui... [Eminescu]
<i>Eugen Speranția</i>	Sus...
<i>I. Țolescu-Văleni</i>	Sânziana (versuri)
<i>C. Bivolaru</i>	Omule, îți dau o carte
<i>I. Dimulescu</i>	Antologia Poeziei Franceze
<i>P. Paulescu</i>	Luceferi de rouă
<i>Zaharia Stancu</i>	Iarba Fiarelor
<i>Const. Asimineei</i>	Luminișurile anilor mei
<i>C. Barcaroiu</i>	Cetatea mea
<i>Gabriel Drăgan</i>	Trofee de aur
<i>G. Georgian</i>	Reînviere
<i>Al. Iacobescu</i>	Poeme
—	Vraja
<i>I. D.-Pietrari</i>	Poeme cu vin și haiduci
<i>Petru Stati</i>	Talaz spre veac nou
<i>N. Țimiraș</i>	Cântecele singurătății

CLASICII ROMÂNI COMENTAȚI „CUGETAREA”

Volume apărute:

<i>Eminescu</i>	<i>M. Kogălniceanu</i>
<i>Caragiale</i>	<i>N. Bălcescu</i>
<i>Gr. Alexandrescu</i>	<i>P. Ispirescu</i>
<i>Creangă</i>	<i>Odobescu</i>
<i>Poezii Văcărești</i>	<i>Anton Pann</i>
<i>N. Filimon</i>	<i>Negruzzi</i>
<i>Alecsandri</i>	<i>Alecu Russo</i>
<i>D. Bolintineanu</i>	<i>Miron Costin</i>